

GAUDEO

John Carter Brown

25.54

Zegarra Estudio No 175 en
Concurso literario en
honor de Santa Rosa
de Lima

B. ROSA DE S. MARIA TERTII ORD: PRÆD: ALTERA CATHARINA SENENSIS Nata LIMÆ 1586. 20 April: ob. ib. 1617. 24. Aug.
Quem florem Sponſam Flos campi Sponſꝰ haberet,
Ni Virgo electam Te Peruana ROSAM?
Chriſtus ein ſchöne bluem im feldt,
Ein bluem ihm hat zur Brautt erwehlt:
Auſin fernen Peruaner Landt.
Roſa von Sant Maria gnandt

ROSA
DE S. MARIA
VIRGO LIMENSIS
è Tertio Ordine
SS. P. DOMINICI
MIRÆ INTEGRITATIS
RARÆ INNOCENTIÆ
SUMMÆ PERFECTIONIS

STUDIOSISSIMA
SERAPHICÆ VIRGINIS
S. CATHARINÆ
SENENSIS
EJUSDEM ORDINIS
IMITATRIX.
à
S. D. N. CLEMENTE IX.
BEATARUM VIRGINUM
NUMERO
SOLEMNI RITU
ADSCRIPTA
Romæ in Vaticano M DC LXVIII. xvII. Kal. Maij.

Auguſtæ, Typis Simonis Utzſchneider. 1668.

JOHN CARTER BROWN

I.

ROSÆ PERVANÆ

Gratiſſimus odor,
Pleniſſimus vigor,
Lætiſſimus decor

EX

INDIIS OCCIDENTALIBUS

IN

ORBEM EUROPÆUM

VRBEMQVE

ORBIS CAPUT

EX

URBE

IN

UNIVERSUM ORBEM

DIFFUSUS.

Elegantiſſimi coloris, ſuaviſſimi odoris, pulcherrimi decoris flos Roſa, florum Regina, terræ ornamentum, hortorum gloria, at quamdiu læta hæret frutici, ſi decerpas mox immutatur color optimus, marceſcit roſeus decor, perit vigor, evaneſcit omnis odoris ſuavitas, ut non immeritò querulus canat Poëta

——— *Nimium brevis*
Flores amœna roſa
Et alius dum naſcuntur miretur *conſenuiſſe roſas.*
Non talis ROSA noſtra Peruana. Decerpta non languescit, vigorem retinet, decorem non amittit, odorem latius ſpargit; imò
——— *totam replet odore domum*
Nec domum tantum, ſed urbes, ſed regna, ſed orbem ipſum decoris ſui pulchritudine exornat, odoris ſuavitate recreat, vigoris virtute ad virtutem allicit, trahit, rapit.

Eo ipſo anno quo Cœlo placuit delibatam ROSAM noſtram terreno Roſeto eximere, ſæculi nimirum hujus decimo ſeptimo, Provincia Peruana Ordinis Prædicatorum, cujus ROSA hæc nobile germen fuit, Limæ in Comitiis ſuis congregata, quo ſuaviſſimus ejus odor, qui Limanam jam domum & urbem impleverat, per omnem latè Provinciam diffunderetur, Actis ſuis, §. *Denuntiationes*, hæc primo loco inſeruit:

Denunciamus, admirabilem quandam Sororem noſtram obijſſe &c. quæ habitu tertij Ordinis noſtri (anno vigeſimo ætatis ſuæ decurrente) recepto, ita vitæ monialis inſtitutum, in domo paterna manens, & Regulæ & S.P.N. Dominici conſtitutionibus inhærens, obſervavit, ut omnibus alia Catharina Senenſis (quam ab ineunte ætate totis viribus imitari conabatur) in hoc terrarum orbe degens, videretur. Orta fuit celebris hæc Virgo pijs parentibus Limæ anno Domini 1586. à quibus religiosè educata, & maximè à Divino Sponſo ita illuminata, ut quintum annum agens ad perfectionis culmen aſſiduis jejunijs ac pœnitentiæ aſpe-

ſperitate pertingere conaretur. Pertigit ergo mirabili abſtinentia , pœnitentiaque inſigni. Pro ectulo,æquuleo varijs teſtulis intertexto utebatur, argenteam coronam ad modum ſpineæ coronæ capiti circumpoſitam habebat; ferrea catena uſque ad ſanguinis effuſionem corpus ſingulis noctibus crudeliter affligebat. Patientia fuit incredibili, humilitate rara; puritate tam animæ quam corporis inſignis. Divinis revelationibus admirabilis, Orationi ac contemplationi ita ſemetipſum dedit,ut ad vitam unitivam ſumma cum animi tranquillitate & omnium admiratione pervenerit, ad cujus orationis exercitium eam per multum temporis ſacra Deipara Virgo ſingulis noctibus excitavit. Prædita fuit ſpiritu prophetico , quo multa futura prædixit. Ac tandem cæteris virtutum generibus inſignita,præclara ſanctitatis ſuæ relinquens exempla,feliciter in eadem civitate obdormivit in Domino , die 24. Augusti. Humata eſt in hoc noſtro Conventu ejusdem Limenſis Civitatis in Capitulo Fratrum. Adſuit Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Limenſis, & Illuſtriſſimus , Epiſcopus de Guatimala; cœtusque Cathedralis & Sæcularis proprijs humeris feretrum ſanctiſſimæ iſtius Virginis magna animi devotione portantes : cujus puriſſimum corpus præ multitudine gentis, languentiumq; omnium incredibili & inaudito affectu illud tangere ac deoſculari deſiderantium biduo in-

ſepultum remanſit &c. clariſſimis miraculis illuſtratum.

Nec diu tanta admirabilis hujus ROSÆ fragrantia; vel Limano emporio, vel ampliſſimis Indiarum provinciis ſeſe continuit, ultra latiſſima quæ Novum Veteremque Orbem interjacent maria ſe mox diffudit, à remotis Indiis ad redimitum auro Peruano Europeæ Virginis Caput Hiſpanias delata.

Anno ſiquidem ab obitu, ſeu delibatione ROSÆ proximo, qui fuit MDCXVIII. Generalia Ordinis Prædicatorum Comitia Vlyſſiponæ celebrata ſanctitatis ejus odorem decoremque univerſo Ordini, paucis hiſce, at glorioſis notum fecerunt: In Provincia S. Joannis Baptiſtæ de Perù obijt Soror Roſa de S. MARIA tertij Ordinis, quæ in omnibus ad vivum S. Catharinam Senenſem expreſſit. Quapropter Illuſtriſſ. F. Ioannes Lopez Epiſcopus Monopolitanus in Hiſt. Ord. Præd. part. 5. lib. 3. cap. 31. Roſam vivum ectypon ſeu effigiem vitæ & ſanctitatis B. Catharinæ appellare non dubitavit.

Excepit hæc unà cum plauſu Italia, ipſumque Caput Orbis Roma, atque hæc ipſa verba, Soror ROSA de S. MARIA in Provincia Peruana S. Joannis Baptiſtæ tertij Ordinis in omnibus ſanctam Catharinam Senenſem ad vivum expreſſit, Dominicani Martyrologij Appendici in Indiculo Beatorum &c. inſeruit. Imò vero S. Rituum Congregatio anno à delibatione ROSÆ octavo, Chriſti 1625. ritè examinatis de ſanctitate virtutumque ac miraculorum ejus fama, poteſtate ordinaria confectis Proceſſibus, die 22. Martij decrevit poſſe, ſi Sanctiſſimo videretur ad ſpecialem earundem inquiſitionem autoritate Apoſtolica procedi.

Eccepere & congratulabunda Gallia Belgiumque imagini illius æris inciſæ(quæ altera manu anchoram cum urbe Limana altera faſciculum florum cum inſidente puerulo I E S V tenebat) hæc ſubjiciendo: Benedicta Rosa de Sancta Maria, Virgo Tertiaria Ordinis Prædicatorum, Limæ (Occidentalis Indiæ urbs eſt celeberrima) nata anno Salutis 1586. defuncta 1617. ætatis 31. admirabili vitæ ſanctimonia, maximiſque miraculis clariſſima: Fidei Chriſtianæ ac Roſarij Mariani per Dominicanos in novo orbe conſiti flos ſelectiſſimus, ideoque Benedicta Rosa de S. Maria. Scripſitque de ea Gallicè P. F. Ioan. Rechac. dictus de S. Maria parte 2. de Vitis Sanctarum Ord. Præd. lib. 3. Et ex ipſo P. Arcturus à Monaſterio Ordin. Frat. Min. Recoll in ſuo Sacro Gynecæo ad 23. Auguſti.

At quo non ſolum Indiarum Hiſpaniarumque regna ROSÆ hujus germine exultarent, nec Italia tantùm Galliaque illius odore recrearetur, nec Ordo tantum Prædicatorum eius vigore decoreque afficeretur, ſed univerſo Orbi Chriſtiano, tam præcellens ROSÆ virtus & pulchritudo; tam rara, tamque admiranda cœleſtium donorum ſuaveolentia, gaudio, & exultationi, DEO, Cœlitibusque gloriæ & honori foret, non ſolum familia FF. Prædicatorum, ac Magiſtratus Limenſis, ſed alij quoque Religioſi Ordines pro publica ROSÆ veneratione, ſupplicibus epiſtolis, eximiarum ejus virtutum miris elogiis, velut totidem Indicis lapillis, exornatis, ab India uſque, Apoſtolicam Sedem devotiſſime adierunt.

Anno MDCXXXI. litteris prima Iunij Limæ exaratis Don Petrus de Bedoja, & Guevarra ſuo & reliqui Limenſis Magiſtratus nomine ſic Summum Pontificem Vr

banum VIII. alloquitur: Gratias immenſæ DEI potentiæ, cui in his remotis Indiarum partibus quondam idololatriæ ſpineto obſitis complacuit plantare Roſam tantæ virtutis odore celebrem, quæ ſub tertio Ordine Fratrum Prædicatorum, uſque adeò horum irrigatione profecit, ut ad perfectionem ſeculo noſtro rariſſimam pertigerit, fidem in dies magis mâgisque faciente cœlo, per nova prodigia quibus ſepulchri ſui terra coruſcat. Debet natalem ſuum huic Civitati Regum Angelus iſte incarnatus, & nos illius Urbani Gubernatores attenta tam civium noſtrorum quam univerſi Regni communi acclamatione Sanctitati Veſtræ humiliter ſupplicamus &c. Eodem tenore ac publico nomine iterum Limenſis Senatus Anno MDCXXXII. XII. Iunij ſupplices ad Vrbanum VIII. litteras dedit.

Non minore devotionis ſenſu, imò ardentiore, ut Religioſorum eſt, divini cultus promovendi zelo, diverſorum Religioſorum Ordinum familiæ, idipſum, præclaris Roſam encomiis exornantes, Sedem Apoſtolicam perquam devote atque enixe ſupplicarunt.

Venerabilis Conventus Limenſis Religioſorum Patrum S. MARIÆ de Mercede Redemptionis Captivorum litteris ſuis ad eundem Pontificem Maximũ idemmet efflagitans prolixe atq; eleganter in laudes hujus Virginis hunc in modum ſe diffundit: ROSAM auream Sanctitatis Veſtræ manibus immittit quarta Dominica Quadrageſimæ, ijsdem hodie D. DOMINICUS Roſam pariter immittit auream quæ ut auro cœleſti abundavit, poſt aurum ter-

reſtre

teſtre non abiit fecitque mirabilia in vita ſua. Hanc ſuo Rosario implantavit Deipara, promovendo eam ad glorioſum habitũ Prædicatorũ in quo admiranda ſuorum heroicorum operum myſteria ipſammet in Rosetum aptè transformarunt, & ut (de Eugenio dixit Caſſiodorus) gerebat nomine quam poſſidebat meritis dignitatem; ſicq; (ut in B. Agnete quondã mirabatur Ambroſ.) ejus nec nomen quidem vacuum eſt luce laudis. Sic totus hic novus orbis ſentit de benedicta Virgine Rosa, cui (quod terra non potuit) cœli dedere nomen, Rosa de S. Maria, Crucem ipſius filo appenderunt rigores verberum, cilicia, clavi, aculei, zona ferrea, obſonia fellea. Tota ipſius vita proteſtabatur cum Paulo: Abſit mihi gloriari, niſi in Cruce Dñi noſtri Jesu Chriſti, ſiquidem nil ei jucundum erat extra crucẽ. In hac unica cum Doloroſis verſabat myſteria tum Gaudioſa tum Glorioſa. Mirum, huic Roſæ tam humili ſeſe inclinaſſe procerarum arborum cacumina dum orabat in horto, ſed mirabilius quod eadem ſicut Palma exaltata (vel juxta aliam lectionem maritata) fuerit in Cades, quando pronuba Cœli Imperatrice Rosam ſibi in Sponſam cordis ſui ſubarrhavit Filius Dei. Hæc filia Olivæ nunquam oleo caruit, neque extincta fuit in nocte lucerna ejus, nam

gratiam in Baptiſmo ſemel accenſam uſque ad obitum nulla ei obtenebratio interpolavit. Prophetici ſui ſpiritus æternum monumentum eſt Limenſe S. Catharinæ Senenſis Monaſterium in quo demum & Mater Virginis (uti hæc prædixerat) velum aſſumpſit, potita ſacræ clauſuræ horto concluſo, quem filia optarat ſibi, dum quinquennis votum puritatis virginalis emiſit: at Sponſus maluit ipſam ſpecioſam in campis ut plurimas adoleſcentulas odore ſecum traheret ad ſequelam. Lima Regum civitas feliciſſimam ſe arbitratur dum Sanctitati Veſtræ ſupplex hanc Virginem ſibi dari flagitat Tutelarem, ambit habere matrem, quam genuit filiam, Civitas Regum Reginam florum, ita huic Roſæ inſcriptum nomen civitatis Regum lepidè ſolvet ænigma Menalcæ apud Virgilium:

Dic quibus in terris naſcuntur nòmina Regum
Inſcripti flores?

hujuſcemodi floribus quidni ſperare liceat fructus honoris & honeſtatis? nec Tuis Beatiſſime Pater gentilitijs apibus quidquam ad mellificandum offerri poteſt aptius hac Roſa, quam juſtis Eccleſiæ honoribus inſigniendo mira dulcedine fideles implebis univerſos. Hoc orant

Præſentatus Fr. Didacus de Boerques Commiſſarius Provincialis.
Magiſter Fr. Gaſpar de la Torre.
Magiſter Fr. Ludovicus de Teca.

Sub-

Subſcripſerunt ſeu acceſſerunt huic tam eleganti quam præclaro elogio aliorum Ordinum Religioſi.

Anno MDCXXXIII. die xx. April. Ordo B. Ioannis Dei epiſtolam qua ROSÆ apotheoſim efflagitat, ſic orditur: Beatiſſime Pater Venerabilis Rosa de S. Maria tertij Ordinis S. Dominici nata in hac Peruana Metropoli, Virgo fuit tam admirabilis virtutis in vita, & poſt mortem tam miraculis illuſtris, ut ad omnes Limæ incolas, qua ſeculares qua Regulares pertineat ejus procurare honorem, & exaltationem &c.

Eodem año 21. Iunij ex nomine totius Societatis IESV in Regno Peruano P. Nicolaus Maſtrillus Duran Provincialis Apoſtolico throno ſic preces ſuas expreſſit: Ut communibus Urbis & Regni hujus deſideriis mea meorumque adjungam; obligatione trahor, ſingularem cum cæteris favorem ac ſpirituale ſolatium in eo recepturus ſi Virgo à Deo huic regioni data in peculiarem omnigenæ virtutis idæam, poſtque felicem ſuum tranſitum dotata cœlitus tot eximiis prodigiis per manus Sanctitatis Veſtræ honorem Canonizationis ac Titulum Limanæ Tutelaris adepta fuerit, quo vigor ac ſtimulus addetur ejusdem patriotis, ut majori ardore imitentur fidem, & virtutem ſanctæ Virginis &c.

Eod. anno ac die Provincialis PP. Erem. Sancti Auguſtini, hæc, (ſcribit) fertilis Roſa primus eſt partus quem cum notoriæ ſanctitatis auctario hæc patria

tria cœlo dedit, ſeu fidei ſuæ primitias. Tametſi enim inter hujus regionis vernaculos plurium & porro inſignium Servorum Dei veneremur memoriam antecellit benedicta hæc Virgo in jure patriæ. Nata eſt in hac Peruana Metropoli, in eadem adolevit & vixit approbante ſimul natura & gratia: Sanctitas in ea annorum prætergreſſa eſt terminos, ac moriendo in ætatis vere, demonſtravit eximiis miraculis quantum curſus ſuarum virtutum temporis velocitatem, anteverterit. Ad ejus ſepulchrum infirmi & ærumnoſi vitam & ſalutem inveniunt &c.

Quinta Iulij ejusdem anni Miniſter Provincialis PP. Minorum S. Franciſci ex nomine ſui Ordinis atq; Provinciæ ſuis ad Vrbanum VIII. litteris hæc interſerit: Canonizationi ancillæ Dei Roſæ de S. Maria tertij Ordinis Prædicatorum cauſas ſuggerunt vita ejus tam inculpata, mors tam glorioſa, miracula tam numeroſa & eximia, denique ſumma & incomparabilis ædificatio hujus Regni tam in Fide novelli &c.

Die XII ejusdem menſis & anni epiſtola nomine Eccleſiæ Metropolitanæ Limenſis eidem Chriſti Vicario inſcripta ſic orditur: Juſtum non eſt, univerſali horum Regnorum acclamationi vocem deeſſe hujus Ædis Metropolitanæ, pro apotheoſi Venerabilis Virginis Roſæ de S. Maria concivis noſtræ, cujus vita admirabilis, & poſt obitum

tum prodigioſa miracula tantum in omnibus his Regnis accenderunt devotionis affectum, ut perſpicue appareat, velle Chriſtum D. N. eandem pariter glorificare in terris, perque liberaliſſimas manus Sanctitatis Veſtræ dare nobis Tutelarem & Advocatam hujus patriæ ſuæ, cujus ex hoc primo fructu præclarus honor, velut à capite harum ampliſſimarum regionum ad ſingulas pertingat &c.

Tantum in omnium animis omnium ordinum quà ſecularium, quâ Religioſorum cœleſtis hujus Roſæ virtus, & fragrantia potuit, ut omnes quaſi certatim currentes in odorem illius, Roſam in Deo Venerandam, Deum in ROSA glorificandũ cenſuerint petierintque. Obſtupuit proinde vel ad primum adſpectum, & gratum habuit ROMA ex Orbe allatum ſpecioſiſſimum juxta ac ſuaviſſimum hunc florem, cumque attentius conſideratum Sacra Rituum Congregatio, peculiari honore ac ſacro cultu dignum animadvertens, nihil prætermittendum judicavit, quod ad ROSÆ noſtræ apotheoſin pertinens aut neceſſarium ſit. At verò quamvis jam antea á felicis record. Pontif. Vrbanô VIII. ad preces Regis Catholici, civitatis Limanæ atque Ordinis Prædicatorum prodierit Commiſſio, ejusque vigore datæ fuerint Remiſſoriales ac Compulſoriales ad Illuſtriſſ. ac Reverendiſſ. Archiepiſcopum Limanum, ab eoque confectus Proceſſus S. Rituum Congregationi anno 1634. die 23. Iulij exhibitus fuerit, ob nova tamen ab eodem Pontifice hoc ipſo anno edita Decreta tantiſper de ſolemni ROSÆ Beatificatione tractari intermiſſum quouſque Rex Catholicus iteratis precibus id ipſum à Sede Apoſtolica inſtantius, poſtularet, ut in Comitiis Generalibus Ordinis Prædicatorum Romæ 1656. ſub Reverendiſſimo P. M. Ioanne Baptiſta de Marinis hodie-

dum

dum Ordinem feliciter gubernante celebratis denuntiatum fuit, Denuntiatione VI. hoc tenore: Denunciamus, (quod Hiſpaniarum & Indiarum Rex Catholicus pro ſuo erga Religionem incomparabili ardore ac zelo præhabitis relationibus de admirabili vita Sororis Rosæ de S. Maria Peruanæ Limenſis, noſtrique Ordinis Tertiariæ profeſſæ, & ſuſceptis memorialibus deſuper Majeſtati Suæ à Limenſi Civitate, & utroque tam Eccleſiaſtico quam ſeculari totius Regni Peruani ſtatu ſuppliciter oblatis iterarit pluries devotas apud Sanctam Sedem Apoſtolicam inſtantias pro ſolemni illius Beatificatione. Jamque Sacræ Rituum, Congregationi ex ordine Regio porrectæ ſunt prolixæ & accuratæ informationes in vi Apoſtolicarum Remiſſorialium undique collectæ, quæ ſtupenda prænominatæ Sponſæ Chriſti prodigia, & germanam Catharinæ Senenſis imitationem exhibent, ac modo ad effectum Beatificationis examinantur.

Simulque in ijsdem Comitijs à Reverendiſſ. P.M. Generali ut ad eundem effectum ſolicitius apud Sedem Apoſtolicam laboraret rogatum, Commiſſ. 1. quæ talis eſt: Rogamus Rev. P. N. Magiſtrum Generalem quod ex nomine totius Religionis humillimè inſtet apud Sanctam Sedem Apoſtolicam pro Canonizatione B. Ludovici Bertrandi, B. Ambroſij Sanſedonij, & B. Jacobi de Mevania: Item quod inſtet apud S. Rituum Congregationem pro declaratione XXIV. Martyrum Japoniæ,

poniæ, ac ſolicitet cauſam Beatificationis Venerabilis ancillæ Dei Catharinæ de Ricciis aliorumque ſervorum Dei ex Ordine Noſtro, ſpecialiter Fr. Joannis Maſſias & Sororis Roſæ de S. Maria Limenſium.

Devotius itaque inſtante Rege Catholico, ſtudioſius pro munere ſuo, ſolicitante Reverendiſſ. P. M. Generali, causâ Beatificationis benedictæ Roſæ noſtræ denuo agi cœpta, atque in Sac. Rituum Congregatione diligentius examinata mirum plane Roſa dedit odorem, mirè indagantium, mirè ſpectantium ſuo decore affecit animos. Id quod ex honorifica Relatione facta per Eminentiſſimum ac Reverendiſſimum Dominum Cardinalem Azzolinum in Congregatione Sac. Rituum habita coram Sanctiſſ. memoriæ Papa Alexandro VII. die XV. Septembris anni MDCLXIII. perſpicuum fiet. Sic habet:

Serva Dei Roſa de S. Maria die 20. Aprilis anno 1586. Limæ orta, Catholicos, honeſtos, ac pios parentes habuit Gaſparem Flores, & Mariam de Oliva. Nomen ei ex baptiſmate Iſabella: ſed propter roſeam vultus ſpeciem à Matre, Roſa nuncupata, ex ſuo in Deiparam obſequio Roſa de S. Maria voluit appellari. Sexus ætatisque ineuntis teneros adhuc ſenſus firmavit virtute robuſta, & parentum monita ſimul ac vota adulta probitate, & multiplici pietatis uſu prævenit puella, juvenis exceſſit. Tantus enim ejus amor in Deum, tantus in Deiparam cultus, tanta ſenſuum, & carnis caſtigatio morum, & cogitationum munditia, ut argentea

co-

corona caput redimita, ad inſtar ſpineæ quam Chriſtus paſſus eſt, ferreaque catena Virgineum corpus ſingulis noctibus dilanians, ſicut lilium inter ſpinas virginitatem cuſtodierit, quam cum ſe totam & Deo vovit perpetuam & ſervavit.

Annum agens vigeſimum, ſancti Dominici tertio Ordini nomen dedit, cujus inſtitutum in ædibus paternis miræ pietatis & virtutum omnium exemplo coluit. Oratio, rerum Divinarum contemplatio, jejunia, corporis afflictio Mundi contemptus, proximorum bonum, Deo per Charitatem prorſus heroicam adhæſio, eius vita fuit, pro ſtatu viæ perfectiſſima. Ac proinde prophetico ſpiritu, exſtaſi, raptuque multiplici, ſignis, aliis ſupernaturalibus donis à Deo aucta, in hæreditatis ſuæ conſortium, tandem evocata, poſt prolixi morbi conſtantem in Domino tolerantiam, Eccleſiæ Sacramentis ritè pieque ſuſceptis obiit die 24. Auguſti anno 1617. inſignem in ipſa morte ſuæ ſanctitatis famam relinquens, quæ & in ejus vita & poſt obitum plurimis fuit ſignis à Deo cœlitus confirmata.

De Sanctitate, Virtutum ac Miraculorum fama, Proceſſibus authoritate ordinaria confectis, & referente bon. mem. Cardinale Peretto in S. Rituum Congregatione examinatis decretum

tum fuit die 22. Martij 1625. poſſe ſi Sanctiſſimo videretur ad ſpecialem inquiſitionem, auctoritate Apoſtolica deveniri. Precibus deinde Regis Catholici, civitatis Limanæ, & Ordinis Prædicatorum prodiit commiſſio fel. record. Urbani VIII. & ejus vigore datæ fuerunt litteræ Remiſſoriales & Compulſoriales ad Archiepiſcopum Limanum, eoque impedito vel abſente ad Epiſcopum Guamangæ cum duabus dignitatibus. Confectus itidem coram Archiepiſcopo Decano, & Archidiacono Eccleſiæ Limanæ Proceſſus in ſpecie anno 1632. die 12. Julij, & 23. Julij anni 1634. Sac. Rituum Congregationi Romæ exhibitus, ſervatis ſervandis recognitus, apertus & per interpretem à Cardinale de Torres (Peretto defuncto) ſubrogato explicatus. Verum ſupervenientibus anno 1634. noviſſimis ejusdem Urbani decretis deſtitum hactenus in cauſa.

Cum autem fama ſanctitatis Servæ Dei, devota in eam populorum ſtudia, una cum divina ſignorum confirmatione in dies augeantur, per Procuratorem ad id ſpecialiter conſtitutum humillimè petitur à Sanctitate Veſtra admitti, & ſignari Commiſſionem, quæ proponitur pro reaſſumptione cauſæ in ſtatu & terminis in quibus reperitur, ad formam noviſſimorum Decretorum.

Et videtur eſſe locus gratiæ, cum omnia afferantur ex iisdem Decretis prærequiſita, nempe ſupplicationes.

 No-

Novem diverſorum Ordinum ac Illuſtrium Virorum Limenſium.

Tres Regis Catholici.

Tres Reverendiſſ. Cardinalis de Arragonia.

Binæ Magiſtri Generalis Ordinis Prædicat.

Fides Decreti Capituli Generalis ejus Ordinis ad idem à Sanctitate Veſtra communi nomine petendum.

Mandatum Procuræ in perſonam Fr. Antonij Gonzalez ſpecialiter per ſolemne inſtrumentum conſtitutum, à Generali Ordinis confirmatum.

Demum perſeverantia & augmentum famæ Sanctitatis, Venerationis & Devotionis populorum & Miracula ſupra CXIX. ex proceſſu Remiſſoriali in ſpecie autoritate Apoſtolica confecto, inter quæ habetur ſanatio à lepra & plurimæ à paralyſi aliisque graviſſimis morbis.

L. S.

D. Cardinalis Azzolinus.
Bernardinus Caſalius Sac. Rit. Congr. Secr.

Probè tandem examinatis, perſpectis ac comprobatis claræ famæ maximarumque Roſæ virtutum ſuavi odore, raræ puritatis, miræ innocentiæ, eximiæque pietatis immarceſſibili vigore nec non cœleſtium prodigiorum fulgentiſſimo decore, velut genuinis raræ ſanctitatis argumentis Sac. Rituum Congregatio indubitanter de vitæ ejus ſanctitate pronunciavit, ac demum quandocunque ſi Sanctiſſimo viſum fuerit tutô ad ſolemnem Roſæ Canonizationem procedi poſſe cenſuit. *Declaratio ſic habet:*

LIMA:

LIMANA

Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servæ Dei Roſæ de S. Maria Tertij Ordinis S. Dominici.

SEdente ſan. me. Alexandro VII. cum in cauſa Beatificationis, & Canonizationis Servæ Dei Roſæ de S. Maria Tertij Ord. S. Dominici die 3. Martij 1665. Congreg. Sac. Rit. declaraſſet conſtare de ſanctitate vitæ, nec non de virtutibus in gradu heroico. Præterea die 3. Martij 1665. Sac. eadem Congregatio cenſuiſſet, ſeptimum ex allatis miraculis probationibus redundare: Subinde vero die videlicet quarta proxime præteriti menſis Octobris in ſimili Congregatione habita coram Sanctiſſimo D. N. approbatis aliis quatuor miraculis à Deo operatis interceſſione ejusdẽ Servæ ſuæ Roſæ, de mandato Sanctitatis ſuæ accitis ad Congregationem ordinariam Dominis Conſultoribus, in ea Eminentiſſimus D. Card. Azzolinus in eadem cauſa Relator die 10. Decemb. 1667. propoſuit dubium an videretur eſſe locus decreto Beatificationis in forma conſueta edendo. Cumque Eminentiſſimi Patres audiviſſent Conſultorum ſententiam in affirmativam unanimi ſuffragio collimare, cenſuerunt, ſi ſanctiſſimo viſum fuerit tutò poſſe quandocunque procedi ad ſolemnem Servæ Dei Roſæ Canonizationem; Ac interim indulgeri, ut eadem in toto Orbe Beata nuncupetur, &

de ea tanquam Virgine non Martyre in Civitate, & Diœceſi Limana; nec non in univerſo utriusque ſexus Ordine S. Dominici Miſſa celebrari, & officium recitari poſſit die prima non impedita poſt vigeſimam quartam Auguſti , qua Dei Serva Limæ obdormivit in Domino anno 1617. Facta autem de prædictis Sanctiſſimo diſtincta relatione, Sanctitas ſua, ſe ad omnipotentē Deum preces aſſiduas effuſuram reſpondit, ut ſibi quicquid ad ejus gloriam magis conducibile ſit, ſuo digito indicare dignetur. Die 21. Decembris 1667.

M. Epiſc. Portuenſis Card. Ginettus

L. S.

Bernardinus Caſalius Sac.
Rit. Congreg. Secr.

NEc diu ultra Sua Sanctitas diſtulit, quin devotiſſimis tot precibus, tamque ſacro conſilio, annueret, uti & annuit Apoſtolico hoc quod ſubjungitur Brevi.

CLE-

CLEMENS PAPA IX.

Ad Perpetuam rei memoriam.

SAnctæ Matris Eccleſiæ, quæ Virgo caſta uni viro deſponſata eſt Chriſto, glorioſa fœcunditas, in omni quidem prole, quam per Dei gratiam quotidie profert, multipliciter gaudet, in ſacris verò virginibus, quę ſtudioſa chariſmatũ meliorũ æmulatione expertem carnalis contagionis integritatem virtutum floribus exornarunt ineffabiliter exultat atque floret. Illarum quæ accenſis lampadibus exierunt obviam ſponſo, & intraverunt cum eo ad nuptias ſublimem gloriã condignis honoribus in terris celebrari decet: ut quæ ſequuntur Agnum quocunque ierit, luctanti cũ ſæculi tentationibus infirmitati noſtræ adjutorij cœleſtis opem atque præſidium à ſponſo jugiter impetrare dignentur. In hanc curam Nos ex debito paſtoralis officij, quo Catholicæ Eccleſiæ adſtringimur, propenſius incumbentes, piis Catholicorum Regum, aliorumque Chriſti fidelium votis, quibus ancillarum Dei in cœlis regnantium veneratio in terris promovetur, libenter annuimus, ſicut matura deliberatione adhibita, ad omnipotentis Dei gloriam, Eccleſiæ honorem Chriſtianæ Religionis robur, ac ſpiritualem fidelium conſolationem, atque ædificationem ſalubriter in Domino expedire arbitramur. Cum itaque diligentiſſimè diſcuſſis atque perpenſis per Congregationem Venerabilium

Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſacris ritibus præpoſitorum proceſſibus, de Sedis Apoſtolicæ licentia confectis ſuper vitæ ſanctitate, & virtutibus in gradu heroico, quibus Serva Dei Roſa de S. Maria Virgo Limana tertij Ordinis S. Dominici multipliciter claruiſſe, nec non miraculis quæ ad ejus interceſſionem, à Deo patrata fuiſſe aſſerebantur, Congregatio præfata coram nobis conſtituta unanimiter cenſuerit, quandocunque Nobis videretur ad ſolemnem ejusdem Servæ Dei Roſæ Canonizationem, juxta ritum ejusdem S. R. E. tutò poſſe deveniri, interim verò indulgeri, ut in toto Orbe terrarum Beata nuncupetur. Hinc eſt quod Nos piis atque enixis Chariſſimi in Chriſto filii noſtri Caroli Hiſpaniarum Regis Catholici, ac Chariſſimæ in Chriſto filiæ noſtræ Mariannæ viduæ ejus genitricis, & totius Ordinis S. Dominici ſupplicationibus Nobis ſuper hoc humiliter porrectis benignè inclinati; de præfatorum Cardinalium conſilio & unanimi aſſenſu auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus, ut memorata Dei Serva Rosa de S. Maria impoſterum Beatæ nomine nuncupetur, ejusq; corpus & reliquiæ venerationi fidelium (non tamen in proceſſionibus circumferenda) exponantur; imagines quoque radiis ſeu ſplendoribus exornentur, atque de ea ſub duplici ritu recitetur Officium, & Miſſa celebretur de Virgine non Martyre ſingulis annis, juxta rubricas Breviarij

& Miſſalis Romani die vigeſima ſexta Auguſti, quæ prima eſt non impedita poſt diem vigeſimam quartam ejusdem menſis qua ſpiritum Creatori reddidit: Hæc verò in locis duntaxat infraſcriptis; nempe in Civitate & Diœceſi Limana, ac in univerſo Ordine S. Dominici tam Fratrum, quam Monialium, & quantum ad Miſſas attinet etiam à Sacerdotibus confluentibus. Præterea primo duntaxat anno à datis hiſce litteris, & quoad Indias à die quo eædem præſentes litteræ illuc pervenerint, inchoando in Eccleſijs Civitatis & Diœceſis, ac Ordinis præfatorum, nec non in omnibus Cathedralibus & Metropolitanis Hiſpaniarum & Indiarum ſolemnia Beatificationis ejusdem cum Officio & Miſſa ſub ritu duplici majori die ab Ordinariis conſtituta, & intra ſex menſes promulganda, celebrandi facimus facultatem. Romæ verò in Eccleſia S. Jacobi Nationis Hiſpanorum intra bimeſtre poſtquam tamen in Baſilica Principis Apoſtolorum celebrata fuerint eadem ſolemnia, pariter celebrari permittimus. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, & Decretis ſuper non cultu editis, ceteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, ut earundem præſentium litterarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu Secretarij præfatæ Congregationis Cardinalium ſubſcriptis eadem prorſus fides ab omnibus, & ubique tam in judicio, quam extra

 illud

illud habeatur, quæ præſentibus ipſis haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud ſanctam Sabinam ſub Annulo Piſcatoris die duodecima Febr. MDCLXVIII. Pontificatus noſtri anno primo.

MART. EPIS.
Portuenſis.
Card. Ginettus
S.D.N.VIC.

Bernard. Caſalius
Sac. Rit. Congreg.
Secr.

I. G. Sluſius

PORrò ut Sanctiſſ. D. N. habito conſilio, aſſentientibus Eminentiſſ. DD. Cardinalibus, haud diu diſtulit Apoſtolicis his litteris id quod tantis dudum votis precibusque efflictim petebatur, pro ſua pietate & clementia prono affectu concedere; ita Reverendiſſ. P.M. Generalis Ordinis Prædicat. neutiquam etiam diu differre voluit, quin earundem litterarum exemplar, ſuæ cui digniſſime præeſt Religioſæ familiæ communicaret, eamque ſpiritualis huius lætitiæ ac jubili participem faceret. Quam ob rem Chariſſimos ſuos, quam latè patet Orbis, Filios ac Filias ad currendum in odorem tam ſpecioſæ, tamque ſuave olentis Roſæ invitans, atque exſtimulans, ipſa Angelico Doctori ſacra die ad univerſum Ordinem lætæ pietatis affectu undequaque redundantem Encyclicam dedit, hoc tenore:

FR.

FR. JOAN. BAPTISTA DE MARINIS.

S. Theologiæ Profeſſor, Ordin. Prædicat. humilis Magiſter Generalis & Servus univerſis eiusdem Ordinis Provinciis, Congregationibus, utriusque ſexus Cœnobiis ac Domibus toto terrarum Orbe propagatis Salutem, & communis gaudij dulce participium.

QUod felix fauſtumque ſit, è cœlis aurigante Numinis clementia, & in terris Vicario Numinis Clemente IX. propitiante, Rosa noſtra Peruana tandem apud militantem Eccleſiam inſignitur honoribus, qui palam jubeant conſtituere diem ſolemnem in condenſis uſque ad cornu Altaris. Dies huic jubilo deſtinata eſt quintadecima proximi April. qua primi feſtivorum Rituum fragores Rosam Beatam declamabunt in Vaticano. Quod his accludimus Apoſtolicum, tam boni nuntij Breve legitote, relegitote, ne vos effugiat, Datum id fuiſſe apud S. Sabinam; videlicet quo loco Prædicatorum Ordinem Anno MCCXVI. honorificè confirmarat Honorius, eodem Clemens hoc anno clementer eundem Ordinem tantis honoribus cumulavit. Ergo Chariſſimi Filij, & Filiæ, nec vulgarem hodie nec mediocrē vobis lætandi materiam damus, quin imo cum Mardochæo legem edicimus feſtivè conjubilandi. Si enim ob Estherem ſuam exaltatam & exauditam, Judæis nova Lux oriri viſa eſt,

gaudium,honor,tripudium,ſive[ut legit Cajet. noſter] dies bonus,haud ſanè minora obtingunt nobis evecta in BEATARUM ſolium Sorore noſtra, quæ ſuo populo SORTES exorabit vivificas,& proſperiores. Illi myrtus;huic ROSA myſticum dedit nomen & Coronæ præludium. At ſi Eſtherem coronavit titulus NOVÆ LUCIS, en novi RADII coronant ROSAM illuſtri ſymbolo BEATITATIS. Lux nova eſt,nam [quod aſtrorum nulli conceſſum hactenus]utrique ſimul hæmiſphærio tota illuceſcit,ſimul utramque cœli faciem immota obradiat, & ut prima ex novo Orbe uſque in veterem fulgores probatæ Sanctitatis ejaculata eſt, ita viciſſim è veteris Orbis Vaticano ad ſuos Antipodas jam reflectit nova luminum ſuorum phœnomena æqualiter & jugiter ſpectabilis ultra ac citra Æquatorē. Numquid igitur LVX verè nova, & ab hac dies bonus?

Quid verò mirabilius magiſque novum quam potuiſſe illic naſci Roſeam hanc lucem,ubi adhuc Patrum noſtrorū ſeculo dominabatur Princeps tenebrarum? Eccleſiæ militanti ignota, Triumphanti inviſa jacebant ſub idololatriæ caligine Peruana littora,profunda nox gentilitatis inacceſſam regionem abſconderat, feritatis ſpineta, Veritatis Sementem excludebant,donec primus ante reliquos Prædicatorum Ordo non ſine ſudore ac ſanguine perrupit obicem,primoq; ſuorum ingreſſu ſpatioſam lumini aperuit ſemitam, plantavit Fidem,ſparſit luſtrales Baptiſmi aquas,

ſte-

ſterile,ſpiniferum,incultum, ericetum convertit in Paradiſum. Et ecce tot irriguis noſtrorum ſudoribus dignas primitias Limenſem ROSAM,primogenitum compertæ Sanctitatis germen, eo perductum ut jam ſidereo BEATORUM inſeratur firmamento. Certè ut nunquam hunc Ordinem piguit, Salmanticæ olim animaſſe CHRISTOPHORUM COLUMBUM ad intrepidam novi Orcis perquiſitionem, ita nec pœnitebit vel pro unica tali ROSA primos immiſiſſe Peruviæ S. Evangelii colonos, primos illi regioni expoſuiſſe Martyres, primos Fidei dediſſe Inquiſitores, primos indigeſto adhuc populo contuliſſe Epiſcopos, Archiepiſcopos, Collegiorum, Xenodochiorum, Scholarum, Univerſitatum fundatores, uſque adeo, ut primus etiam Præſes Regii Indiarum Conſilii fuerit ex noſtris F. Garzias de Loayſa. Bene igitur atque feliciter in illius arvi cultura laboratum eſt, ubi primis noſtris cultoribus primus hic reſpondit fructus Americanus. Ordo noſter hæreditario jure & officio Auguſtiſſimæ Deiparæ hortulanus eſt ſuique Virginalis Roſarii colonus, ergo huic oportuit ROSAM naſci, quam cœleſtis Sponſi nuptialis thalamus ſingulari amoris privilegio exambiret. Sed redeamus ad orbitam.

Dum Virgini ROSÆ Cauſa Rituum matureſcit in ultimum Canonizationis apparatum, reſiduo quem expectamus Triumpho nunc præludat OVATIO, hanc enim amodò licere juſſit Chriſti fide-

fideliũ ubiq; devotioni paterna indulgentia Summi Paſtoris, nempe ut ſub glorioſo titulo BEATÆ popularìter deinceps imploretur celebre nomen ROSÆ, ut exponantur publicæ venerationi pictæ, ſculptæque ejuſdem Imagines ſacris ambientium RADIORUM fulgetris illuſtres, ut Eccleſiaſtici Officii canorum celeuſma ROSAM per Choros & Odæa, per ambones & Aras certatim reſonet, omniq; religioſo Duliæ cultu mirificis ejus virtutibus in omni quæ ſub cœlo eſt natione applaudatur.

Quod ſi approbante Doctore Gentium dum glorificatur unũ membrum, congaudent omnia membra in primis domeſtico jure à nobis noſtriſq; præſens occaſio illas exigit religioſæ lætitiæ pompas, quibus non unica ſufficiat dies ſed per integram dierum Octavam luculenta periodo vaſtiùs extendantur. Ita ex mente S. D. N. vobis univerſim indicimus, qua toti Prædicatorum Ordini ejuſque ſingulis utriuſque Sexus Cœnobiis diſertè indultũ eſt quod ubiq; mox ad primos Romani hujus jubili exceptos clangores uniformi promptitudine Feſtivum octiduũ Roſæ pæanis decenter impendatur; idque ad normam & imitationem [quantum potueritis] noſtræ Romanæ celebritatis, quam hic in Eccleſia S. Mariæ ſuper Minervam adornamus: hoc eſt, ſub ritu [quem totum Duplicem vocamus] cum appendice Solemnis Octavæ pro primo anno Chori Officium de B. ROSA decantetur, numero-

roſa luminaria noctem diei parem conentur efficere, Magnates, Proceres, Nobilitas; omniſque conditionis ac ſtatus confertiſſima multitudo ad ſolemnitatem invitetur, muſicis diſpoſitorum concentuum ſymphoniis devotio accendatur, per ſingulos Octavæ dies è pulpito Rosæ encomia totidem facundis Panegyricis depangantur à famoſioribus Divini Verbi præconibus undequaque ad hoc etiam apud alios Ordines conquiſitis, populoſæ [quoad fas erit] Proceſſiones cum hymnis & canticis latè circumducantur, nihilq; pro loci cujuslibet facultate ac modo omittatur, quod publicam tanti Gaudij ornare atque augere poſſit religionem ac majeſtatem.

Nec inferiora his expectabit Virgo Rosa à Venerando Hiſpaniarum ad Indiarum Clero Seculari, quandoquidem & huic ab eodem S. D.N. conceſſum eſt, quod accepta hujus Beatificationis pari notitia & lætitia per omnes illorum Regnorũ Metropolitanas, & Cathedrales æquis ſplendoribus apparentur Solemnium Jubilorũ, celebritates, juxta tenorem Apoſtolici Brevis quod accludimus, per vos ſingulis ubiq; Primatib⁹, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Ordinibus ad hunc aliosq; effect⁹ reſpectivè deferendũ.

Impoſterum verò ac pro annis perpetim ſubſecuturis, peculiariter tum Limanæ Metropolis totiuſque ibidem Archidiœceſis Venerabili Clero tam regulari quam ſeculari, tum noſtro per Orbem univerſum diffuſo Ordini præfixit eadem

Apo-

Apoſtolici Throni providenria diem xxvi. menſis Auguſti ut in ea Divinum Officium ſtabiliter quotannis ad honorē B. Rosæ ritu Duplici perpetuo celebretur; & quidem à noſtris Fratribus ac Sororibus ſub forma Totius Duplicis cū Memoria in Laudibus & Veſperis per Octavas; eumque in uſum propriæ Nocturnorum Lectiones jam prælo aptantur, quas donec impreſſas unicuique Provinciæ hinc emittamus, utendum vobis erit earum ſupplemento ex communi Virginis non-Martyris prout in Ordinis noſtri Breviario deſignatur. Attamen ex nunc volumus, & ordinamus, quod deinceps in quotidiana Oratione ſeu Collecta Concede quæſumus omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam &c. poſtremo nomini B. Agnetis ſubjungatur, et Rosæ, ut non minus iſtius quam reliquorum SS. noſtrorum exempla nos provocent.

Deniq; his noſtris Encyclicis pariter [ut videtis] implicuimus Compendiolum Vitæ eiuſdem admirabilis Rosæ, ut inde ſingularis & porrò etiam utilius concionandi materiā delibent quotquot ſub illa celeberrima Octava ad populum è ſuggeſtu dicturi ſunt, melius enim abſque floſculis aliunde operoſius acervatis unica frequenti auditorio innoteſcet Rosa ut de proprijs fructificet ſuavitatem odoris, ac devotis cordibus per ſuarum virtutum ſuaveolentiam piæ imitationis ſtudium adſpiret.

Quod

Quod reliquum eſt dilectiſſimi Filij & Filiæ, quantis poteſtis viribus atque conatibus buccinate in Neomenia, tuba in hoc inſigni die ſolemnitatis Veſtræ, ſatagite ne in promovendo huius lætitiæ plauſu quidquam ardoris ac diligentiæ uſpiam deſideretur. Ubique multiplicet eminus clangorem noſtrum Echo veſtrorum montium, & ſi poteſt imitando repetat voces æquales hiſce plauſibus Vaticanis. Nos interim in hac noſtra S. Mariæ ſuper Minervam Eccleſia Romano vobis exemplo gnaviter præibimus, cui deinde cupiamus haud ſegniter vos conformari. Intelligetis propediem, hic nihil omiſſum; quod publicis Roſæ noſtræ honoribus, domi ac foris potuerit famulari: ſiquidem & primi hic pro tantæ Virginis perenni gloria primum molimur ſumptuoſi operis Altare, appropriamus novæ elegantiæ Sacellum, immortalia diſponimus grandium inſcriptionum monimenta; Vos ergo ut pariter in eo nobis ſecundi ſitis, pro virili allaborate.

Interea dulci & inexplicabili cordis noſtri teneritudine gratulamur ſubjecto Ordini, hoc ſuæ ætatis quinto ſæculo novellis ejuſcemodi Rosæ germinibus lætum vernanti. Congratulamur itidem opulento Peruviæ Regno ejuſque Metropoli felici Limæ, quam ita huius Virginei Floris purpurat amœna venuſtas, ut ferè jã veteri Orbi nil habeat invidendum. Præcipuè verò gratias debemus & agimus floridiſſimo noſtro Jesu Nazareno, qui primũ hunc Sanctitatis florem novo

da-

daturus Mundo, hunc ipſum [& quidem diebus noſtris] fido Dominici prato dignatus eſt implantare. Ipſi igitur ſempiterna laus, honor, gloria, in Sanctis ſuis; & Vos in eodem vivite, exultate. Hoc cupimus, Romæ, die 7. Martij 1668.

Fr. Joann. Bapt. de Marinis
Magiſter Ordinis.

(L.S.) Regiſtrata fol. 154.
Fr. Leonard. Hanſen Mag. Provincialis Angliæ.

EN quanta piæ lætitiæ materia, quam vehemens ſpiritualis gaudij argumentum, quam urgens ſtimulus. Si prata rident dum florent, campi dum virent exhilareſcunt, quidni roſeta dum ſuis ornantur Roſis exultent, jubilent? Riſum fecit mihi Deus, dicebat fæta prole mater, quicunque audierit corridebit mihi. Quidni itaque Roſetum Marianum (Ordo Prædicatorum) tam beata fœcundum prole, tam miræ venuſtatis, tamque ſuavis fragrantiæ recens ornatum ROSA lætetur, exultet, jubilet? Quidni quicunque audierint collætentur glorificando Deum qui Roſam hanc amavit & exquiſivit à juventute ſua, & quæſivit Sponſam ſibi eam aſſumere, amator factus formæ illius, laudando glorioſiſſimam Virginem-Matrem MARIAM quæ à ſe Roſam hanc cognominari voluit, venerando ac prædicando Roſam ipſam tam Deo prædilectam, tam gratam, tamq; altum inter cœli ſydera collocatam? Nequid proinde argumento deſit, en tibi Roſam hanc ſuccincte delineatum.

COMPENDIOLVM VITÆ ADMIRABILIS ET PRETIOSÆ MORTIS B. ROSÆ DE S. MARIA LIMENSIS PERUANÆ, TERTII ORDINIS S. P. DOMINICI

à S. D. N.

CLEMENTE IX.

BEATIS ANNUMERATÆ.

Juxta exemplar Romanum.

CLEMENTE IX.

PIE

SPARGITVR

ODOR

ROSÆ.

SPONSA CHRISTI ROSA DE S. MARIA, VIRGO PERUANA, Tertij Ordinis S. P. Dominici, compendio enarrata.

CAPVT I.

ROSÆ Natales, Indoles, Educatio, votumq́ue virginitatis.

ROsa à S. Maria, Flos delibatus terrarum orbis nuper inventi, Patriam habuit Limam Regiam Peruviæ Urbem: Parentes Gaſparem de Floribus, Mariam ab Oliva, ſtirpe, non item opibus nobiles. Illam Mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigeſima enixa eſt, feliciſſimo partu, ſolita cœteroqui in aliorum puerperiis mirè torqueri: & prodivit Infans ſecundis pelliculis involuta, veluti naſcuntur Roſæ. Iſabellæ nomen inditum illi fuit ab avia materna Iſabella de Herrera. Sed cùm

à matre, aliisque viſa fuerit repanda Roſa inſidere vultum trimeſtris parvulæ in cunis quieſcentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit, & Beatiſſima Virgo myſtica Roſa juſſit illam annis adultam à S. Maria cognominari, adeoq; prima forſan hæc fuit, quæ non ſolùm divinitus nomen, ut alij, ſed & cognomen acceperit. Eadem infanti Roſæ, quæ D. Catharinæ Senenſi, indoles quieta, ſuavis, lepida: nunquam ſtridulis vagitibus turbavit ædes, ploravit nunquam, niſi cum ſemel in alienam domum illata ejulatu popoſcit maternas latebras jam tum ſibi gratiſſimas. Prodigioſum ſpecimen heroicæ tolerantiæ trimula exhibuit, namque dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, fortè correpto dolorem egregiè diſſimulavit, & manum abſcondit matri eò properanti. Hilaris deinde ſenſit acribus remedijs totum ferè unguem abſumi, & reſiduum lento, ac violento forfice radicitus avelli: attonito ad hæc Joanne Perez Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expalleſcere nunquam vidit tempore acerbiſſimæ curationis. Et præciſa novaculâ vitiata pars auris, & caput, ob adhibitam improſperè ab imperita matre noxiam medelam, bullis turgidum, ac foſſulis profundè ulceratum, à quadrimula Roſa gemitum nullum, aut moleſtiæ notam expreſſit, cum tamen acerrimus dolor totum corpuſculum identidem improviſa agitatione concuteret, & ſolidam noctem ſub efferi

feri cruciatus ardore voraci transegiſſet. Duos ſupra quadraginta dies, ut novam cutem induceret Chirurgus Virginem lancinavit, ac deinde ſexenni ex intimo nare phaſeolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Roſa mira conſtantia. Hæc rudimenta ſpinarum noſtrum florem excoluere, ut gratiſſimum Sponſo in ipſa infantia odorem exhiberet ſuaviſſimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater inter ludendum luto illius comam imbuerat, quod cum Roſæ, non contemptum, at ſordes averſatæ, accidiſſet ingratum, ſcito, inquit frater concionatoris in morem, cultòs puellarum cincinnos inferni rudentes eſſe, quibus illaqueantur incautæ animæ, ut in gehennam æternam detrahantur. Hæc verba Roſæ animum altiùs penetrarunt, & ad altiſſimam Dei notitiam vaſtiſſimæ illius menti aditum aperuerunt. Igitur ſtatim exarſit in illa mirus conatus orandi, adeo ut nec dormiens ceſſaret à frequentibus precibus quibus perpetim invigilabat: Et jam tùm rapi ſe apertiſſimè animadvertit ad premenda heroica veſtigia S. Catharinæ Senenſis, qua duce quinquennis Roſa lilium virginitatis Deo conſecravit ſponſione ſolemni, & mox capillos inſcia matre ſibi abſcidit ad vivam uſque cutem. Divinus hic ardor puellam invaſit ſub ipſum uſus rationis diluculum, ut aſſerūt illius animæ moderatores, qui omnes teſtati deinde ſunt, nunquam illam à recto tra-

mite gravioris admiſſione criminis exerraſſe.

CAPVT II.

ROSÆ erga parentes mira obedientia, pietas, ſollicitudo.

QUòd à parentum æquis imperiis non latum quidem unguem deflexerit Roſa, ſit ordinariæ virtutis; erit tamen prodigioſæ, quòd fuerit divini humaniq́ue obſequij retinentiſſima, cum pugnantia inter ſe Deus, ac genitrix imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, ut nativam oris pulchritudinem fuco magis intenderet; at illam alto muliebris mundi contemptu inſultare ſeculi genio docebat Deus. Capiti aliquando circumdare compulſa ſertum vario florum genere contextum, illi ab ima parte ſuffixit oblongam acum, adeoq́ue corollam capiti validè impreſſit, ut aliena manu contentis viribus fuerit extrahenda. Chirothecas, quæ delicatis candoris elegantiam augerent, induit jubente Matre; ſed primò diriguit, amburi dein manus experta, flammas etiam ex odoratis pellibus promicare vidit, totum nocte intempeſta cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœminarum domos deduceretur, clam indico pipere, quod mordaciſſimum eſt, ſupercilia, & palpebras ſibi obliniebat, ut arderent oculi, ruberent, ſtillarent, idcirco impares publicæ luci fe-

ferendæ, potiorem ducens oculorum pupillâ ſolitudinem, quam tantò pretio emptam genitrix illi tandem indulſit, ſicut & rudem ac decolorem ſaccum ex obvia, viliq́ue materia, quam pro amictu induit, mirum in modum exultans. Vel ergo Matrem infimis precibus exorabat, ut ſibi liceret cruentis divini Sponſi veſtigiis inſiſtere, vel mitia imperia ingeniosè eludebat: velut cum juſſa, non lignis, at lana farcire cervical, lanæ vim tantam operosè ſtipavit, ut ligno caput videretur immitti. Quid quòd non Matri ſolùm, ſine cujus venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, ſed & domeſtico mancipio alacris obtemperabat? præcipuè verò cum ardua imperabantur. Cum Mater non raro ſubirata veniam libandæ aquæ Roſæ denegaret, inſcia, filiam nunquam bibere, niſi ipſa annuiſſet, in ſex & plures dies Virgo fraudabat ſitim. Hiſpidas aliquando pelliculas, quæ vim frigoris propulſarent, Roſæ manibus ex morbo contractis incauta mater admovit, addito imperio, ne illas abjiceret; toleravit obſtinato ſilentio Roſa plurimos dies mordacem pellium ardorem, quo accenſæ manus turgidis undiq́ue tuberculis ulceratæ ſunt. Quin & poſt mortem à religioſi Cœnobij Præſide juſſa Roſæ imago argentum diu multumq́ue fruſtra quæſitum menſæ ſuperimponere, impoſuit illicò, animante mortuos colores obtemperandi ſtudio. Quæ verò cetera illius in parentes ob-

ſervantia, pietas, amor? exhauſta viribus ad mediam uſque noctem laborem protrahebat, ut illorum egeſtati conſuleret, & licet duodecim quotidie horas divinis alloquiis conſecraret, tot muliebria penſa quotidie conficiebat, quot alia quævis celerrima vix quatriduo: idque tanta elegantia, & cura, ut humanam artem ſuperare viderentur; quamvis non rarò dum flores acu pingeret, animo à ſenſibus avocato divina intueretur. Ad hæc alebat in horto violas, ex quibus vænum expoſitis aliquod lucrum parentibus accederet: & Sponſum cœleſtem aliunde miris, & arcanis modis ſupplere ſolitum, candidè confeſſa eſt religioſo viro. At ſi fortè parentes ægri decumberent, lecto aſſidebat inſomnis, parabat pharmaca, peragebat omnia operoſiſſima Virgo ut ſolatium illis afferret. Hic præterire non debeo prodigioſam lætitiam, quam ipſa moriens dolenti Matri, ac ſecum exanimandæ impetravit; tanta enim cœleſtis dulcedinis ubertas maternum pectus inundavit, ut jurejurando faſſa ſit, imparem ſe gaudio inſolito perferendo plurimos dies jucundiſſimè laboraſſe, & hoc argumento manifeſtè aſſequutam, quantopere fluminis impetus exhilarans, civitatem Dei Roſam ſuam recrearet.

CAP.

CAPVT III.

ROSA, ut ſequatur veſtigia ſanctæ Catharinæ Senenſis, Tertio S. P. Dominici Ordini adſcribtur.

QUi ſanctiſſimam Virginem Catharinam Senenſem cum Roſa noſtra componat, incertus animi ſit, indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruviam dicat; uſque adeò Roſa Catharinæ inſtitutum vitæ, mores integerrimos, benevolentiſſimi Numinis dona, & ipſa tandem lineamenta vultus expreſſit. Connubij, cui nobili, & honeſtiſſimo deſtinabatur, ſpem amputare viſa eſt excidio capillorum. Sed egregia formæ venuſtas, acre judicium, ſuavitas erectæ indolis, elegantiſſimi mores ſancto Virginis conſilio adverſabantur. Roſeum illa candorem jejunijs deterere, nativam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere, manus, quarum candor, & pulchritudo commendabatur viva calce amburere, ne hominum placeret obtutibus, domi latere: adeo ut aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit, ne ſemel quidem videre dignata vicinũ deliciarum hortum, aut percelebre ſpectaculum molium indicarum. Plures nihilominùs invita accendit ambitu honeſtiſſimi thalami, ac præcipuo Matrona genere, & opibus clara illã uni-

co filio ſuo Sponſam optabat, & gratiſſimum hoc erat Roſæ parentibus, ac fratribus, qui nuptiarum nomine exanimatam, probris, conviciis, alapis, calcibus impetebant, veluti Lapa Mater S. Catharinam, cujus ad inſtar Roſa injuriis omnibus æquiſſimo animo devoratis, in S. Dominici viridarium tandem inſita fuit, adſcripta Tertiæ ſanctiſſimi Patris familiæ, licet illam invitaſſent cœnobia nobiliſſima, optarat S. Archiepiſcopus Turibius, ab illa præcipuè ſacræ domus, quæ tunc ſurgebat, fundamenta poni, Roſa ſtudioſa ſequi Seraphicæ Magiſtræ ſuæ Catharinæ Senenſis Idæam, quam quinquennis elegerat, vitæ inſtituto, moribus, habitu repræſentandam, ne tamen ſuo conſilio nimium tribuere, & parùm ſapientum virorum arbitrio videretur, in viam ſe aliquando dederat Sanctiſſimæ Incarnationis Monaſterium ingreſſura. At cum ultimum vale diceret Roſariano Sacello Deiparæ, viſa eſt ut rupes adnaſci ſolo, & fruſtra in pedes exilire tentavit, advocato ſæpius ad opem ferendam germano fratre, contentisque viribus conniſo; quoadusque decreto regreſſu ad domeſticas latebras, alacritate mira ſurrexit. Et alio prodigio Deus ad premenda Catharinæ veſtigia Roſam invitavit; nam ex papilionibus, qui colorum varietate mirabiles Limanum agrum pervolitant, unus nigro tantum, alboque colore pulcherrimè ſtriatus, circumvolitavit Roſam, quæ divinum hoc eſſe reſpon-

ſponſum intellexit, ut velut animo dudum agitaverat, Prædicatorij Ordinis tertium habitum amplecteretur. Ab illo ſemel induto vix non dimovit Roſam modeſtiſſimi animi demiſſio; nam gliſcente ejus nominis celebritate, cœpit monſtrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus, ipſique D. Catharinæ Senenſi non rarò comparari. Et meritò; nam adeò ſanctæ Magiſtræ ſuæ virtutes induit, ut ſemel tacitè miranti Confeſſario viſa fuerit ſpecie, vultu, lineamentis ſic transformata, ut viva ſimilitudine ipſiſſimam S. Catharinæ Senenſis effigiem referret. Demum, quæ tam caro illi ſteterat, veſtem conſtanter retinuit; nam dum latendi ſtudium illam ſeponendam ſuggerebat, ad aram Sanctiſsimi Roſarij flexis humi genibus inter orandum placidiſſimo animi deliquio ſenſim diriguit, viſa ab adſtantibus primò exalbeſcere pallore niveo, mox decora ſuffuſione rubeſcere, demum toto vultu luceſcere, ac ſcintillatim radiare: ſuoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægeſtiente verbis, oſtendit, ſe in hoc vitæ inſtituto divinitùs confirmatam.

CAP.

CAPVT IV.

ROSÆ mira animi ſubmiſſio virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes.

FUndamentum reliquarum virtutum, modeſtiſſimi animi ſubmiſſio, tam altas in hac Virgine radices egit, ut ſuum unicè contemptum perpetuo ſtudio quæſiviſſe vita fuerit. Parum illi fuiſſet, domeſticæ ancillæ officiis diſtineri, niſi & infra illam ſe demiſiſſet. Quamobrem ſæpe Marianam agreſtem ſervam adigebat, ut ſe dejectam humi pedibus proculcaret. Exultabat injuriis proſciſſa ob ſingularem vitæ rigorem, at ſuis laudibus vulnerata, ſpineam coronam, qua tempora clam obſederat, violento pugno capiti altiùs infigebat. A Regio Quæſtore, qui ſupremis tribus Roſæ annis ſuam domum conſecrari ambivit, flexis poplitibus aquæ libandæ veniam impetrabat. Morbos cælare conſueta, ne medicæ ſibi manus, & delicata remedia adhiberentur, aliquando tamen candidè fatebatur, quantis cruciatibus diſtabeſceret, ut crederetur ob immania crimina à vindice Numine flagellari. Quin & mirari ſit, cur nondum terra infelicem, quæ ſuis piaculis onerabatur, abyſſo demerſerit ultor Deus, ſanctè affirmabat. Et enormium quidem ſcelerum ream illam crediſſes, cum obruta lacrymis, & ſingultans procum-

cumbebat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amiſit hauſtam à ſacro fonte divinorum munerum ubertatem, & laborandum Confeſſariis erat inveſtigantibus quid ad ſuum forum certò ſpectaret, nullum enim ab illius ore verbum excidit, obſtreperũ, criticum, nihil in ejus moribus triſte, nil auſterum; Sed tota ſerena erat, & benigna, adeò ut negaſſes Roſam eſſe, quæ ſpinis carebat. Cumq; integerrimo ſingulos amore complecteretur, à Dei hominumq; charitate animari videbatur. Nulla rerum humanarum cura ejus animum ſollicitavit: quin interrogata aliquando, num qua re præter divinas delicias, innocuè caperetur, negavit ſe ullatenus poſſe rebus perituris exhilarari. At virgineum illius candorem nulla unquam veniali macula afflatum fuiſſe, nec in toto vitæ curſu ne ſemel quidem illi in animum cogitationem obrepſiſſe jurati aſſeruere undecim Religioſi viri, quotquot generalem Virginis confeſſionem exceperunt. Poſtquàm egregiam formam aſſiduis macerationibus, diuturna inedia, & aqua gelida toti corpori creberrimè ſuperfuſa, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, utque innocentiſſimum pœnitentiæ ſimulacrum ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horreſcens, vividum illicò in genas colorem, vigorem in oculis precibus evocavit; adeò ut cum domum rediret ſub meridiem ſextæ feriæ ſanctioris hebdomadæ roſeo

vultu

vultu inſtar Auroræ ſubvivida, & amœna, congerrones quidam juvenes audaciſſimi in prætereuntem jocati ſint, quaſi reducem in convivio, & opiparè habitam. Illa verò quadraginta elapſos dies pane tantùm, & aqua duraverat: & horas tunc triginta immota perſtiterat in templo ſancti Dominici precibus inſiſtens, cibique omnis expers, ac potus. Majus illi ſtudium fuit premendi reliquas divinas dotes, ideoque Deum à teneris annis flagitaverat, ne cui mortalium ſineret innoteſcere quæ ſuum intra animum operari dignaretur, cumq; illius votis annuerit Sponſus divinus, perpauca, & penè vulgaria crediderim, quæ ut maxima, & ſingularia, ſpirituales Virginis Patres ab illa expiſcari potuerunt. Quid quòd Superos habuit adminiſtros modeſtiæ ſuæ, & cum aliquando templum ingreſſam conſternaſſet ſubita recordatio deſtituti in patenti cubiculo ſeverioris ad domandum corpuſculũ inſtrumenti, deſignavit animo locum, in quo illud ſupprimi à Cœli Regina exoptabat, ut domeſticos lateret, & regreſſa reperit famularem ſuæ demiſſioni præſtitam operam à Superum Imperatrice.

CAPVT V.

ROSÆ mira Abſtinentia, prodigioſa jejunia: Eadem tenerum corpus ciliciis, flagris, catenis domat.

LAboraret, opinor, hiſtoriæ fides, prodigioſa Roſæ jejunia recenſendo, niſi Lector admoneretur, compendium hoc, quo ſanctiſſimæ Virginis vita delineatur, à remiſſoriali, ut dicunt, proceſſu fide bona extractum fuiſſe. Roſa profectò per D. Catharinæ Senenſis veſtigia mirabiliter ad ſummum inediæ culmen evaſit. Penè infans omni ſibi fructuum eſu interdixit, qui ſuaviſſimi in Peruvia naſcuntur. Sexennis tres hebdomadæ dies nil præter panem & aquam deguſtare cœpit. Anno verò ætatis decimoquinto ſe obſtrinxit voto nunquam delibandi carnem, niſi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare nefas fuiſſet; quod ſi aliquando fulminabatur, maximo ſtomachi ſupplicio pœnas dabat virtutis eximiæ, & non raro nauſeantem ardentiſſima febris invaſit: quoties verò jam lecto defixam delicatis eduliis ad ſalutem revocare tentarunt, in manifeſtum vitæ diſcrimen adduxere; cum è converſo panis fruſtulum aquæ infuſum præſentiſſimam illi ſanitatem ſæpenumero redonaverit. Quod prodigium nulli admirationem incutiat, iam Chriſtus ipſam Roſam docuerat: velle ſe

ab illa rigidis abſtinnentiæ exercitiis conſtanter honorari. At Mater nimiam in exangui filiæ vultu maciem conſpicata, hanc parſimoniam grande vocabat in crimen: Juſſa proinde Roſa communi menſæ accumbere, ancillam rogavit, ut ex panis fruſtulo, & herbarum pugillo ſibi pararet offam nullo ſale conditam. Sed quas herbas ſibi Virgo legebat, amariſſimæ erant, & agreſti ſaporis malignitate torquebant palatum. has illa è vicina ſylva petitas alebat in horto ſtudiosè, cujus ſub ſepibus vaſculum abdiderat vervecino felle plenum, & hoc cibos aſpergere, & os quotidie ſummo manè ſolita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant inſtrumenta cædis divinæ, amariſſimæ frondes dulcem illi, & quotidianum ſaporem elaborabant. Dubitari ergo meritò poteſt, duriùsne à talibus cibis, an ab ipſa inedia tormentum eſſet. Duplici ſe torquebat jejuniorum genere, & quo ſemel tantùm in die tenuẽ panis, & aquæ refectionem delibabat, & quo per totum diem, noctemque penitùs guſtabat nihil. Primum ferè quotidianum præſertim ultimis vitæ annis religioſiùs ab illa ſervabatur ſeptem continuos menſes, à feſto exaltatæ ſanctæ Crucis ad uſque Dominicam Reſurrectionem. At ineunte quadrageſima omnem ſibi ſubtrahebat panem, ſolis malorum aureorum ſeminibus parciſſimè victitans, iisque tantùm quinque, dum ſexta feria recurreret:

Re-

Reliquo anni tempore, quod octo diebus abſumebat, vix unica die tolerandæ vitæ, ſat eſſe credebatur. Unico pane, illoque ſat exiguo, & aquæ vaſculo quinquaginta dies aliquando tranſegit, aliaque vice idem ſpatium decurrit ne guttula quidem aquæ recreata. Supremis annis transmittebat complures dies ſine omni prorſus alimento. Feria quinta ſe includens in domeſtico Oratorio, nec inde ad Sabbathum uſque digreſſa protrahebat triduum omninò inſomnis, impranſa, incœnata, & uni angulo affixa omninò impos ab illo, vel ad momentum ſurgere. Quid quòd octo ſolidos dies nullum præter divinam Euchariſtiam alimentum admiſit? Vulgare ſit aquæ ipſius hauſtu guſtum fraudaſſe. Transactis hebdomadis quampluribus ſine potu, & cæteroqui hauſta non aqua gelida, ſed plerumque calenti. Prodigioſum eſt plus virium à jejunijs accepiſſe, quàm à cibo, eò quòd cum ſua Magiſtra Catharina vulnerati Chriſti lateris ambroſiam deguſtabat. Prodigio quoq; ſimile eſt, ſuperfuiſſe in arido corpore locum, qui flagella, exciperet, ſanguinem, qui verbera ſequeretur. At niſi per Confeſſarios modus illi fuiſſet impoſitus, mortem nimius properaſſet ardor corporis caſtigandi. Poſtquam ſanctæ Catharinæ habitum induit non contenta vulgaribus funiculis, duas ſibi catenas ferreas aptavit in flagrum, quibus per noctes ſingulas ita ſe cruentabat, ut ſanguinis rivi parietes, & pavi-

mentum aſpergerent, præcipuè ut ſceleſti meliorem ad frugem revocarentur quot flagellorum ſulcis, quot vibicum livoribus ſe in dies exarabat, ita vulnera diſpenſans per diverſas corporis partes, ut dum una coaleſceret, altera feriretur, iterumque ſæviret in primam vix dum coalitam, ab hac alterna, crudaque viciſſitudine diriſſimè cruciata. Horrebant domeſtici ex ædium parte ſecreta plagarum ſtrepitum audientes latè ſonorum, quique Roſæ animum moderabatur temperari nimium rigorem juſſit; ſed illa infimis ab eo precibus extorſit, ut liceret ſibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere: ſerijs ab infantia præludiis oſtenderat, quàm avidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur, nam & quadriennis ſub crudorum laterum, & gravis trunci pondere ſæpe laborabat, & Marianam ancillam precibus adigebat, ut ſe in horti angulo orantem graviſſimis ponderibus oneraret, ſub quibus æſtuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad ſolum. At nondum quartumdecimum annum egreſſa ſæpe nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem lividis humeris geſtans, nec illi tunc auræ malignæ intemperies, non frigora, non ventorum turbines inſuaves erant. Juſſà flagellis non ferrea catena ſe cædere, ipſam catenam lumbis triplicato circumductu validiſſimè adſtrinxit, & ſera commiſſuræ angulis immiſſa: clavem eò projecit, unde

re-

redire non poſſet. Cum verò per extritam pellem in carnis, & nervorum profunda ferrum penetraſſet, jamque conſepultum propemodum eſſet, nocte quadam acutiſſimus coxendicum dolor Roſam invaſit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuiſſet; namq; catenam vi nulla aperire poterat, diu multumq; fruſtra luctata; ſed illa confugit ad preces, quæ Cœlum ipſum aperiunt, Et ecce ſera ſponte diſſilit, laxatur catena, diducitur; avulſione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor ſequebatur. Ubi primum vulnera coiverant, ſuo ſe iterum tormento Roſa incinxit, ſed catenam carni rurſus adnatam ſibi transmitti Confeſſarius imperavit, & illius aliquot circuli poſt Roſæ obitum conſervati, mirabilem ſpirarunt odorem, & omnibus peregrinum. Lacertis arctiſſima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebant, muſculos complicatos: pectus, axillas, latera morſu creberrimo vexarunt minutis ſentes, & urticarum manipuli. At cilicium nacta ex acutis equorum ſetis densè contextum, infra genua productum, craſſitie ferè inexplicabile, triumphavit ſub illo rigoris paludamento, quod infixis undique breviſſimis acubus in ſe violentiùs armavit. Hoc uſa complures annos, & ob frequentem ſanguinis vomitum alieno tandem imperio exuere coacta, ſaccum villis craſſiſſimis gravem ſibi in formam induſij aptavit, quo ſub pondere æſtuabat, rigebat, laſſabatur

extenuata viribus Virgo, & pœna illi erat quicumque motus plumbea ſubucula prægravatæ. Plantis, in quibus tantùm à vertice capitis erat ſanitas, quoties domi clibanus accendebatur calcabat immota fornacis orificium, unde vehementior incendij vis erumpebat. Hiſce deliciis demulcebat corpus, cui ſat pœnarum afferebat, crebra ægritudo, exoptans etiam tentare majora, niſi vetuiſſent animæ moderatores. Quid quòd neque delicias ſpiritus in corpus exundare ſinebat, cavens, ac totis viribus obſtans, ne divinis epulis animum ſaginantibus reficeretur; quod ego divortium ſublimibus Roſæ operibus adnumerandum reor. Hoc unum ſolita erat reponere culpantibus nimium in ſe rigorem, ſinerent ipſam, quando nil boni operaretur, ſaltem mala tolerare.

CAPUT VI.

ROSA capiti aculeatam coronam infigit: ejusdem lectulus, cervical, nocturnæ vigiliæ.

SPinea ſepes Roſam decebat, quæ dies, & noctes hærens in flexili ſenticeto, quod Chriſti verticem inſedit, in egreſſu pueritiæ ex ductili ſtanno ſibi coronam implicuit, additis claviculis introrſus præacutis, & hoc diademate ſibi caput incinxit non ſine vulnere. Plures annos duravit ſub hoc ſpineto, quod tamen præludium

um ſolùm fuit ſeverioris tormenti, imminentis ex ſecunda corona aculeis nonaginta novem armata. Hanc poſtremos decem annos ad finem uſque vitæ prodigioſa conſtantia tolerayit, neque enim ſine ſpinea corona D. Catharinæ Senenſis habitum induiſſe ſibi videbatur. Argenteam laminam flexit in circulum, illique tres introrſus infixit aculeorum ordines, ita firmiter ſuo quoſque loco inhærentes, ut Aurifaber adhibitis forcipibus evellere nullum potuerit. Dentatum hoc ſertum quàm dirè momordit velatum puellæ caput, præſertim cum ſpinæ non omnes, ſed aliæ poſt alias ſucceſſione moleſtiſſima cutem invaderent, utpote ex varietate motuum in ſingulis vulnerum anguſtiis obliquatæ. Sermo ipſe Virgini dolorificus erat: quid ſi tuſſi concutiebatur pectus, ſi caput ſternutamento exonerabatur? Sed hæc illi ludicra videbantur, ideoque ubi coronæ extrema coibant, vittas innexuit, quarum attractu dolorẽ intenderet, aculeos altiùs capiti infigens, neq; unquam eodem quo pridie ſteterat loco, figebat diadema ſuum, ut immitius pungeret inq; intacto pœnam renovaret. Sexta verò feria ſe profundiùs ſauciabat, ad imum uſque ſinciput, & auricularum cartilagines coronam demittens. Diu Matrem, ac domeſticos latuit efferum hoc tormenti genus, & artes quibus illud in ſe Roſa atrociùs irritabat. Sed cum aliquando ſe blandè interpoſuiſſet Patri quærenti ad vir-

gas puerulum filium, fortuitò errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illicò ſanguinis rivos elicuit, ex quo conjecit Mater, qualis Erinaceus ſub candido ejus velamine nidularetur. Quoties tartareus hoſtis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulſabat coronam ſuam, quæ validiùs fronti impreſſa certam ei victoriam aſſerebat. At poſt Roſæ interitum à ſancto viro ſuaviata corona prodigioſum in illo divini amoris incendium repentè accendit, & odore ſuaviſſimo eundem perfudit. Ut autem ſpiniferum Sanctæ Catharinæ Senenſis exemplar Roſa noſtra ſecuta eſt, ita cum flores deeſſent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ ſimulacrum ſuum illi diadema commodavit, in argumentum immortalis triumphi, quo excipi ab eadem Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad ſolium divinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara corona decorari viſa eſt à nonnullis probatiſſimæ ſanctitatis. Sed redeamus ad pœnas, quibus Roſa triumphos ſibi adornavit. Eam ſtrati ſui voluit eſſe duritiem, quæ ſomnũ abigeret, non invitaret, imò idem lectulus, & equuleus eſſet. Vix obrepſerat matri ſopor, cum Virgo remota culcitræ parte, cui incubueſat, in ſubſtratam tabulam deſcendebat. At capiti rude ſaxum ſupponere tamdiù perſtitit, quoadusque ab irata Matre veniam extorſit ſuo ſibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic

fuit

fuit undique impolitus, ac lapilli ſub vili ſtragulo diſpoſiti, ut ea inæqualitate læderent corpus, cui leves tabulæ in deliciis fore timebantur. Poſteà verò tria ligna tortuoſa, indolata, nodoſa tabulis impoſuit, ac tandem ligna omninò ſeptem certis intervallis diſtinxit, ac tercentum præacutis tegularum fragmentis intercapedines implevit, quorum mucrones obverterentur corpori, & in hoc prato quieſcebat Roſa. Porrò ad lectuli caput amphoram appenderat felle plenam, quo antequam ad ſomnum ſeſe componeret, fauces recreabat in memoriam Sponſi felle potati. Cervical primò fuit craſſioris panni volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis undique ſcaber. At à Matre juſſa pulvinar adhibere, non illud lana, ſed ingenti vi ſegmentorum infarſit. Lanam ingeri Mater præcepit; obtemperavit Roſa; ſed lanæ vim tantam ſtipavit; ut ligneum cervical videretur, & ſub parte, à qua facies decumbentis excipienda erat, tortiles juncos occuluit. Quindecim ipſos annos fugitivum ſoporem ſuper horribile ſtratum, quod ultimo loco delineavimus, Roſa carpſit, ſenſu doloris tam effero, ut ad illius cogitatum, cæteroqui generoſiſſima tremeret, æſtuaret, certa non inde ſe, abſque omnium membrorum gelido ſtupore, ac veluti ex oſſifragio ſurrecturam. Exanimem aliquando confirmavit Chriſtus viſibili, blandaque ſpecie, duriorem fuiſſe dicens

Calvariæ lectulum, in quo pro illa cœperat mortis ſomnum. Tandem qui præerant Virginis animæ mitiùs illam ad ſoporem componi pro imperio adegerunt, abjectis ſaltem fragmentis tegularum. Ultimis vitæ annis plerumque in humili ſella collecto corpuſculo noctem transegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc novercale corporis odium illam edocuit, ut nec unquam vigil pulvino inſideret, ſed vel ſtans perageret labores ſuos, vel palo pro ſellula uteretur. Sed nec morti vicinam deſtituit hic ardor duriſſimè cubandi. Equuleum ſuum fruſtra quæſivit: in nudo pavimento deponi non impetravit: at ſaltem lecticæ tabulis occipite, humeriſque acclinis in duro ligno voluit qualitercumque commori Sponſo crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarint ipſam Chriſti in Cruce expirantis effigiem, quod aliàs in Sancta Catharina Senenſi animadverſum fuit. Quantum verò vigiliis dabat, cui lectus ipſe ſoporem adimebat! Horas illa duas, neque ſemper integras ſomno indulſit, reliquum tempus ita diſtribuens, ut ex diurno, nocturnoque duodecim quotidie horas orationi ſeponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat, cumque inediæ, cilicii, lectique carduetum, calidæ potus, profunda meditatio divinorum, vigilandi facilitatem ei comparaſſent; verſutus tamen hoſtis il-

lam

lam revocare nitebatur ad ſomnum. At Roſa, vel cervicem illidebat parieti, vel ſibi tundebat latera, vel prominentibus ex ligneæ crucis brachiis fortibus clavis manus applicabat, & pendulum corpuſculum librabat in aere, vel oblongo, quem in cellulæ pariete clavum fixerat, modicum capillitium, reſiduum in fronte ob obtegendam ſpineam coronam, implectebat arctiſſimè, & pendula, vix ſummis aliquando pedum digitis terra inſiſtens, clavis in ſoporem pugnabat, de quo non ſatis adhibitis in lecto tribulis triumphaverat.

CAPVT VII.

ROSÆ domeſtica Solitudo, fuga publici, cellula perangu-ſta.

A Prima infantia ſolitarios angulos domi quærebat, procul à ludis puerilibus, ut uni vacaret Deo. Creſcente verò cum annis ſtudio latendi, in horto ſub umbroſis platanis, flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu modicum incluſit ſpatium, in quo ad humile altariolum totas hærebat dies, adeo ut domi abiverit in proverbium: hortum adeas ſi Roſam quæris. At grandior impetravit à Matre aliud intra ædes cubiculum, in quo ſeorſim ab omnibus pernoctaret. Moleſtiſſimum illi erat in publico apparere, & nunc prece, nunc

lachrymis ambiebat matrem, ut optatiſſimam ſibi ſolitudinem indulgeret. Aliquando ad obeunda urbanarum ſalutationum officia evocata, juxta domeſticum furnum tranſiens, à clibani orificio ſaxum ſtudiosè ſibi attraxit in pedem, ut eo vulnere claudicans domi ſineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quod ſuavis odor virtutum ſuarum commendaverat illam apud omnes velut illuſtris fœminam ſanctitatis. Igitur aſpirante Numine ſpeculata eſt viam, qua ſe ab impedimentis viriliter explicaret. Coronam precariam ex coralliis, quam habebat in paupere theſauro, curavit Deiparæ Virginis collo circumdari, cui à Roſario nomen, & cultus eſt, ut hoc vinculo ſuaviter captivata Regina ſua, Roſæ Matrem pertraheret, quò filiæ erat in votis. Poſt aliquot dies viſa eſt corona à Virginis collo ſoluta pendere de manu parvuli JESU, attonito ad hæc Sacriſta, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos filioli fuiſſe translatam. At Roſa tacita interpres divini conſilii exultabat intelligens, deſponſam ſibi à ſua Diva, quam gratiam optabat, & filium pro Matre fide jubentem, ſponſionis vinculum in ſe tranſtuliſſe: ideoque voti ſecura flagitavit à Matre cellulam peranguſtam, in qua ſine permiſſu illius, qui ſuæ animæ præerat, nullius conſpectum admitteret, aut alloquium: Intra paucos dies perfectum ſtetit arctiſſimum in horto tuguriolum, quinque

que pedes porrectum in longum, quatuor in latum; ut ut anguſtum, ſibi tamen, dicebat Roſa, ſponſoque cœleſti ſufficiens. Huic poſtquam ſe-incluſit, cuidam probatæ ſanctitatis fœminæ in raptu viſa eſt ſub ſpecie lucidiſſimæ ſtellæ, cujus radios opaca parietum anguſtia cohibere non poterat. Hîc perpetuos hærebat dies, per varia pietatis exercitia diſpenſans horas, ignara propemodum, in corpore ne degeret, an extra corpus. Cumque à nonnullis interrogaretur, cur non inde quotidie prodiret, ut Miſſæ ſacrificio adeſſet, candidiſſimè reſpondit, domeſticis curis diſtineri aliquando Matrem, ſine qua domo prodire non poterat: ſibi tamen à divino Sponſo conſultum, ut in cella reſidens complures quotidie Miſſas videret audiretque. Compertum deinde eſt, divinitus Virgini datum fuiſſe, ut ſpiritu, non ſecus ac ſi corpore præſens adfuiſſet, intereſſet omnibus ſacris, quotquot in vicinis templis offerebantur. Prodigioſum porrò fuit obſequium à culicibus exhibitum ſolitariæ Roſæ: Innumera illorum agmina ſoli humiditas, & arborum frequentia, aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicum ſuo generi umbraculum, præcipuè ubi ſub meridiem radii ſolis ardentes, aut ſub veſperum ſerenæ noctis algores tenuiſſimis corpuſculis imminebant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus ſcatebant undique parietes, perſonabat

oſtium,

oſtium, feneſtra implebatur, vel unicus fuit, qui Roſam unquam attingeret, cum è contra Matrem, aliasque religioſas fœminas ex permiſſo Roſam inviſentes, hoſtiliter invaderet exercitus moleſtiſſimus. Neque tantùm hoſpitæ ſuæ parcebant, ſed ad illius imperium in omnia ſeſe flectebant obſequia culices ingenioſi. Ubi primùm Virgo reſerabat Cellulæ portam: Eja, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu leniſſimo ſparſi in gyros, arguta miſcebant murmura, phalange tam ordinata, ac in ſe flexibus aptiſſimis redeunte, ut chorum crediſſes, cui ratio dux præſideret. Cumque noctu repeterent hoſpitalem domum, rurſus orantem Roſam geſtiebat æmulari volatilis harmonia, & cum illa deinde ſub lege nocturni ſilentij conticeſcere. Accidit aliquando, ut Catharina de Sancta Maria Tertij Ordinis S. Dominici, in Eremo domeſtica Roſam inviſeret: hæc à culicibus ſauciata, unum, quem ſanguine turgidum vidit, occidit. At Roſa miranti ſimilis, cur hoſpites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo paſcis ſanguine, dum ejus conditor ſuo nos toties recreavit? ſed inpoſterum tecum illi, ut mecum pacem colent. Huic auguris fides ſtetit, namque illi, aliisque pepercit in poſterum culicum exercitus, adactus admirando Roſæ imperio. Franciſcam verò de Montoia Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnam à tribus tamen culicibus appeti in ſancti-

ctiſſimæ Trinitatis honorem blandè permiſit. Ultimo vitæ ſuæ triennio in Gundiſalui de la Maſſa Quæſtoris regii domo parem fermè ſolitudinem ſibi Virgo ſtatuit, juſſa à parentibus obtemperare viro religioſiſſimo, qui ſuas ædes Roſæ hoſpitio ambiverat conſecrari: hic totas cum diebus noctes in domeſtico latebat Oratorio, vel in ultimo ædium cubiculo, identidem regreſſa ad hortenſem Eremum; perpetuo ſtudio ſequuta ſolitudinem, cujus amore tantopere tenebatur Magiſtra ſua Catharina Senenſis.

CAPUT VIII.

ROSÆ cum Chriſto mira deſponſatio, Pronuba Auguſtiſſima Imperatrice Angelorum.

Didicerat quidem Roſa Seraphicam Magiſtram ſuam Chriſto deſponſam, ſed vix audebat exoptare locum inter ſponſæ comites adoleſcentulas. Interea tamen candorem Angelicum, & profundiſſimam dehiſcentis animi ſubmiſſionem adornabat, dotem ſcilicet, Sponſi divini amores rapientem. Prodigiis ad myſterium præparata; & ad conſenſum erecta fuit modeſtiſſima Virgo, nam primò bicolor ille papilio, de quo verba ſuperiùs fecimus, aliquamdiu per ſiniſtrum Virginis latus cum oberraſſet, conſtitit è regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis in veſte Roſæ pulcherrimè

mè delineatam, perinde ac ſi; Præbe mihi cor tuum, Sponſus divinus clamaret, & Roſam inſigniret eodem emblemate permutati cum illa cordis ut olim cum Catharina. Nocte quadam ſpecioſus forma præ filiis hominum v dendum ſe Roſæ præbuit, & candidiſsimum illius amorem ſe quærere profeſſus, innumeras Virgines ſplendido amictu nobiles oſtendit, quæ cædendis marmoribus diſtinebantur, ad illarum conſortium Roſam invitans, inter ſponſas ſuas, arduis virtutis operibus inſudantes, adnumerandam. At Roſa veſte gemmis, auroque diſtincta ſe repentè inclaruiſſe vidit, & ad cœleſtem ſortem elatam. Sed feſtinat hiſtoria ad manifeſtum munus, quo Chriſtus vigilem Roſam ad connubialem thalamnm invitavit. Dies aderat conſecrata triumpho divini Regis Hieroſolymam ingreſſi, cumque palmæ diſtribuerentur in templo, ſola Roſa præterita fuit à Sacriſta properante, ſive id caſu contigerit, ſive Numinis conſilio ſingulari, ut virgo novitate confuſa timeret, ne obliquo forſitan animi motui inſcia ſuccubuiſſet. Ad Deiparæ ſacellum confugit, & genibus innixa per undantes lacrymas ſaucium cor ſuum effudit. Cum ecce Virginem videt ſibi ſereno, mitique vultu adblandientem, mox in Filium converſam, & inde veluti fauſto oraculo excepto in ſe rurſus intentã. Roſa ignoto perculſa gaudio Puerum intuetur, qui pariter illi ſuaviſſimè arridebat, & poſtquã

ali-

aliquamdiu miro ſenſu voluptatis ſuam Sponſam perfudit, in hæc apertè verba prorupit: Roſa cordis mei, tu mihi Sponſa eſto. At illa mirum in modum exultans, ac in ſui nihili abyſſum dehiſcens, ancillam ſe dixit, paratam ſui Regis ad nutus. Et Virgo Mater: vide, inquit, ô Roſa, eximium favorem, quo te Filius meus dignatus eſt. Exinde quibus gratiæ theſauris ſuam Sponſam ditavit Amor divinus! Illa quidem ſapienti viro, qui ejus ſpiritus explorandi partes ſuſceperat, preſſiùs interrogata, dixit, verba ſibi deeſſe, quibus munera liberaliſſimi Numinis in ſe immeritam collata explicaret. Ut autem perpetuò ſibi verſaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, annulum popoſcit à germano fratre ſuo, qui myſterii omninò inſcius, perindè tamen ac ſi nuptiis interfuiſſet, eadem verba: Roſa cordis mei, tu mihi ſponſa eſto: annuli convexo juſsit inſcribi. Hoc Roſa ſui amoris pignus in arca, in qua ſervatur divinum corpus, feria quinta ſanctioris hebdomadæ à Sacriſta claudi impetravit. At Paſchatis die ſponte, ac ſecretò redivit ad Roſam, non ſine novo prodigio: namque propè illam innixa Mater, & ad omnia intentiſsima, nihil animadvertit. Poſt Virginis obitum vir ſanctitatis fama conſpicuus manu tenens annulum Roſæ, in mortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis divinæ ſenſu colliqueſcens, Roſam vidit in excelſo gloriæ faſtigio inter

præ-

præcipuos Cœli cives propè ſolium divinitatis, ac diù loco moveri, & protendere rigentem manum non potuit. Quod ſi hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis annulus Roſæ, quid ipſas nuptias in anima Sponſæ præſtitiſſe putes?

CAPVT IX.

ROSA perpetuo Orationis ſtudio miram aſſequitur cum Deo unionem.

ADhuc infantem divinus ſpiritus orare docuerat, eoque igne ſuccenderat, quem nec ipſa nocturna ſomnia conſopirent. Audita ergo per noctem ſæpiſsimè eſt numeratò reddere preces, quibus per diem invigilaverat. Creſcente verò cum ætate Religione, duodecimo anno jam Unitiva, quam dicunt, Orationis via Deo adhærebat. Porrò duplex illi erat alloquendi Numinis ratio, tum enim ſoluto curis omnibus animo quietiſsimè ſe colligebat ad loquendum Deo: tum inter manuum labores, & extima opificia mentem nihilominùs affigebat divinitati. Priori, ut ſupra innuimus duodecim quovis naturali die horas ſepoſuerat; poſterior illi perpetuus erat, niſi quando per horam horribilibus, ut mox dicemus, imaginibus torquebatur; adeò ut ſive dormiret Roſa, ſive vigilaret, dum neret, texeret, ſericos acu pin-

geret flores, alios alloqueretur commederet, legeret in horto, in platea, ubique locorum ac gentium, perpetuò obverſaretur animæ oculis ſuis amor Deus. Quodque omnem admirationem ſupergreditur, divina hæc præſentia ita Roſæ internas potentias occupabat, ut illam ab extimis ſenſibus non adeò detorqueret. Quocirca reſpondebat appoſitè ad omnia, proſequebatur inſtitutum opus, ac domi ſatagens circa frequens miniſterium in remoto cordis thalamo cum Sponſa deliciabatur: At inter orandum omninò torpebant illius ſenſus ad objecta, quæ ad ſe minimè pertinerent. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat, imò nec ſi aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu ſupercilia; ſed veluti rupes, immobilis, quo loco, ſituque ad orandum ſe compoſuerat, eodem poſt horas, poſt diem integram, poſt ſolidum cum die binoctium invariata perſtabat. Ultimis verò vitæ annis à manè feriæ quintæ ad Sabbathum uſque, nonnunquam ad Dominicam diem in domeſtico Oratorio perſeverabat, omninò impos de pavimento ſurgere. Tres præcipuè in ſingulos dies horas divina beneficia recolebat: aſſueverat etiam altiſſimo generi orandi, quo Dei attributa centum quinquaginta mente pervolens, ſingulis proprium latriæ cultum exhibebat & hanc precationis formam terrori eſſe dæmonibus aſſerebat, cui dum inſiſteret tota ipſa movebatur ſyſtole cor-

dis, atque diaſtole. Familiares ſermones, quibus alios alloquebatur, plerumq; ſagittæ erant, quibus ferebatur in Deum· veluti hortum commendatura: Venuſtus eſt, dicebat, ac pulcher: Deus illi flores adaugeat. Illam omnia invitabant ad Deum, & aliquando ægram, & viles cibos, quibus ſe reficeret, adornantem, canens avicula in extaſim abripuit, mortalium omnium oblitam, ad veſperam uſque ab hora ante meridiem tertia divino amore vehementiùs æſtuantem. Quid quod plantas ipſas, mutosq; ſtipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam Roſa mirabiliter inclinabat? Rem affero inauditam. Summo manè cum ad cellam ſuam reditura pandebat horti januam, eminùs conſpectas arbores, virgulta, herbas, invitabat, ut ſecum benedicerent authori ſuo. Et ecce moveri ſubitò ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum ſuſurros, flores ipſos, ac frutices animari in muſici murmuris harmoniam: altiſſimas arbores vertere ſolum profundæ adorationis ritu ſolemni. Neque hoc Roſæ prodigium peregrinum, ac rarum, ſed frequentia diuturna conſpicuum. Et cœli volucres allexit in alternam adorandi Numinis ſocietatem. Anno qui Roſæ ultimus fuit per quadraginta ſolemnis jejunij dies ſole occiduo advolabat prope illius cubiculum avis mirè vocalis, quàm Virgo cantu provocabat ad laudes, divinas emodulandas. Illicò avicula inchoabat argutam har-

harmoniam, & ſenſim vocalior aſſurgens, tùm Virgini cedebat vicem, quæ voce tinnula, ſuaviſſimaque & ingenio prodigiosè fœcundo hymnos inſtitutos proſequebatur, perque integrũ labentis horæ ſpatium alternabant cantum ea lege, ut concinente Roſa, volucris attentiſſima nec pipîret: vixque dato ſigno ſextæ poſt meridiem horæ perfuncta officio, avolabat, poſtridiè reditura. Alios porrò ad ſtudium orationis accendere omni conatu ſatêgit, præcipuè domeſticos: & pios libros, quotquot de hoc argumento verba faciunt, & legebat ipſa avidiſſimè, & legendos aliis mira eloquentia perſuadebat. Religioſos verò viros, qui ſacras confeſſiones excipiebant, ac Dei Verbi Præcones obteſtabatur enixè, ut ad orationem mentalem omni ſuadela, & arte mortales inducerent, ut uſum piarum meditationum populariter inveherent, ut ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Roſarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflammarent: & mirum, quantùm hoc exemplum, & ardens hortatio Roſæ, divinum cultum amplificarit.

CAPVT X.

Deſolatoriis viſionibus exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas deguſtat. Doctorum examen ſubit, & ab illis mirum in modum probatur.

CUm ad altiſſimum gradum perpetuæ unionis cum Deo Roſa aſcendiſſet, atrocia tenebrarum intervalla pati cœpit indies, quæ ſolidis plerumque horis eò miſeram deprimebant, ut ſæpè neſciverit, in Tartaro ne eſſet, an in diro carcere ignis purgantis: adeò nulla ſuaviſſimi Numinis recordatio, nullum ſolatij veſtigium aderat menti. Accedebat pœnarum in cumulum memoria nebuloſa præteriti amoris quo Deo adhæſerat aliquando, at nunc eundem nec noſſe, nec diligere ſe poſſe arbitrabatur, imò veluti peregrinum, alienum, extraneum, vixque de fama notum eminus, & raptum ſuſpiciebat: videbatur muro adamantino obſtructum effugium, ut nusquam pateret huius labyrinthi exitus; quare vix erat, quo ab æterna pœna damni ſuam infœlicitatem Virgo ſecerneret. Triſte ſolatium venabatur à ſpe proximi interitus, at tunc animæ immortalitas importunè occurrebat, quæ illam æterno terrore miſerè lancinabat. Per ipſos quindecim continuos annos quotidie ſemel in hanc deſolationis caliginem demergebatur integra ut minimum hora: iterum

rum tabeſcebat in malis, & Roſa tota jam ſpineam ſemetipſam ſauciabat. Demum ea fuit horribilium figurarum acerbitas, ut Virgo tametſi ad quidvis ferendum impavida, unicum hunc amariſſimum calicem à ſe transferri enixè petierit, nam durius illi erat ab amore Domini deſinere, quàm interire; cùm enim quod corpori eſt anima, hoc ſit amanti animæ Deus, deerat illi quotidiè, abeunte Deo, vita nobilior. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioſo mentis angore quippiam certi præſumerent definire. Fuere qui deliria, aut inſomnia, qui lemurum ſpectra, vel dæmonum præſtigias, qui fumantis atræ bilis paroxyſmos interpretarentur. At illa omnia modeſtiſſimè devorabat, incuſans inopiam ingenioli ſui, quòd implexos animi motus explicare non poſſet. Nitebatur ſubinde ſimilitudinibus adumbrare dolores ſuos; at ſi ignis noſtri cruciatui conferrentur; ridendam eſſe comparationem dicebat. Se longè à Deo ſitam in regione diſſimilitudinis, obrutam puſillanimitate ſpiritus, & tempeſtate, de qua loquitur David, Anathema ſibi videri à Chriſto, veluti Paulus optabat: eum demum ab horridis illis imaginibus ſibi dolorem inferri, qui millies vitam, animamque ſibi rapuiſſet, niſi prodigiosè à Deo conſervata fuiſſet. Creditur ſancta Catharina Senenſis aliquando idem perpeſſa. De Beato certè Henrico Suſone id compertum tradit hiſtoria. Sæpè illi erat an-

te oculos Chriſtus Judex vultu aſper,& horrendo tonitru intonans illud : Ite maledicti. At compulſa aliquando fateri num poſt tenebroſam eclipſim Sponſus illuſtraret animum ſuum, ingenuè faſſa eſt , illicò totam ſimul animam colluceſcere, & inflam̄ari, & in ſinum divinitatis iterum volare; totam ſe transformari in Dilectum ſuum, immobiliter in Deo radicatam ſibi videri, & illius gratia ſolidatam, adeò ut certò ſciret, quod nihil unquam ſe à Chriſti charitate ſeparet. Quamvis autem arcanum gratiæ lumen certitudinem illi indidiſſet, rectam ſemitam eſſe per quam ibat, tamen modeſtiſſima Virgo non præſumpſit recuſare ſerium, perque intervalla repetitum examen vocationis, ac ſpiritus ſui. Præter illos, qui ſacris illi erant à confeſſionibus, intimas ejus animæ latebras perveſtigârunt alii, ſapientia & religione ſingulares, tum è ſacra ſancti Dominici familia, tùm è Societate Jesu, tùm Doctor Joannes de Caſtillo ſanctitate nobilis Vir ſæcularis. Ibi poſt diuturnam, & ſæpiùs iteratam quæſtionem, hæc præcipè compererunt. A prima pueritia, Roſam cœleſtes ſtimulos, & tranquillum orandi ſpiritum concepiſſe, adeò ut nihil illi dulciùs eſſet, quam loqui cum Deo, ac Divinis inhiare. Ad duodecimum uſque annum ætatis ſe vario inter orandum tenore, ſubinde cum imbecilitate corpuſculi, cum ſomno & mentis evagationibus luctatam fuiſſe, plerumque tamen animo libe-

libero, & quiete perrexiſſe in Deum, & ab illo tempore expertam ita ſe divinæ pulchritudini affigi, ut neque ſi ſponte conaretur, aliò mentem detorquere poſſet, neque phantaſmatum intercurſu, nec occupationibus ſenſuum externorum divelli à complexu dulciſſimi Numinis: radiare in animæ ſuæ penetralibus præſentiam propitiæ divinitatis, & hac deprehenſa nulla ſe poſſe alia re oblectari. Interrogata, nùm quos de myſtica Theoria legiſſet libros, negavit inops Virgo, imò ne nomen quidem, ſi quod proprium eſſet hujus intuitivæ orationis ſibi innotuiſſe. Quæſitum ab illa eſt quanto ſudore pugnaverit in pravas animi inclinationes; at illa, vix ſe meminiſſe talium certaminum, reſpondit, & ab infantia propenſione quadam innata complexam eſſe virtutem. Si quis autem indeliberatus motus nixus fuiſſet aſſurgere, repente ex apprehenſione divinæ præſentiæ citra conflictum evanuiſſe. Num quid ſolatii caperet ex rebus creatis, quando animum contemplandi labore feſſum nonnihil remitteret, interrogata, negavit, ſe poſſe rebus perituris exhilarari, etſi ad momentum conſpectum perderet amantis Dei, id ſibi videri atrocius quavis gehenna: horrendas porrò imagines, pavoresque quibus illam diximus agitatam, ſtatuerunt quæſitores fuiſſe experimenta pœnarum, quibus in purgatorii carcere torquentur animæ. Quando verò nulla ſpes evadendi illi affulgebat, quodam

æternitatis fumo, & horroris inferni caligine obtenebratam fuiſſe; ne virguncula tàm prodigioſis ditata muneribus aliquando ſuperbiret, utque illius amor hoc igne purgatus vehementiùs inclareſceret. At adacta pro imperio aperire, qualiter ſibi poſt illas inferni tenebras eſſet, ſuffuſa rubore, quem metus ac pudor accenderat, dixit humili & interciſa voce: Plerumque poſt illas tenebras oſtendi ſibi humanitatem Chriſti, nunc virili, nunc infantili facie, ſæpius & Virginem Matrem, & hanc diutiùs obtutui ſuo indulgeri: hinc robuſtum gaudium ſuper omne gaudium, hinc experimentum cognationis divinæ, hinc vitam & alacritatem omnium affectuum oriri. Denique poſt omnia ſagaciſſimè explorata; hæc omnium quæſitorum ſententia fuit: Tutiſſimam eſſe viam, qua Virgo ambulabat, nullam hic ſubeſſe vaferrimi dæmonis impoſturam. Aliqui Theologi præſtantiſſimi auditis, quæ de Auguſtiſſimo Trinitatis myſterio, de hypoſtatica Verbi Divini unione, de libro vitæ, ac prædeſtinationis, de natura Gratiæ, aliisque fidei ſecretis arcana promebat Roſa, neque par acumen illius fœminæ ingenio, neque ullam mentem liberalius à Patre luminum illuſtratam ſe cognoviſſe profeſſi ſunt, & manifeſtè patuiſſe altiorem ſpiritum, qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cœpit omnes admiratio, quòd ab infantia ad gradum unitivum aſcenderit abſque eo, quòd
pur-

purgativum vix attigiſſet; quodque in horrendo illo tenebrarum tormento quaſi certaverit cum Deo, triſtiúſne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeoque non ſolùm ferendo fuerit, ſed & quotidie triumphaverit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant multi conſummatæ virtutis fama celebres, invaluerat conſtantiſſima opinio, Roſam ſpiritu Dei agere, & agi, & ſapientia cœlitus infuſa gubernari. Quædam Sanctitatis nomine celebris fœmina, ſicubi cum ea concurriſſet, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam litteras dabat, ac ubi Roſa veſtigium fixerat, geſtiebat os & oculos applicare.

CAPVT XI.

ROSA, cum Chriſto, Deipara, & S. Catharina Senenſi familiariter, jucundè, aſſiduè deliciatur, domeſtica tutelaris Angeli conſuetudine fruitur, variè luctatur cum dæmone ſemper victrix.

NOn ſolùm poſt internas animi nubes divini ſolis manifeſtus vultus Roſam exhilarabat, ſed aliàs quàm ſæpiſſimè videndum ſe præbebat amantiſſimæ Virgini: dum ſacros Roſa libros percurreret, parvus Amor vix digiti ſtatura procerior obambulabat paginas paſſu

leviſſimo, & interim ſereno, ſuavíque obtutu Sponſæ ſuæ blandiebatur: dum telas conſueret, laborantis pulvillo quietiſſimè inſidebat, arridebat ridenti, breves protendebat ulnas, velut offerens amplexum; omnique geſtu, ac motu proteſtabatur amorem ſuum: has verò delicias frequentes Roſæ obtigiſſe, imò ferè quotidiè, argumento eſt, quòd ſi ille tardebat, Sponſa querulis vocibus lamentabatur, utque amor Poëſim docet, ſuas querelas familiari metro illigabat. Ex gutturis dolore aliquando laborantem Sponſus invitavit ad ludum, & victrix Roſa ſuos mitigari dolores popoſcit, & impetravit. Divinus verò colluſor jacturam non ferens ludum inſtauravit, & cum illi proſperè alea ceſſiſſet, & victoriæ prœmium quæſivit, augeri tolerantiam Roſæ, ideoque primos illius dolores geminavit. Hoc dum blandè, modeſtèque narrat Matri, ne illa ob ſuam ægrimoniam contabeſcat, viſa eſt aliquamdiu vultu Angelico radiare. Aliàs cum in hortenſi cella nocte concubia viribus deſtituta fomento indigeret, ſui lateris ambroſiam delibandam cordi Virginis Chriſtus obtulit, uti quondam Catharinæ Senenſi, cujus proinde Virginis non alumna ſolum fuit, ſed etiam Collactanea. In illuſtris fœminæ domo poſt ſancta colloquia de more ſeceſſit ad orandum, & ſeptennis puella juxta Roſam vidit Puerum JESUM multicolori amictu indutum, & radiis co-

coruſcantem. At in aliis ædibus Iſabellæ Mexiæ viſus eſt divinus infans conſertis cum illa manibus in porticu obambulans miſcere colloquia, hærere in Sponſæ vultu, tanquam rerum omnium oblitus, & quacunq̃ne fixiſſet pedem, improviſo lumine fulgebat pavimentum. Quid quòd mutui amoris adeo ſollicitus erat Sponſus divinus, ut ne florem quidem in conſortium venire pateretur. Invenit aliquando Roſa eradicatos flores, quos in horto ſtudioſiùs alebat, & ob id dolenti Chriſtus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi melior quovis Paradiſi floreto? Flos es, ac flores amas! Mihi tuos amores indulge. Ego illos eradicavi, ac projeci. An non hæc fidem faciunt viſioni fœminæ cujusdam religioſiſſimæ, cui proteſtatus eſt Chriſtus, à ſe Roſam geſtari in penetralibus cordis, ſeque viciſſim in ejus virgineo pectore tranquilliſſimè habitare. At Cœli Regina quàm frequenti alloquio, aſpectuque Roſam dignaretur, vel ex hoc intelligi poteſt, ut paucis multa complectar, quod cubiculariæ officia illi exhiberet, manè Virginem à ſomno excitando. Illam à multo tempore deſtituerat neceſſarius ſomnus, cui conciliando moderatores animæ præcepêre veſpertinum lactucæ, ac ſoporiferorum ſeminum uſum; ſed cum vix hæc inducerent quietem dum inſtabat hora ſurgendi, cruciabatur Roſa, quòd ad præſcriptam horam evigilare non poſſet. ErgòDeiparam ſtel-

Iam matutinam vocavit in vota, quæ cum immineret hora ſurgendi, aderat conſpicua, & voce nectarea dormientem compellabat his vocibus: Surge ad orationem, filia, ſurge nam inſtat hora. Cùm aliquando Roſa in lectulo conſediſſet, ſed prægravante ſomni pondere in cervical eſſet relapſa, redivit Auguſtiſſima excitatrix, niveaque manu pulſavit dormientis latus, Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. At illa vice Roſa abeuntem vidit à tergo Deiparam ſuſpenſis veſtigiis, cujus aliàs materno vultu ſolita erat impleri, illam cominus intuita, uti faſſa eſt, deque facie ad faciem. Ex quo ſemel à Chriſto data illi fuit Magiſtra Catharina Senenſis mutua harum Virginum colloquia, tam amica, ac crebra fuerunt, ut veluti in Moyſi vultum poſt divinum conſortium ſic ex vultu Catharinæ in Roſæ faciem lumina tranſiverint, quæ hanc illi per oris lineamenta propemodum aſſimilarint. Hinc apud omnes Roſa altera Catharina Senenſis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum tutelari Angelo domeſtica illi neceſſitudo interceſſit, illum legabat ad Sponſum, ſi fortè hic hora conſueta non adfuiſſet. Nocte quadam in Eremo ſua ſenſit vires ex improviſo languere; ideo redivit ad Matrem, quæ inſtantis deliquii ſigna notans in filiæ vultu, juſſit ancillæ, adire ſubitò vicinum propolam, & emere libum Indicum, quod Chocolatam vocant. At Roſa ro-

ga-

gavit Matrem, ut ſumptui parceret, affirmans, ſibi potionem illām non defuturam. Subirata Mater, Ancillam urgebat ad opus: Sed Virgo, mox, inquit, aderit è Quæſtoris domo, qui calentem deferet Indorum ambroſiam. Et quis hoc noctis Quæſtorem admonuit de imminenti deliquio tuo? áddebat Mater. Cum ecce Quæſtoris ſervus vas affert argenteum calenti Chocolata plenum. Attonita parens obedientiæ vinculo filiam adegit, ediceret, unde compererit, affore ſibi remedium. At illa ſubridens, ſæpè me, inquit, hujusmodi dignatur officiis Angelus Tutelaris, illum miſi, qui admoneret Quæſtoris uxorem de medela qua indigebam. Solebat Mater ante mediam noctis horam aperire oſtium horti, ut inde filia ſe domum reciperet. At quondam oblita cum eſſet, Roſa per feneſtram Cellulæ ſuæ vidit umbram candidam motu decoro agilem, aſpectuque non injucundam, quæ virginem, ut ſe domum verſus ſequeretur, invitabat. Agnovit illa ſub umbra latentem Angelum ſuæ cuſtodiæ deſtinatũ, cumque illo ſe dedit in viam, ut ad horti januam pervenêre, hæc ad umbræ tactum ſponte patuit. Sed & aliorum Tutelares Angelos ſibi ad nutum habuit obſequentes. Exemplo ſit vir quidam è religioſa familia, qui peregrè profecturus Roſæ preces flagitavit pro itineris periculis divertendis; At cùm diu iter tutiſſimum habuiſſet, in Truxilli convallibus gravia quæq;
per-

perpeſſus eſt, ac deinde Limam regreſſus cum Roſa conqueri cœpit, quòd ſe deſtituiſſet: Virgo id accidiſſe dixit, quia non ille tunc fuerat Peregrinus, qui eſſe ſolebat, & hominem admonuit de arcanis ei ſolummodò notis quæ non niſi Angelo internuncio Roſæ potuerant innotuiſſe. At quantum illam Sanctiſſimi Angeli amabant, tantumdem oderant furiæ tartareæ, quæ aliquando palam cum generoſa puella certârunt. Ingentis moloſſi forma ſemel in horti cella per tenebras aggreſſus eſt Roſam malignus Tenebrio; pertentavit irrito morſû virgineum corpuſculum, quamque diſcerpere non poterat, diù raptavit per ſolum, quouſque Roſa his vocibus: Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi, hoſtem egit in fugam. Fuit, cum ex inſidiis adrepens Cacodæmon improviſum ei colaphum incuſſit. Cum ſaxum in eam libravit eo conniſu, ut euntem ad humum affixerit: Cum in ſecreta ædium parte orans Roſa, vidit in prægrandi Sporta teterrimam belluam licentiùs tumultuari, ac dedignata qualicunque ſolatio lucis uti candelam extinxit, & hoſtem in arenam provocavit. At ille Gigantea mole proſiliens per humeros corripuit Virginem, ſtrinxit, contorſit, quaſi laceraturus obluctantem: & omnia quidem puellæ oſſa commolita videbantur, nervique diſtracti, at infractus animus riſit furentem Cyclopis inſaniam. Animadverſum eſt, frequentes hos Virgini fuiſ-

ſe, agones, nec unquam formidinis ab illa ſenſum expreſſiſſe, quandò feroci vultu animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto ſpecie formoſiſſima ac penè mutatus in Angelũ lucis illi aſtitiſſet, & procum ageret, à nobili fuga victoriam quæſivit illicò Roſa, & in propinquo porticu ferrea catena correpta nudos ſibi humeros flagris acerbiſſimis cruentavit, interque ſanguinis, & lachrimarum rivos de Sponſo conqueri cœpit quòd ſe tunc deſtituiſſet. At ille manifeſta luce conſpicuus Roſæ vultum exhilaravit, ac dixit. Ni tecum ego fuiſſem; tune victoriam reportaſſes? Germana planè ſunt hæc iis, quæ Sanctæ Catharinæ Senenſi in certamine ſimili contigerunt, cui Virgini collata munera Sponſus in Roſam quoque congeſſit: velut etiam mirabile donum internoſcendi ſinceras viſiones ab illuſionibus Sathanæ, quo floruit à pueritia, at tunc temporis eruditè recenſuit regulas diſtinguendorum ſpirituum ab effectibus, quos in anima pariunt: Has olim Chriſtus Catharinam docuit, hæc Roſam, quæ ſunm adeò Magiſtram expreſſit, ut ſi ad Indos acceſſiſſet fama erroris Pythagoræi de transmigratione ſpirituum, quamplurimi credidiſſent, Catharinæ animum in Roſæ corpus ingreſſum.

* *
*

CAPUT

CAPVT XII.

ROSÆ perſecutionibus, morbis, ærumnis preſſæ prodigioſa tolerantia.

ROſis connaſcuntur ſpinæ. Nonum ætatis menſem attigerat, cum lactanti matri aruerunt ubera, reque anguſta domi prohibente conductam nutricem, liquidiori pulte ſupplebatur lactis inopia, diducto parvulæ ore non ſine cruciatu, ſed ſine lacrymis, quinimò Roſa ſui pollicis inutili ſuctu tacita fraudabat famem. Vix pedibus ingredi cœpit, çum ob muliebrem Aviæ Matriſque de Iſabellæ, Roſæque nomine controverſiam, utriuſque perſecutionibus ſe vidit implicitam, excepta virgis ab avia, ſi ad Roſæ nomen, à matre, ſi ad Iſabellæ, reſpondiſſet. Ut ſuavis erat indoles filiolæ, ſic aſpera conditio Matris quæ Roſam ob eximiam modeſtiam, perpetuas preces, ac ſæculi fugam, non convitiis ſolùm, alapis, pugnis, & calcibus, ſed & nodoſo baculo ex malo cydonio delumbabat, præſertim poſt grande crimen præciſi capillitij. Nec mitiores in eam domeſtici ob continuum commercium divinorum, & ferè nullum alimentum, quo patebat, humanis viribus eam vivere non poſſe, vocabant Roſam, in ſuſpicionem fictæ ſanctitatis, eique minabantur, brevi rapiendam ad ſacrorum Quæſitorum tribunal.

bunal. Exultabat interim Roſa videns per ipſas Catharinæ vias ire ſe ad Sponſi unionem, & ab illuſtri fœmina interrogata, cur à Seraphica Magiſtra ſua non quæreret ab his ærumnis effugium, (namque apud omnes in comperto erat, Roſam quæcumque vellet, à Catharina impetraturam:) pluris ſe facere dixit, ſuæ Matris doloroſa ſtigmata, quam delicata ſolatia, eò quòd puderet Crucifixi ſponſam, vel per momentum cruce viduari. Et hæc quidem prægrandis nunquam, aut raró illi deerat; namque vacantem ab externa, ceſſantique foris perſecutioni agminatim corporis ægritudines ſuccedebant. Ex dira nervorum attractione triennium lecto decubuit cruciatu immenſo, gemitu nullo. Mirum quot ex diverſis, oppoſitiſque cauſis in Virginem morbi irruerent, terni, ſimul, & quaterni, nullo ſuppoſito in exſucco, aridoque corpuſculo ardoris pabulo. At non ab intemperie humorum, ſed à benevola Sponſi manu, ut ipſa probè ſentiebat, hiſce agonalibus bonis provenientibus. Sanè confeſſa eſt aliquando putare ſe nullum alicujus partis, aut membri ſupereſſe cruciatum, quem ipſa non ſenſerit. At ne primus quidem impatientiæ motus unquam obrepſit, qui affixam divino beneplacito, vel latum unguem detorqueret. Cum angina, cum aſthmate, cum iſchiade, cum pleuritide certandum illi ſæpiſſimè fuit. Stomachi, pericardij, inteſtinorum dolo-

res frequentes convulſiones invehebant:febres, easque contumaces aſſuetudo verterat in jocũ, non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem domeſticam præcipuè familiam epulonum, quæ impranſam, & incænatam Roſam frequentiſſimè inſederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, benè ſibi eſſe perpetuò dicebat, & Sponſum tantummodò alloquebatur his vocibus: Domine, auge, auge dolorem dummodo augeas, & amorem. Quàm verò ſuæ Roſæ precibus obſequeretur Sponſus divinus, oſtendit mirabili, celeberrimaque viſione, qua ſupra geminos arcus lucis immenſæ, Chriſtum librantem aurea lance hominum tolerantiam, ſuaque munera illis collata in præmium, aſpexit, eundemque ſuum regem audivit elata voce commendantem pœnas conſtanter ab hominibus devoratas; & aſſerentem non alia, quàm crucis ſcala ad cœlum eniti homines poſſe. Tunc validiſſimus impetus Roſam invaſit proſiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, divinæque gratiæ, cujus mirabilem pulchritudinem, & vim, qua conſtituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparavit Roſam ad ultimos paralyſis dolores, qui præmaturam ei mortem intulerunt.

(o)

CAP.

CAPUT XIII.

ROSÆ ardentiſsimus erga Sponſum amor, variis indiciis manifeſtus: Impetratum ab illa miraculum ſudantis imaginis, ut Chriſtum omnibus amandum perſuadeat.

QUanta in hujus Virginis corde flagraret Æthna divini amoris, palam aliquando fecerunt ſplendores, & flammæ ab orantis vultu ſcintillantes. Viſa non rarò eſt evibrare per os, oculosque lucidiſſimum ignem, præcipuè dum funderet preces. Ejusdem ardoris indices erant ignita ſuſpiria, quibus perpetuò divinum cordis æſtum ventilabat. Ardentes perpetuò precatiunculas jaculabatur in cœlum, quas operæ pretium eſſet hic apponere, namque plurimis uſu fuere non ſine maximo divini amoris incremento. Omnia Roſæ colloquia, ſalutationes, reſponſa, amoris divini mentione condiebantur. Unicum illi ſolatium erat, de amore divino aut audire, aut loqui, omne aliud argumentum, comi dexteritate huc inflectere. Tunc Virgini aliàs taciturnæ præſtò erat facundia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis abundantia loqui linguam manifeſtum erat. At cum in privato Oratorio ſolvebatur in preces, gratiſſimum erat audire invitantem ſingulos ordines creatarum rerum ad amorem divini

Conditoris. Duabus ac tribus horis eidem inſiſtebat, & clam audiebatur a multis, qui viderunt arripientem non rarò pendulam è pariete citharam, tactuque chordarum temperantem impetum vocis, & excepta ſunt hæc verba ab illa numeris illigata.

En inter Flores pulchreſcis, & inter Olivas
Ieſule, nec molli ſpernis adeſſe Roſæ.

namque Matre Oliva, & Patre de Floribus nata erat. Vehementiſſimi amoris comes, ac teſtis zelus virginem adurebat, ideoque otioſos in templo fabulantes admonebat officij: Non erant domi, qui coram illa quiddam ineptum proferrent, veriti fulmina Virginis divinas injurias non tolerantis. A prima pueritia ſi fortè audiviſſet ſorores amatorium quid concinentes, uberrimo fletu teſtabatur dolorem cordis exulcerati. Lacrymas, quia unicè ad ærarium Dei pertinere didicerat, namque illis emitur cœlum, nolebat aliò à quocunque profundi, ideoque cum fortè vidiſſet Matrem plorantem: Quid, inquit, prodigis gazam Numinis theſauro referendam? Quotiescunque verò ſuum Deum ab aliis coli animadverteret, triumphabat immenſo gaudio, & aliquando cum rediviſſet ad cor fœmina è ſacro Cœnobio profuga, Roſa miris lætitijs inceſſit, feſtumque diem egit, perinde ac ſi totius Americæ ſceptrum ad illam devolutum fuiſſet: Deusque, ut Roſæ gaudium inten-

ten-

tenderet, oſtendit ei ſanctitatem inſignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat ſolemnem Concionem Confeſſarius Roſæ, quem repentè febris invaſit. Reſcivit id Virgo, & precibus contra ſe invitavit Concionatoris febrim, futurique eventus certa virum admonuit, præſtò illi fore vires, ſe verò coquendam febri non ſua. Quod reipſa contigit Roſæ, ut olim ſanctæ Catharinæ Senenſi. Propagandæ gloriæ divinæ ſtudio innumera excogitabat indies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera novam artem conficiendi veſtes infanti Deo, offerens pro induſio, faſcia, ſtragulo, fimbriis, crepundiis, precationes, jejunia, verbera innumera. Quod nobile inventum quàmplurimi amplexi ſunt. Hanc autem ſui amoris amplificandi ſollicitudinem ingenti miraculo probavit Deus. Anno hujus ſæculi decimo ſeptimo, decima quinta Aprilis die, cadente Sole, Roſa cum uxore, & filiabus Gundiſalvi Quæſtoris effuſa in preces ante pulcherrimam Servatoris imaginem, vehementiùs amoris ſtimulis concuti cœpit, jamque nec voci temperare poſſe, ſed erecta in pedes fervidiſſimè affari ſuum Deum, eumque obteſtari, ut ignita pharetra excuſſa mortales omnes ſui amoris telis vitalibus vulneraret: Cum ecce puella Quæſtoris filia videt Servatoris vultum ſudore madidum, in argumentum amoris, quo flagrabat amantiſſimus

 Deus,

Deus, quemque in Roſæ gratiam indiciis illis profitebatur, ut pares hominum corporibus flammas accenderet. Mox puellæ mater, tùm genitor, deinde Religioſi viri, tandem Angelinus Medorus, qui ſacram effigiem coloraverat; aliique plurimi viderunt copioſas ſudoris guttulas ad inſtar minutiſſimorum unionum totâ ſacratiſſimæ imaginis facie conſpicuas lucere, ac prominere. Subnaſci aliis alias, mutuoque attritu ſolvi in fluxum, ac diverſis lineis per capillos, & collum decurrere, quoque detergebantur magis, eò magis erumpere, rivosque rivis ſuccedere: & hoc oſtenſum ſupra quatuor horas produci, nullo colorum, aut venuſtatis detrimento: imò adaucta interim pulchritudine vultus divini. Chryſtallini humoris claritas, odor nullus, & alia quamplurima examina, palam fecere, non ineſſe humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, ſed omnes naturæ, atque artis induſtrias à tali prodigio longè abeſſe. Proſcenium illud amoris divini reciprocos hominum amores invitantis Roſæ vota implevit: namque omnes, qui ſpectaculo interfuêre, novis, acutis, inſolitis divini amoris ſtimulis ſub illius intuitu vulnerati ſunt. Neque hic ſtetit miraculum, ſed alterius partu ſuam certitudinem aſſeruit; namque Roipſa lapſu fortuito ad terram alliſa graviter offenderat, adeò ut Chirurgi metuerint, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis re-

remedium diuturnum incertumque. Roſa certa recuperandæ ſalutis, ſi goſſipium divino ſudore madidum brachio admoveretur, tamen cupida fruendi diutiùs doloribus ſuis, id non eſt auſa, niſi ex Confeſſarij præſcripto. Tunc verò tractu prævalido ſentit redire ad ſuam ſedem diſtortos nervos, detumeſcere pulpos, diſtringi muſculos: attonitis ad hæc Chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, jam propè deſperaverant. Præter illa, quæ innuimus, Roſæ prodigia, imperium in belluas, arboresque, & in ſpiritus ipſos, intuitum cordium, & abſentium rerum, manifeſta alloquia præſentis Dei, prodibit brevi aliorum uberrima appendix, ſtatim atque liquerit, ex lege ſacrorum Rituum.

CAPUT XIV.

ROSÆ cum imagine Deiparæ familiare conſortium: in divinæ Crucis ſignum Religio: Mutui honores, quibus illa, & S. Catharina Senenſis ſe proſequuntur.

ANte centum & ampliùs annos imago Deiparæ Virginis, cui à Roſario nomen eſt, Limæ cultum accepit: Ex illo Roſeto ver naſcentis fidei in eas terras ſeſe latè diffudit. Ad hujus aram Roſa perpetuò procumbebat in preces, mira lætitia geſtiens, & ſuam Divam loquentẽ va-

varia ſerenæ frontis eradiatione, veluti quibuſdam nutibus tàm perſpicuè percipiebat, ut nulla verborum facundia meliùs præſtare id poſſet. In filioli quoque divini vultu velut animato libro reſponſa diſtinctè legebat, veluti ſi picta cerneret, vel multis characteribus exarata. Hunc deperibat: hujus ad intuitum novo calore perfundebatur, & gaudio, videbatur enim cœleſtis Infans brachia foras protendere, veluti in amplexum Roſæ procurſurus. Fama erat illam omnia impetrare quæcunque ante ſacram imaginem à Cœli Regina flagitaret, ac tanta ſecuritate rerum eventus pollicebatur, quaſi conceſſæ gratiæ dîploma præcepiſſet. Colebatur in domeſtico Oratorio altera Dei parentis imago, in qua Roſa videbat omnia ſpirare, ac vivere, & aliquando cum pia matrona ante illam narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes ſuos à vitæ diſcriminibus eripuerat, Roſa proſpexit imaginem edentem ſigna inuſitatæ lætitiæ torquentem oculos benigniſſimo nutu, auguſtiùs radiantem. Porrò ſacellum Roſarij quovis die Sabbathi floribus exornare conſueta, quos in horto educabat, nunquam hoc ſolatio deſtituta fuit, quamvis perfrigida rigeret, aut ardens eſſet anni tempeſtas. Sed pulchriùs induebat ſpirituali veſte Reginam ſuam, tunicam, ſyrma, coronam, & alia ornamenta, jejunijs, inflictis ſibi verberibus, & precibus innumeris componens. Præaltam crucem

in

in hortenſi ſua cella extantem piis complexibus perpetuò ſtringebat: ubicumque divinum hoc ſignum incurriſſet in illius oculos, pulſu validiſſimo ſua præcordia agitabat, ſive in fortuita trabium commiſſura, ſive in decuſſatis ſepium bacillis, in vectibus, in ipſis demum feſtucis, ac paleis occurriſſet, illam ſine attenta veneratione nunquam præteribat: Libanotim, vulgo Roremmarinum, alebat in horto, cujus tres, arbuſculæ in crucis formam coibant: unã ex his Proregina dono quæſivit, ſed apud illam ceſpes illicò exaruit, & idcircò Roſæ manibus iterum inſitus, poſt quatuor dies pulchrior ſolito reviruit. Circumferre ſanctæ Catharinæ Senenſis imaginem quotannis ſolebat pium Sodalitium illius cultui conſecratum. Cujus Divæ ſtatuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmarum adornandæ Roſa quoad vixit deſtinata fuit, quo in munere temperare ſibi à lachrymis, ab oſculis, ab alloquiis præ ardore non poterat. Oh ſi præſto mihi eſſet pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, ut pulchriori amictu te induerem optima Mater: & ecce illicò adfuit, quæ ab illuſtri fœmina nummos attulit, Roſæ votis deſignatos. Viſus non rarò fuit ſacræ imaginis vultus inſolito ſplendore radiare. Floruerunt ad imperium Roſæ caryophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: Ac tres vernarunt, quot ſibi Roſa juſſerat afferri. Franciſca de Mon-

 toia,

toia, quæ ſacrum Catharinæ ſimulachrum exornaverat, Roſæ beneficio incolumis evaſit ab igne ſulphurato, qui oculum ipſius incurrerat, & reſiliens incendit veſtes alterius fœminæ, quam corripuit. Ipſiusmet Roſæ dexteram aliquando horrenda arthritis invaſerat, adeo ut intumuerit manus mirum in modum, nec digiti loco moveri poſſent. Ut verò Seraphicæ Matri ſuæ feſtivum habitum ſolito cultu componeret digitos forſicum anſulis immiſſit, cum id fieri præ tumore non poſſet, & alacritate mira gemmas, torques, monilia in ordinem diſtribuit, attonitis ad hæc Regio Quæſtore, illius conjuge, & medicis, qui divinitus id contigiſſe profeſſi ſunt.

CAPUT XV.

ROSÆ fervidus amor, & cultus in divinam Euchariſtiam pro qua ad Martyrum ſe accingit.

TER ut minimum in hebdomada divina Euchariſtia reficiebatur, quinquies non rarò, & aliquando in ſingulos dies, præmittebat ſemper magno gemituum, & lachrymarum apparatu ſacramentalem confeſſionem: pridiè aſperiùs cruentabat corpuſculum flagellis, rigidoque jejunio, & hoſpitio divino tàm pretioſis ignitarum aſpirationum odoribus cordis habitaculum adornabat, ut ſi per totum vitæ ſpatium

um illa tantum vice exceptura eſſet amantem Deum. At dum procumbebat ad Angelorum menſam adeò divini amoris igne flagrabat, ut facie præſeferret cordis incendium; hæc enim coruſcabat adeò, ut Sacerdotibus terrorem incuteret: Cœleſti ſplendore ſæpiſſimè perfuſa, Angelica non rarò forma, radios etiam emittens apparuit religioſis viris: & ipſa Virgo à Confeſſariis juſſa indicare mirabiles effectus, quos in animo ſuo divinum hoc Sacramentum pariebat, in ſingulis verbis hæſitabat, cauſata vocabulorum inopiam; tamen, immigrare ſe quodammodo, dicebat, in ſuum Deum, & gaudio tam immenſo recreari, ut profectò nulla jucunditas mortalis vitæ comparari poſſet illi, qua mammilla Regum, pretioſum hoc convivium ſuam ſecum quodammodo divinitatem partiebatur. Accedebat robur, & ſaturitas prodigioſa, adeo, ut, cùm ſæpè dum templum adiret ex pridianis jejunijs, flagris, ac vigiliis feſſa in angiportis hærere cogeretur, divino refecta pabulo domum rediret alacri paſſu; præiret Matrem veluti ſi ambulandum ſibi eſſet ad montem Oreb in fortitudine cibi illius. Ut verò corporis ſaturitatem à paſtu Euchariſtico acceperit, patuit domeſticis; namque reverſa domum ab epulo divino, recta feſtinabat ad ſecretum cubiculi, & ibi ad ſeram uſque noctem incluſa perſtabat in ſponſi complexibus. & rogata cibum ſumere pridiano exhauſto jeiunio, reſponde-

debat: præ ingenti ſatietate à menſa Domini, alium ſe cibum admittere neutiquam poſſe, & aliquando per octo ſolidos dies altaris Sacramento paſta ab omni prorſus corporali alimonia, veluti Sancta Catharina Senenſis, abſtinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tàm ardenter amabat, ut quotiescunque illo recreanda erat, Miſſæque ſacrificiis intereſſet omnibus à ſummo manè ad meridiem uſque, ne vel ad momentum quidem oculos ab ara deflectens, aut ſupercilia unico nictu demittens, licet noti, ignotique ante illam tranſirent, & ferè in oculos incurrerent. Cùm publica quadraginta horarum ſupplicatione adorabatur Sacramentum à populo, à manè ad veſperam uſque immota prorſus hærebat innixa genibus Roſa, oblita prandij, nec aquæ una gutta refecta: ſic per octo ſolemnes dies SS. Chriſti Corpori conſecratos, ſic ultimis quatuor annis, ubi feria quinta majoris hebdomadæ deduxerat ad monumentum Regem ſuum donec die paraſceves ad tabernaculum transferretur nec noctu inde decedebat, affixa tumulo, toto viginti quatuor horarũ decurſu, nec ſedere coram illo auſa, nec muro tantiſper acclinari. Sicubi audiſſet ad divinum Corpus adorandum ſigna dari, cor, & caro illius exultabant in Deum vivum, & vividior in facie color accendebatur. Jucundiſſimum illi erat ſuis mànibus aptare lintea, pallas, & quidquid textile ad ſacram

Alta-

Altaris ſupellectilem ſpectat: pretioſos è filis ſericis flores effingere, & in hæc opera conficienda, ne diurni laboris penſo egeſtatem Matris fraudaret, noctis partem ſeponere. Denique pro Sanctiſſimæ Euchariſtiæ myſterio vitam effundere prægeſtiit. Cùm Batavorum claſſis Peruviæ littora popularetur, & ipſi jam Limenſi portui immineret, imò etiam in arenam proſiliiſſe milites dicerentur, Roſa, cæteris exanimatis, mirum in modum exultans, in templo ſocias hortari cœpit ad ſubeundum pro religione martyrium, & facie rutilante, veſtem, quà longior in terram defluebat, alacriter præcidit cothurnos, exuit, ut in brevi hac veſte magis expedita incurreret in hoſtes. Ex oculorum ſcintillis, ex impavidi vultus conſtantia, ex vividò tono vocis heroicæ animoſa virago leænam induiſſe videbatur laceſſens horam fatalem, & morti minitans pugnaciſſimè: Fervebat Virgini ſanguis effundi avidus: cum auditum eſt, receptui Batavos ceciniſſe; & voto ſuo fraudata Roſa torqueri cœpit ardentiori ſiti martyrii, cujus amore ſaucia, dolebat, ſe non illis temporibus natam, quibus gliſcebat tyrannorum furor in Chriſtianos, & ſæpè cum gemitu dicebat familiari Matronæ: Utinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam ad barbarorũ provincias, & ibi ſanguinem pro Chriſto fundendi.

CAPVT XVI.

ROSÆ eximius pro periclitantium animarum ſalute zelus, & ſtudium conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum.

QUoties ad interiora meridionalis Americæ montana flectebat oculos cruciabatur medullitus, illachrymans perditioni tot Barbarorum: & cæteræ gentes Chriſtianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia lacrymarum: Optabat viſceratim diſcerpi, ac retis inſtar obpandi voragini, qua tot animæ infelices ruebant ad Tartara: hortabatur Religioſos viros ardentiſſimis verbis, ut ad nunciandum Barbaris Evangelium feſtinarent: non hærendum, intonabat, in ſubtilitatum apicibus, in controverſiis verborum: projici ſcholaſticos labores, clamoſasque diſputationes, ſi tantis parta ſudoribus eruditio proximorum ſaluti fideique propagationi non impendantur. Aſſeverebat, ſe niſi fœminam natura finxiſſet, decurſo ſtudio literarum adituram fuiſſe ferociſſimas gentes, quas vel in viam ſalutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide ſanctiſſima: ſtatuerat adoptare ſibi pupillum inopem, & deſolatum, quem in ſtudio virtutis, & litterarũ educaret ad laborem in converſione

ne gentilium ſubeundum. Uni ex Confeſſariis ſuis incerto, an expeditionem ad Barbaros ſuſciperet, obtulit dimidium operum ſuorum, quibus Divinitatis amorem demerebatur, ut alacrior ille ad excolendam vineam Domini feſtinaret. Quæ verò illi cura fuit, & zelus periclitantium Chriſtianorum? pro his quotidie cruenta ſibi verbera infligebat, dicens, ſi quo modo ſibi licuiſſet fungi prædicatoris officio opertam horrido cilicio, nudipedem, ſquallidam interdiù, noctuque ſe circumlaturam Crucifixi Servatoris imaginem per fora, per trivia, & lugubri clamore revocaturam ad cor homines à recta via deerrantes: at divini verbi concionatores fervida modeſtia admonebat officii, ut facundia inani, & inutilibus floribus, ac theatricæ oſtentationis cothurno poſthabito, animadverterent, conſtitutos ſeſe hominum piſcatores, qui flagitioſas animas eximerent ab ima Charybdi vitiorum. Et exemit ipſa Roſa nonnullas prodigiosè. Juvenem præcipuo genere, quàm moribus nobiliorem, qui amore pulcherrimæ Roſæ ſuccenſus ac deſperata ſpe nuptiarum, quærebat ſaltem occaſionem, qua oculos paſceret illius venuſtate, ideoque Roſæ Matrem convenerat, ut juberet à filia collaria ſibi aliqua ex pretioſo carbaſo elaborari. Advocata Roſa, ut ſtatueret, quot ulnæ melioris telæ, & undenam eſſent emendæ, divinitus edocta ſecretum, quod corde premebat Vincentius

Mon-

Monteſius Venegas (hoc iuveni nomen erat,) illum ſanctiſſimis verbis ad virtutem incendit, adeò ut ſobriam, & gravem vivendi rationem inſtituerit, ſingulis ad minimum octiduis divino epulo refici conſuetus. Fœminam præcipitis iracundiæ, ad tractabile pacis ingenium, inſtituta de tranquillitate animi ſuaviſſima concione revocavit, adeò ut fateretur recordatione manſuetiſſimæ Roſæ ſopiri, quaſcumque flammas naturæ ignis accenderet. Religioſum virum cum morte luctantem, & formidine ſeveri Judicis trementem confirmavit, oblato illi de ſuorum exercitiorum qualicunque cenſu quidquid moribundo deeſſet ad ſupplendam inopiam meritorum, ab obitu conveniri ſe petens à defuncti anima, ſi fortè indigeret ulteriori ſuffragio. Et divinitus Roſæ innotuit, illum quamprimùm regioni lucis adſcriptam fuiſſe. Mirabitur profectò unusquiſque pauperrimæ Roſæ funus publicis mendicorum ejulatibus, ac lachrymis celebratum fuiſſe, vociferante turba egenorum, ſuam ſibi nutricem ac matrem fato immaturo præreptam: adeò palmas ſuas extendit ad pauperes, cum his dividendo eleemoſynas, quas inſperatò receperat. Fuit cùm octo dierum alimoniam ſibi ſubtraxit, pro egentis cujuſdam ſubſidio: cum triginta ſex ulnas candidæ telæ ſibi à Matre attributas ad ſudaria, vela, mantilia, omnemque candidi nitoris ſupellectilem formandam pro arbitrio

ſuo,

ſuo, ſecretò donavit duabus Virginibus, genere, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit, cùm oblongum, & ad terram uſque demiſſum Matris pallium inopi cuidam Virgini donum fecit, & Matri conqueſtæ prædixit, pluribus illam à divina bonitate ditandam. Stetit promiſſis fides; namque poſt paucos dies ignotus homo quadraginta libras argenteas pro pallio coëmendo attulit Matri. Maria de Sala per famulum miſit ſericum ſubtegmen alteri conficiendo ſufficiens, & ſibi oblatas ad hoc ejusdem materiæ totidem ulnas Limanus Prædicatorum Conventus Roſæ matri deſtinavit. Nobilem Virginem egeſtate, ac morbo preſſam, purulenti cancri peſte nulli ferendam, intra paternas ædes recepit & medicas illi manus admovit ſedulitate tanta, ut brevi ad ſalutem revocaverit. Cujusque ſortis, aut conditionibus pauperes fœminas morbis affectas in domum patriam inferebat, neque tecti ſolùm, & ſtrati, ſed & medicinæ, ciborumque ſolatio egentes reficiebat. Iis abſtergebat purulenta ulcera, mundabat veſtes, lavabat pedes, nullo diſcrime Hiſpanos inter & Indos, Æthiopésque, nigros, & candidos. Nulla ægritudo tam putrida, nullum ulcus tam tetrum, cui Virgineas adhibere manus Roſa defugeret. Hac ambitione obibat mulierum valetudinaria, & præ cæteris horridas intuita, his eluebat vaſa, parabat edulia, lectulum componebat, nil dedignata, ſi vitiata ſanies

G pan-

pannis ſuis adhæreret, quamvis cæteroqui munditiam amaret. Quinimò aliquando cùm extractum è vena cujusdam famulæ ſanguinem, poſt biduum ſeroſo virore, flavis, nigriſque maculis, ac ſanie ramoſa decolorem ſtomachus horreret, ſeceſſit in angulum, & ad inſtar Seraphicæ ſuæ Magiſtræ, totum illum, virulentum cruorem auſu heroico ſenſim epotavit. Et Roſæ charitas morte fortior non rarò fuit, námque ſalutem redonavit ægris, quibus miniſtrabat. Inter alios Joannes Almanſa nobilis vir decumbens impetrato Roſæ alloquio, in illius vultu majeſtatem Angelicam notavit: & hauſta viva ſpe incolumitatis, ſolutus in ſomnum eſt, & integrè ſanus evigilavit. Plura curationum miracula in aliud tempus differimus. interim addere libet, quòd vel ad bruta animantia Roſæ ſuavitas, ac tenera miſeratio protendebatur. Erat Mariæ de Oliva Roſæ genitrici, miræ pulchritudinis pullus gallinaceus, cujus in tergore, & alis verſicoloribus amœna plumarum varietas ludebat, & collum quædam veluti purpura incinxerat, adeò ut domi in deliciis eſſet. Sed cùm jugiter cubaret humi, nec unquam viſus eſſet in pedes attolli, nunquam auditus cucurire, pertæſa Mater conſtituit illum jugulare, & menſæ comedendum apponere. Adſtans Roſa, Canta, inquit, mi pulle, ne moriaris. Vix verbum protulerat, cùm ſub oculis omnium repentè Gallus adſurrexit in pedes totum con-

cla-

clave prætumidis paſſibus perambulavit, & hilariter cucurrivit; repetita quindecies intra quadrantis horarij ſpatium cantilena.

CAPVT XVII.

ROSÆ magna in Deo fiducia, crebrò in ſuis ſuorúmque neceſſitatibus explorata.

MIrificè afficiebatur verbis illis Davidicis: Deus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina: hæc ſedens, ſtans, ambulans devotiſſimè iterabat. Tria potiſſimum erant de quorum aſſecutione dubitare Roſam non ſinebat cœlitus conceſſa fiduciæ certitudo: primum æterna ſua beatitudo, alterum perpetua, & nunquam interpolanda Dei amicitia, poſtremum, certum ex alto auxilium in quibusvis neceſſitatibus, ac repentinis periculis. Semel concuſſa eſt pavida formidine, circa prædeſtinationis arcanum omni animæ tremendum, ſed illicò Dominus ſic illius cor eſt allocutus: filia neminem condemno, niſi volentem condemnari: igitur ex hinc tranquillo animo eſtò. Exinde tam invicta fiducia cordi Virginis inhæſit, ut interrogata à Doctore Caſtillo, an ſuæ ſalutis certam notitiam divinitus accepiſſet, fateri compulſa ſit: ſuperna illuſtratione tempeſtivè ſe didiciſſe, quòd ab æterno electa erat ad cœleſtem gloriam; quin et-

iam in ultimo decubitu cognovit ab omni purgantis ignis mora immunem ſeſe futuram. Dum hortenſem cellam incolebat, in mentis exceſſu vidit circa ſe undique ſolum conſperſum roſis, & miranti quonam pacto tam repentino vere tegeretur terra, parvulus JESUS apparuit, & Roſam blandè compellans, juſſit ſparſas roſas colligere: Lectas illas divino puerulo attulit, qui ex omnibus unicam in donum popoſcit, &, Hæc tu Roſa es, dixit, cujus providam curam aſſumo: Intellexit illicò ſapiens Virgo, quorſum tenderent verba ſponſi, & gaviſa, teneri ſe in dextera veluti Roſam electam, ſollicita quid agendum de reliquis eſſet, brevi conſilio ſubitaneum inde ſertum confecit, & cœleſti Infanti reverenter impoſuit, qui mox ſuaviſſimè arridens diſparuit. Pari certitudinis ſolatio fruebatur in ſecuritate gratiæ, divinæque amicitiæ, cùm cœlitus comperiſſet, in Sponſi favore ſe confirmatam, ut ne vel ad momentum dulci amicitiæ fœdere poſſet excidere. Aſſeveravit aliquando animæ ſuæ moderatori, faciliùs imponendum ſibi, quod palea eſſet, aut ſaxum quàm quòd haberet Numen averſum. Eadem vis confidentiæ Roſam adversùs quaslibet mortalis vitæ difficultates armarat. Nil metuens obvios tauros ferociſſimos perſtitit ſæpiùs in veſtigio, matre fugam circumſpiciente, ſpondens immanes belluas innoxiè tranſituras; quod re ipſa bis contigit, non ſine admiratione omnium

um, qui præſens Virginis exitium metuebant. Ut verò ſperabat ſubſidia ad victum neceſſaria! Certior aliquando facta domeſticæ penuriæ, quia panes nulli ſupererant, arcam aperuit & plenam reperit panibus ultra domus illius morem candidis, azymis, ac ſaporoſis, teſtante figura inuſitata, & peregrina, hos aliunde prodiiſſe. Alia vice mel defuit, neceſſarium illis regionibus condimentum: bis, ter, experti, fundo tenus exhauſtum areſcere vas, filij retulerunt Matri; at illa Roſam legavit, quæ cupam invenit uſque ad ſupremum labrum recenti melle plenam; quod novo prodigio integris octo menſibus toti familiæ ſatis fuit in uſum quotidianum. Gaſparem Flores patrem Virginis premebat ægritudo corporis, animique mœror ob quinquaginta librarum debitum, cui ſolvendo non erat. Ut Virgo reſcivit, fudit in Templo preces, & domum redeunti vir planè ignotus involutam ſtrophiolo pecuniam patri neceſſariã porrexit. Ejusmodi peregrinis ſubſidiis pluries egena domus in gratiam ſanctæ filiæ recreata fuit. Quinimò erga locupletiſſimum Sponſum ea fuit Roſæ fiducia, ut auſu liberali Virgo pauperrima frequenter, & palam in ſe receperit, providere de toto ſumptu ad excitandum à fundamentis novum Sanctæ Catharinæ Senenſis Monaſterium, cuius erectio cœlitus promiſſa & oſtenſa illi fuerat, quodque tam ſeria fiducia ſpopondit, ut Mater faſtidio

impar, Roſam quaſi manifeſtè delirantem objurgaverit: Et ubi tibi ſunt, diceret, bis centies mille libræ argenti! At illa fidejuſſorem, inquit, habeo illum, in quo theſauri omnes. Sed hæc ſeorſim narrabimus.

CAPUT XVIII.

ROSA divinitus cognoſcit, ædificandum in Urbe Limana ſanctæ Catharinæ Senenſis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo revelante patefiunt.

FLoret nunc Limæ numeroſum ducentis ſacris Virginibus Cœnobium ſub inſtituto ſancti Dominici, erectum anno ſæculi hujus vigeſimo ſecundo ab Illuſtri, & opulenta vidua D. Lucia Guerra de la Daga. Iſtud integro ante fundationem decennio nunc per ſymbola & figuras, nunc manifeſtè in propria forma, & typo, fuit Roſæ divinitus præmonſtratum: De illo tam ſecurè, ac fidenter loquebatur, perinde ac ſi conſtructum ante oculos haberet: Deſignavit perſonas, quæ illic Deo famulaturæ eſſent, ac inter has propriam Matrem: numerum diffinivit, locum prædixit, futuræ ibidem fabricæ plantam, ac ſyſtema in tabella delineavit, primum incruenti ſacrificij Myſtam nominatim expreſſit, primam futurarum Monialium Præfectam ex vultu agnovit, ſpiritu ſuo imbuit, oſcu-

ſculo pacis quodammodò initiavit. Nonnullis viſa eſt inſanire, cùm præcipuè Illuſtris fœmina, quam Cœnobij fundatricem fore vaticinata fuerat Roſa, ſuperſtitem virum haberet, & Matrem circumſtaret ſoboles numeroſa, quatuor nempè filij, & una filiola, & qui in ſe recepe-rat curam exorandæ à Rege facultatis, Madrito Limã rediiſſet infecta re, & nulla ſpei lux inpoſterum affulgeret. Sed Luciæ maritum, & paulò poſt filios omnes ab hac vita Deus evocavit, obſtacula innumera, & potentiſſima disjecit, repugnantium animos ad favorem pij operis flexit, ac brevi ſtetit nobiliſſimus Parthenon, qui etiam nunc ſæpiſſimè Roſæ Monaſterium, hoc eſt diu ante Roſæ vaticinio prænunciatum amat appellari. Hoc primùm fatidico animo percepit, cum aliquando lectas in horto Roſas cœpit non ſine devotis ſuſpiriis in altum jactare, & germano fratri ſupervenienti, & quærenti, quid rerum ageret, myſterium celavit; ſed cœpere loqui prodigia; nam quas Roſa in ſublime ſparſerat, hærebant in aëre, & in conſpicuam ſanctæ Crucis figuram aptiſſimè coibant, eidémque Cruci à ſuccedentibus Roſis decorus per circuitum limbus formabatur. Agnovit Roſa Virgines illas eſſe, quæ in cruciformem arctioris vitæ Regulam coaptatæ è ſublimi perfectionis ſtatu terram deſpecturæ erant: Aliàs oranti fuit oſtenſum pulcherrimum pratum, liliis roſiſque variegatum; quod in hortum con-

cluſum, & à profani ſæculi commercio ſegregandum certò cognovit. Teſtatus aſſeruit R.P. Villalobos Soc. JESU vir ſanctitate nobilis ſuo ſe experimento propheticum ſpiritum in Roſa deprehendiſſe, quæ ſui cordis arcana didicerat, velut etiam R. P. Philippi de Tapia Callaoenſis Rectoris & Michaelæ de la Maſſa, Mariæ de Me .a, aliorúmque: ita etiam res loco, vel tempore diſſitas, intuebatur animo: diuturnam vitam ſpopondit ægris quàmplurimis fermè jam in hora decret.ria cum morte luctantibus: pueris, puellíſque prædixit, quodnam vitæ genus ingreſſuræ eſſent: ſpopondit, nonnullos religioſæ militiæ nomen daturos, licet ab eo vitæ inſtituto alieniſſimi eſſent. Proregis animum immutandum vidit, qui moleſto muneri nobilem virum deſtinaverat: Ferdinando germano fratri ſcripſit, orituram ex illo filiolam cujus vultum purpureus conſpicuæ Roſæ character ornaturus eſſet, & illam innocentia ſingulari nobilem fore: advectam ex Æthiopia fœminã, quæ profitebatur, in Panama ſacro ſe fonte luſtratam, cognovit, neutiquam fuiſſe aqua ſalutari reſperſam, & inſperatis indiciis convictam ad meliorem frugem revocavit; ſacro illa baptiſmo tincta eſt, ac poſtridie felix interiit. Qui Roſæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, oſtendit Deus, eandem legendi, ſcribendíque artem edocuit, ut olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem Magiſtro ſuæ mor-

tis

tis diem, locum, horam edocta, nemini dulciùs, quam ſibi, ſuóque funeri fortunata vates præcinuit.

CAPVT XIX.

ROSA mortis ſuæ præſcia cum ultima ægritudine generosè luctatur, & ſanctiſſimæ moritur.

FEſta Divo Bartholomæo dies, quo ſe morituram præſciebat, pretioſa, & chara illi fuit & ſtudio ſingulari quotannis culta: hinc ſuo non contenta jejunio, aliquot innocentes pueros induxit: ut ſecum in hujus feſti pervigilio jejunarent. Mirabatur Mater quid filiæ tam peculiare cum ſancto Bartholomæo verteretur, donec audivit à Virgine, hunc ſibi nuptialem diem fore. Supererat adhuc Roſæ triennium mortalitatis, cum ex gravi morbo decumbens videbatur omnibus vitæ marginem attigiſſe; at illa omnium judicio complorata, certò aſſeruit, diſtare nimiùm optatiſſimam metam, ad quam properabat. Annum denique ſuæ ætatis trigeſimum primum ingreſſa, cujus ad exitum ſe non deventuram cognoverat, quatuor ante obitum menſibus optimè valens Gundiſalvi Quæſtoris Uxorem admonuit de tempore, ac mortis genere, quo viam univerſæ carnis igreſſura erat; quinimò & locum deſignavit; in quo corporis vinculis erat ſolvenda. Didicerat ex celebri

viſione arcuum, de qua ſupra locuti ſumus, totam ſeriem immanium dolorum, quibus ultimò lancinanda erat, eósque acutiſſimos, & adeò multiplices fore, ut ſingula exhauſti corpuſculi membra proprium equuleum eſſent habitura: ſiti eadem ſeſe torquendam, qua in Cruce Redemptoris fauces aruerunt, intimas oſſium medullas ardore intolerabili depaſcendas: Illa tantæ amaritudinis calicem nil expaveſcens, in ſacello Roſarij obtulit ſeſe beneplacito divino, adeóque ſtrenuè ad epotandum abſynthium ſe comparavit, ut cordis ardor vultum vehementer accenderit, & ſatis conſtiterit tunc vicini ſui obitus præciſam diem illi fuiſſe revelatam. Denique triduo ante fatalem ægritudinem adiit parentum ædes, vale dictura ibidem hortenſi cellulæ cœleſtium ſuarum deliciarum conſciæ. Hic olorino cantu mortem invitavit, & miris blanditiis S. Patrem ſuum Dominicum eſt allocuta, eíque Matrem à ſe deſtituendam commendavit. Calendis Auguſti ſub veſperam ſana, & vegeta ſuo ſe cubiculo incluſerat, cum ecce ſub noctis medium auditur miſerabiliter ejulare: accurrit Quæſtoris uxor cum filiabus, & ancillis, inveniúntque ægram toto corpuſculo extenſam per ſolum, rigidis ſine motu membris; At illa interrogata quo malo angeretur, & vellet ne Medicum advocari, malum quidem ſe nullum habere dixit, ſed ipſiſſimam mortem in intimis viſcerum ſuo-

rum

rum penetralibus liberrimè dominari; cœleſti verò Medico tantùm inviſibili opus eſſe. E terra in lectulum ſublatæ frigidus ſudor ſtagnabat in pallida fronte, luctabatur velut ingenti mole preſſa reſpirandi facultas, tumórque ac tremor exangue corpuſculum oberrabat. Subinde libero ſuſpirio JESU nomen tenerrimè pronunciabat, quod unicum illi erat ſolatium. Adfuere Medici, qui ſtatim explorata vi pugnantium morborum, ſtatuerunt, acervum tot cruciatuum humana patientia ſuperiorem videri, neque dolores illos naturales eſſe, at calicem ipſum, quem Sponſus biberat, jámque miſcebat amantiſſimæ ſponſæ. Et illa quidem à Confeſſario, verito ne ab humili modeſtia provenirer Roſæ ſilentium, pro imperio adacta, manifeſtè aperire quibusnam cruciatibus intabeſceret, licet experimento morborum omnia genera didiciſſet, hunc tamen utpote peregrinũ, non niſi per ſimilitudines potuit explicare, dixítque; videri ſibi candentis ferri globum per tempora adigi, à ſummo vertice uſque ad infimam plantam dexteri pedis ignitum veru transmitti, & ſimili ardore transverſim à ſiniſtro latere per meditullium cordis ab ignito pugione pervadi, à quo decuſſato ardoris tormento forma Crucis exprimebatur; viſcera per fruſta candenti forcipe evelli: caput incluſum candenti galeæ videri, & validis puncturis ceu malleorum ictibus contundi: oſſa reſolvi ſen-

ſim

ſim in pulverem, medullas inſtar cinerum aruiſſe. Fluctuantibus in mutuo aſpectu confuſis Medicis, Roſa clam ſuo Confeſſario aperuit, fruſtra illos in exploranda morbi ſpecie laborare, cum totus præter naturam eſſet; quocirca unica ſibi tolerantia opus fore, ut quoquo modo ſingulos Crucifixi Sponſi ſui dolores experiretur: ſinerent illam abſque omni humano alloquio aliquot dies jacere, cúmque Amore ſuo, cui ſe membratim confixam in cruce ſentiebat, colloqui perpetuò. Præfixa Auguſti dies interim illuxit, quam in Calvariæ monte, non in Thabor cum Chriſto transfigurato tranſegit; námque acceſſit ſiniſtri lateris paralyſis, pérque conſequentes dies pleuritis, aſthma, iſchiades, colica, arthritis, denique continuæ febris ardor acerrimus. Uſque adeô tota morborum cohors debuit incumbere, ut unica hæc Roſa fatali ægritudine ſolveretur, & articulatim moriens gloriosum ferè martyrium ab Amore Sponſo illatum ſubiret. Placidiſſima tot inter cruciatus animæ quiete fruebatur, ſuóſque dolores intendi, & uberiores pœnas ſuis criminibus irrogari flagitabat. Subverebatur Virgo ſapiens, ne tot ſimul morborum continua, & atrox violentia ſibi rationis uſum eriperet, ideoque tremula voce, flebilíque ſupplex obſecravit domeſticos, ſecum orarent Deum, ut illi ſe infortunio eriperet: & divina pietas reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ, & integrum

grum illi expediti judicij , ac linguæ vigorem peculiari prodigio inter aſſidua exhauſti cerebri deliquia ſervavit immunem uſque ad extremum halitum; cum tamen ſæpè inter hos angores ab uſu exteriorum ſenſuum illam abduxerit, vel morbi violentia, vel contemplationum exceſſus. Incredibili ſiti torquebatur , cúmque bibere ſibi per Medicos non liceret , amarum tolerantiæ calicem ad imum uſque fundum exhauriebat cum Sponſo. Tenerrimam conſcientiam exomologeſi pluries iterata, ac ſemel de toto vitæ decurſu ſeſe accuſans, quàm diligentiſſimè expiavit; ita ut procul audirentur gemitus, & ſuſpiria. Triduò ante felicem tranſitum divinum viaticum, & ſacrum oleum popoſcit. Ut audidivit epulum Euchariſticum ſibi afferri, vívido colore ſuffuſa coruſcantis auroræ inſtar gratiosè rubuit, mox gaudio ſuo impar in altiſſimam extaſim diriguit, & ſuſcepto divino Sacramento pallido & exangui ore fixa hæſit: At extremam unctionem tam alacri omnium officio moribunda excepit, ut verè oleum lætitiæ fuerit , quo ſe potiùs ad triumphum , quàm ad agonis conflictum ſenſit animari, utpotè ſalutis adeò certa vt inſuper noſſet abſque lu[illegible]ralis ignis contactu ſe recto itinere ad Sponſi nuptias profecturam. Sæpius elata , & ſonora voce ſe orthodoxæ fidei filiam profeſſa eſt, ac ſancti Dominici ſobolem. Candidum ejus Ordinis interſigne , quod ſcapulare dicimus,

mus, continuè, & patulè ante ſe protenſum volens. Exquiſitis, ac ſummè efficacibus verbis veniam à Deo exoravit pro illis omnibus, qui in toto vitæ decurſu moleſtiis, damnis, aliíſq; ſe injuriis affecerant, & Crucifixi parvum ſimulachrum manu ſtringens, ſatiari non poterat his verbis: Pater ignoſce illis. Domeſticos omnes acciri demiſsè petiit, & licet ex his neminem verbo, aut minimo unquam nutu offendiſſet, à ſingulis, & omnibus lachrymoſa voce oravit condonari ſibi, ſi in re ulli moleſta accidiſſet: dolere quòd adhuc per biduum illis oneri eſſet futura. haud procul abeſſe horam, quæ domum Gundiſalvi à fœtidæ Roſæ longo faſtidio, inutilique pondere liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba uberes lachrymas non excuſſerint, omnes enim eximiam illius ſanctitatem mirum in modum venerabantur. At Quæſtor metuens ne poſt obitum Roſæ de condendo tanti funeris theſauro lis inter Parochiam, & ſancti Dominici Conventum exurgeret, nec auſus modeſtiſſimæ Virgini honorificum illud periculum aperire, ingenioſo conſilio dixit, obtinendæ apud Fratres Prædicatores ſepulturæ deſiderium potiùs mendicando, quàm teſtando innueret: quod ipſa præſtitit, eum ſui Ordinis eſſe morem exiſtimans, & veluti indignam expelli ſe poſſe timens, niſi hoc infimis precibus impetraret. Sub vitæ finem crebriora Virgini fuere dulciſſimorum raptuum in-

intervalla, quibus paratæ cœleſtis gloriæ ſapores jam delibabat, & iiſdem gradibus, quibus debile corpuſculum fatiſcebat in mortem, animus in vigorem, & ſecuram hilaritatem attollebatur, adeò ut auctam in ſingulas horas lætitiam nec voce, nec vultu diſſimulare jam poſſet. Paucis ante obitum horis ab humanarum rerum exilio in ſe regreſſa, P. Fr. Franciſco Nieto ingenuè, ac ſecretò dixit: Oh quàm excelſa, quàm precioſa, jucunda, eximia tibi de ſuavitate Dei, de læta ipſius curia, de regione æternitatis narranda haberem: vado nunc cum tripudio ad perenniter contuendam pulcherrimā illam faciem, quam toto peregrinationis meæ exilio quæſivi. Omni deinde officio parentes, quoſque parentum loco habuerat, Gudiſalvum, ejúsque conjugem, eſt proſequuta: tum germanos fratres ſenſim, deinde Quæſtoris filias, tum reliquos domeſticos efficaciſſima oratione ad amorem virtutis inflammavit. Media nocte clamor factus eſt, & Sponſus venit, quē Roſa vultu ſereno, & hilari excepit: Germano fratri innuit ſe migrare, & cervical ſubtrahi juſſit, ut capite ad nudum lignum acclinato delibaret Crucis incommoda, & JESUS, JESUS mecum ſit, dulciſſimè ingeminans ad illum evolavit.

CAPUT

CAPVT XX.

ROSÆ funebris conductus, exequiæ, tumulus; ejusdem ſepulchrum Ordinarii auctoritate mutatum ſolemni Corporis translatione, & ingens fama ſanctitatis.

VIvidus faciei color, labia rubentia, & in riſu diducta, ambiguam fecere adſtantibus Roſæ mortẽ, donec adhibito ſpeculo patuit nullum in ea ſupereſſe halitum. Tunc omnes repentino prodigio pervaſit arcanus lætitiæ ſenſus, ac tota domus viſa eſt innatare gaudio nuptiali. Ex adſtantibùs una vidit numeroſa Angelorum corona Roſæ lectum circumdari, eadémque juratò aſſeruit, ante felicem Roſæ tranſitum fuiſſe à Chriſto revelatum, Virginis mortem fore admirabilem, & ſepulturam glorioſam, & vetuiſſe ne funeri circumponerentur panni lugubres, ſed imperaſſe, ut nivei, quique triumphum decerent Ac triumphantis quidem in morem deducta ad Tumulum Roſa fuit, námq; vix dies illuxerat, cùm ad Quæſtoris ædes innumera hominum vis accurrit, mirantibus domeſticis, unde, aut quo pacto nuncium defunctæ & calentis adhuc Roſæ tota Urbe diffundi potuerit. Circumfuſi promiſcuè nobiles, ignobiles, advenæ, cives, Indi, Hiſpani certatim Roſaria ſancto Corpori applicuerunt: Hic flores veſti

veſti impoſitos diripere , hic veſtis extrema, hic pedes raptim deoſculari. Tentaverant pluries oculos defunctæ Virginis obtegere adductis palpebris, ſed fruſtrà, nam ſenſim recedentes liberum Columbinis pupillis aditum dabant, ut Limenſes ſuos dulciter intuerentur. Niſi Prorex armatæ ſuæ cuſtodiæ cohortem prætoriam eò deſtinaſſet , explicare ſe domo funebris pompa non potuiſſet; adeò turba innumera compleverat atrium, ambulacra, & angulos omnes: Quin & plateas, fora, vicos, quà tranſeundum erat, aliquot ante horis occupaverat. Ideò Archiepiſcopus, qui prodierat funus deducturus ; ad Gundiſalvi ædes eluctari diffidens, rectâ perrexit ad Templum Divi Dominici, ibique ad valuas Virgineum funus præſtolatus eſt. Interim ſacra omnia Sodalitia, Religioſæ familiæ confluxere, & ipſum Metropolitanum Collegium, præter morem ultrò adfuit; namque ſolùm Archiepiſcopos ſolet efferre. Acceſſit ampliſſima Curia Senatorum, qui honos defunctis Proregibus præſtari ſolet. Matronarum ambitioſa pietas, & viſendi ardor feneſtras, pergulas, arcus occupaverat ; & certè nunquam alias ſic viſa eſt univerſa Civitas commoveri. Suppoſuit humeros feretro Capitulum Metropolitanum, deinde mutatis vicibus Curia Senatorum, mox Primores ex Religioſis Ordinibus. Feriebant ſydera clamores, Sanctam aſſerentes Roſam, & niſi haſtatorum bi-

pennes quaſi ſepem objeciſſent corpori, pars illius exigua templo fuiſſet illata. Ut limen attigit nova jucunditate exhilareſcere viſa eſt Virginea facies, & in Sacello, cui à Roſario nomen eſt, prodigioſa imago Deiparæ repentè fulgore inſolito micuit, & manifeſtis lætitiæ argumentis viſa eſt excipere Roſam ſuam. Mox eò confluxit torrens ingentis populi, cúmque omnes viderint ſplendores inſuetos; fuerunt etiam qui ſuſpicarentur, imaginem portentoſo ſudore maduiſſe. Tumulum Roſæ circumſidebant Patres dignitate, & ſenio graviores, tum ne theſaurus ille diriperetur, tum ut eidem admoverent debiles & claudos, qui ſpe obtinendæ ſalutis accedebant, neque ſpe fruſtrati ſunt, ut conſequenti capite palam fiet. Ponè conſtiterat haſtata Proregis cohors, ut confuſam molem irruentis populi diſtineret, ſi poſſet. Sepulchro tradere ſacrum corpus deſtinabant Patres, cùm tanta inſonuit populi vociferatio, ut ſuperſedendum fuerit, & niſi certa ſpe lactatus fuiſſet populus, domum nemo ſe recepiſſet. Sed turba, quæ templum inſederat, dilapſa, confluxit alia, & Archiepiſcopus nutu, (namque vox audiri non poterat,) juſſit corpus Virginis in Sacriſtiam deportari; cúmque nec ibi eſſet in tuto, raptim inferri adytis Novitiorum. Ibi Archipræſul fuſus in genua manum Virginis devotè oſculatus, eam in ſingulis digitorum articulis, perinde ac ſi viveret, tra-

ſtabilem ſenſit. Poſtridie laxatis templi fori-
us, & relato Virgineo corpore, undatim ir-
uit admiſſus populus, neque incolæ tantum,
ed & remotiores accolæ, qui à ſex & ampliùs
eucis accurrerant. Proregis milites impetum
ænare non potuerunt, ideòque omnis ætas,
ſexus ad feretrum eluctari contendit: hic
alculos precarios, alius ſudarium, numiſma,
quidquid ad manus erat, contingendo ſacro
orpori prætendebat. Turba languentium pe-
è cum jurgio feſtinabat acceſſum, pueri per
bſtantium capita ſublimes mittebantur ad
ontactum ſalutis, & vix ipſum corpus ſervari
otuit, cum velis, capillis, & veſtibus direptis
xies mutanda Roſæ fuerint indumenta. Re-
nabat undequaque templum perpetuis voci-
us Sanctam proclamantium, & pulſu, ac tin-
nnabulis ſignum dabatur choro, cum reſpon-
endum erat Sacerdoti ad Aram facienti: ſed
ſi Cantores choro egreſſi ipſum Altare cir-
mſtetiſſent, conſummata non fuiſſent divina
yſteria. Antiſtes è throno progreſſus ad fe-
trum ultimam efferendi ad tumulum corpo-
pompam adornabat, cùm iterum validiori-
s ingemuit clamoribus ſtipata turba, rurſus
nſato cuneo undique irruit in ſuggeſtum,
òque præſens periculum direptionis diver-
ndum fuit oblata populo dilatione ſepultu-
. Confirmavit ſpem pulchritudo, & ſua-
olentia virginei corporis, quæ nullum fore

periculum ſpondebat, ſi vel in plurimos dies publico conſpectui ſupereſſet. Per ſex horas ſupra triginta idem perſtiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuũ: Nulla inſederat vultui fuligo ſub aëre tam humido, calido, & ex concurrentium refluxibus pulverulento. At mirifica cœleſtis odoris fragrantia ſpirans à ſacro corpuſculo poſt decem & novem menſes recreavit illos, qui exhumatam Roſam nobiliori ſepulchro crediderunt. Sub meridiem clauſis templi foribus, & eluſa ſpe populi redituri, conditum eſt Roſæ corpus in præparata è Cedro arca, & in æde Capitulari ſepultum. Ut primùm fores patuêre, irruit unda populi, & Sanctam inclamans, pulverem ſepulchri, terrámque certatim aſportavit. Indè continuò fluxu rhedarum, paterna Roſæ domus frequentari cœpit à nobilibus viris, qui hortenſem cellulam venerabantur, quam Virgò ſolitudinis ſtudio inhabitaverat. Eximia prodigia, quæ palam crebreſcebant, mirum in modum commendabant populo ſepulchrum Virginis, cui nondum videbatur exhibitus debitus cultus. Idcirco ſolemniores inſtaurare exequias (quibus ipſe Prorex intereſſet,) ſtatutum fuit, cúmque diu inter illum, & Archiepiſcopum amica quæſtio agitata fuerit, eò quòd præſtituta dies, & ſæpè variata, ſemper alterutri incommoda accideret, tandem ambo in quartam Septembris convenerunt, omninò inſcii eam S. Ro-

Roſæ Viterbienſis honori dedicatam eſſe. Tota
terum ſedibus ſuis emota Civitas templum
mplevit, & dum Sacerdos Numini commen-
dabat Roſam, voce non impari ſeſe populus
commendabat Roſæ, cujus fama celeberrima
brevi totius Regni oppida permeavit. Potosì
recentis leucis Lima diſſitum, in communem
gratulationis impetum efferbuit, ſonuêre in
urribus æra campana, micuêre luminaria, &
ota paſſim regio Peruana Roſam celebravit, à
qua cuncti populariter ſibi ſuffragium pollice-
bantur: Neque tractu temporis elanguit popu-
i ardor, namque miraculorum celebritas, &
nultitudo in dies ad inviſendum Roſæ ſepul-
chrum plures accerſebat, ideò cùm tota Urbs,
& vulgus pariter, & utriuſque ordinis Princi-
pes, aſſererent Roſam communem Limenſium
heſaurum publico deberi, Archiepiſcopus om-
nium ardentiſſimo ſtudio libenter annuit, &
nitio 1619. prodiit è ſepulchro Virgineum
orpus incorruptum, ſuaviſſimum odorem in-
alans. Celeberrima pompa delatum fuit in
emplum, ubi egregius orator de admirabili
Roſæ Sanctitate verba fecit, ac tandem illata
Virgo fuit cryptæ ad dexteram ſummi Altaris,
bi cum nimium gliſceret populi turba (nam-
ue omnes ad ſepulchrum Virginis velut ad ſe-
undam aram ſubitò convertebantur: hic per-
petuus tumultus erat offerentium vota, ſuſpen-
dentium anathemata, deponentium ſcipiones,)

conſulendum fuit reverentiæ ſacri Tabernaculi, translatis exuviis Roſæ in Sacellum S. Catharinæ Senenſis. Interim Limam pervenere literæ Apoſtolicæ, quibus authorati Judices Tribunal ex formula ſacrorum Rituum erexêre, ut examen inſtituerent de vita, & geſtis Ancillæ Dei, Sororis Roſæ à Sancta Maria. Adfuêre 183. cumque ſolùm ſupereſſet inſpectio Reliquiarum, delegati ad hoc munus repererunt, Virgineum corpus expleto poſt obitum anno ferè jam quintodecimo, oſſibus integris, & ſicca hinc inde carne obductis, ſpirans odorem, quo fragrant ſiccatæ ad Solem Roſæ. Hinc aulam Capituli adiêre luſtraturi primùm Virginis ſepulchrum, è quo certatim fideles hauriebant pulverem ad varia morborum genera depellenda; cumque non niſi quinque pondo terræ viſa ſint eruta, aliunde conſtitit complures modios ex illomet foramine fuiſſe effoſſos. Sed cùm exinde Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum admonuiſſet Limenſes Patres, habendam eſſe rationem Conſtitutionis Urbani VIII. qua Viris nondum albo Beatorum adſcriptis Apoſtolica authoritate publicus honor interdicitur, illicò intempeſtivum cultum Venerabilis Roſæ abolendum cenſuerunt, Populus ſacellum queſtibus implevit, & ſparſo in vulgus rumore, clam in Hiſpaniam delatum eſſe Roſæ corpus, non leve periculum imminuit Religioſis viris, qui non ſine labore com-

pe-

peſcuêre turbas, oſtendentes, ita conſulendum illuſtrioribus Roſæ honoribus, qui ab Apoſtolica Sede ſperantur. Et his quidem præludit eximia fama Sanctitatis, quæ omnes rapit in admirationem Roſæ. Nimium quantùm protenderetur hoc qualecumque Compendium, ſi elogia præſtantium Virorum hic ſubnecterentur. Non tantùm ſacra D. Dominici Familia literis communi nomine datis, Sanctam illam, admirabilem, clariſſimis illuſtrem miraculis, & prophetico ſpiritu, inque omnibus D. Catharinæ Senenſi ſupparem dicit, ſed & Limenſe Cœnobium Patrum ſanctæ Mariæ de Mercede, & Nicolaus Maſtrillus Duran Provincialis Societatis Jeſu communibus ſuorum votis, & Sacer Ordo Joannis Dei, & PP. Eremitarum S. Auguſtini, & Minorum S. Franciſci, & Eccleſiæ Metropolitanæ Limenſis nomine datæ literæ Summum Pontificem infimis precibus exorant, ut in Sanctos referat Roſam, & tutelarem Limæ concedat: Ejus virtutes enumerant, ac notiſſimam Sanctitatem, & admiranda prodigia. Addenda hîc eſſet relatio perhonorifica, qua Eminentiſſimus Princeps Decius Cardinalis Azzolinus in ſacra Rituum Congregatione coram Sanctiſſimo D. N. die 15. Septembris 1663. Roſæ virtutes enumeravit, & ſupplices literas novem diverſorum Ordinum, ac Illuſtrium Virorum Limenſium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentiſſimi Card. de Aragonia, & bi-

nas Magiſtri Generalis Ordinis Prædicatorum, & perſeverantiam, & augmentum famæ ſanctitatis, & devotionem Populorum, quam amplificatam dicit miraculis ſupra centum novemdecim ex proceſſu remiſſoriali auctoritate Apoſtolica confecto.

CAPUT XX.

ROSA poſt mortem, & ſæpiſſimè, & multis apparet glorioſa. Eadem in ſceleſtorum converſionibus, & obſtinatione cordium emollienda mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam quæ conſequuntur, prodigia ex authenticis proceſſibus Signorũ Gratiarum, & Miraculorum fuiſſe delecta. Aloyſia de Serrano ut ſæpiſſimè Roſam immortalem vidit, ita ſemel præſertim inter agmina Beatorum à Deipara Virgine deductam ad ſolium divinum, & immenſæ gloriæ corona decoratam. Teſtatum reliquit coram Apoſtolicis Judicibus Quæſtor Gundiſalvus, viginti & duabus vicibus S. Viro conſpicuam fuiſſe gloriam Roſæ, quæ pariter Doctori Joanni del Caſtillo videndam ſe præbuit in fulgidiſſimo lumine, roſis undique circumdatam. Deinde verò plusquàm quinquagies eidem illuxit, multa, ac ſublimia illi ediſſerens de felicitatis ſuæ excelſo faſtigio; quin idem in poſtrema depoſitione an-

anni 1663. perſanctè aſſeveravit, integro ſex menſium ſpatio interdiu, noctuque ſe divinitus admiſſum ad tantæ beatitatis ſpectaculum, ac deinde cœleſti Ephæbo à Roſa imperatum ut ſuas vices obiret. Quàmplurimis aliis notæ Sanctitatis Roſa videndam ſe obtulit, nunc in Cœli viridariis cum Chriſto perambulans, nunc eidem Limanam Urbem, & Regnum Peruanũ commendans, nunc vultu hilari, & jucundo nutu probans ea, quæ referebantur in tabulas à Quæſitoribus virtutum ſuarum, nunc adornans conclave, chartam dirigens, & graphiaria inſtrumenta Notariis diſponens, excepturis ea, quæ teſtes proferebant in commendationem ſui, & ridenti ore viſa gratiam pro obſequio ſibi exhibito ſpirare. Fuit etiam quæ nocte concubia hæc verba audivit: Roſa verè Sancta eſt, quibus confirmata ſunt ea, quæ de Roſæ Virtutibus juratò protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco, qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans juſſus fuerat in cauſa venerabilis Roſæ bis mille folia proceſſuum, ſeu actorum intra certum tempus ſcribendo abſolvere, jamque deſperabat ſe oneri parem fore; adeò laſſabantur digiti, ſtupebat brachiũ, divaricabantur nervi, in ſomnis Roſa ſe ſcribæ ſuo exhibuit, & leniter accedens dexterum jacentis brachium comiter arripuit, validè ſtrinxit; & evigilans Pacecus ſcripſit ab aurora ad uſque Solis occaſum, nulla digitorum laſſi-

tudine, nullo cruciatu nervorum, brachio leviſſimo, & ſupra modum expedito. Perrexit deinde reliquos dies ſcriptioni laborioſæ citra laborem impendere, attonitis quicumque Pacecum noverant, ejusque pulcherrimum characterem tot chartis illitum viderunt. Decumbebat in Limano Cœnobio P. M. Auguſtinus de Vega Ordinis Prædicatorum tunc Peruviæ Provincialis, jamque de hominis vita conclamatum erat, cum Roſa Chriſtophoro de Ortega ſuis in ædibus dormienti imperat primo diluculo Cœnobium adeat, & Provincialem moribundum conveniat, denuncians, nequaquam illum tunc è vivis abiturum, ſed aliquamdiù ſub Epiſcopali infula in vinea Domini laboraturum, quod re ipſa contigit. Celeberrima peccatorum apud Deum Cauſidica, ut convertantur, & vivant Roſa fuit. Quamplurimi ad ſolùm Virginei corporis in feretro contractum ita fuere compunctionis ſtimulo perculſi, ut ibidem cœperint coram populo elatis vocibus ſua ſcelera deteſtari, & inter hos nonnulli juvenes liberioris vitæ, qui eo ſolùm conſilio venerant, ut defunctam pulcherrimam Virginem intuerentur. Succeſſivis deinde intervallis ad Mariam de Oliva Roſæ Matrem ivere complures, etiam ex Religioſis Ordinibus, ut illius egeſtatem aliquo ſubſidio recrearent, profeſſi hoc ſe tributum pendere Roſæ, cui debebant felicem ſuæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ con-

conſcientiæ vir nunquam toto ſacrilegæ vitæ ſuæ decurſu ritè confeſſus, at alterius pietate Roſæ commendatus, ab annoſo conſcientiæ lethargo evigilavit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domini emollivit, ut deinceps umbram ſceleris horruerit. Ex concordi plurimorum, qui confeſſiones exceperant, teſtimonio liquidò conſtitit, poſt imploratum Roſæ in Cœlis auxilium innumeros tum Limæ, tum in univerſo Regno ex abyſſo ſcelerum emerſiſſe; quod beneficii genus inter validiora ſolidæ Sanctitatis argumenta ex communi ſanctorum Doctorum ſententia, meritò computatur. Quid quòd Limæ paucis à Virginis obitu diebus tortilia diſciplinarum flagella, ſetarum cingula, & variæ ſortis cilicia ob emptorũ multitudinem ſubitò defecerunt? Inſignes peccatrices luxuriæ nodis exutæ in calle Virtutis conſtantem fixere pedem: in univerſa Peruana regione Sacramentalis pœnitentiæ adminiſtri communicatis indiciis adſtupuere tantam morum mutationem in populo à die, qua Roſa in Sponſi ſui Regno cœpit agere cauſam Civium ſuorum. Fœminæ certatim abjecere, veſtium luxum, Religioſa clauſtra cruentis flagrorum ictibus perpetuò perſonuerunt, Confeſſariorũ ubique ſedilia planctu & gemitibus ſunt obſeſſa, & vir graviſſimus juratus aſſeruit, ex quo Peruvia noſtris detecta patuit, nullum inclaruiſſe divini verbi concionatorem, qui tam univerſa-

lem

lem pœnitentiæ ſpiritum, & luculentum pietatis incendium excitaverit. Et egregiæ quoque virtutis viros ad ſtudium ſanctitatis accendit veluti Patrem Joannem de Villalobos Rectorem Tyronum Societatis JESU, qui cùm à moritura Roſa poſtulaſſet, ut ſe traheret in odorem virtutum ſuarum, ab ejus obitu ſenſit arcanas cordis ſui unctiones, & ſtricturas inſolitas luminum divinorum. Quid quòd & quocunque libitum illi fuit, Roſa pertraxit animos rebellantes? Mariam de Xuara fœminam prædivitẽ, & opulentam implacabiliter averſam privignis ſuis Franciſco, & Alexandro de Coloma, & eorum octo conſobrinis pauperrimis, ita emollivit exorata à Franciſco, ut conſequenti mane illicò martertera reſciderit teſtamentum, quo aliis omnia ſua legaverat, & hæredes ex aſſe ſcripſerit, quos antea oderat mirum in modum: Ludovica Barba vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confeſſario ſuo divinitus innotuiſſe Roſæ, quòd ipſa religioſum habitum eſſet aliquando indutura; ſed illicò à morte Roſæ Ludovica exarſit ambitu ſacræ veſtis, quam antea veluti Meduſæ vultum horruerat. Alteram Ludovicam de Mendoza incertam, ac de Roſæ ſanctitate animo fluctuantem, repentinus angor invaſit, adeò ut manibus, pedibuſque mutilatam ſe crederet: gravior ejusdem ſpiritum caligo, ac tempeſtas mentem obſedit, ac turbatum cor quodam veluti terræmotu ſuccuti cœ-

pit;

pit; quæ omnia evanuerunt ſtatim atque elatis vocibus intonuit: Roſa verè Sancta eſt. Uſque adeò pro Sponſæ ſuæ honore zelabat Sponſus ille divinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPVT VLTIMVM.

ROSÆ defunctæ attactu, odore, veneratione mors, morbi, pericula depelluntur. Ejusdem cingulum, veſtes, ſepulchro exemptus pulvis, & pictæ imagines phreneſim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

QUamvis perpetuum prodigium fuerit Roſæ vita, innumeris illam ad aliorum ſalutem miraculis decoravit Deus, quæ ſi omnia percenſerem, procul à compendii legibus iret hiſtoria noſtra. Præſtantiora quædam ſufficiat indicaſſe; inter quæ principem locum tenet revocata ad vitam Magdalena de Torres filiola ſemeſtris Gregorij Agricolæ, quæ cum exanimis à veſpere ad uſque poſteræ diei lucem jacuiſſet, jamque paratus effodiendo ſepulchro ſarculus adſtaret, attactu veſtis Roſæ illicò viva, & ſana in lecto conſedit. Antonius Bran tribus menſibus cum febri, & angore pectoris congreſſus, tandem jacuit ſine motu, anhelitu, ullóve vel minimo ſigno vitali, nec vellicatione

vel

vel pulſu ullum à gelido corpore potuit extundi argumentum ſuperſtitis vitæ, quam tamen poſt aliquod tempus in corpus revocavit Roſa ab adſtantibus implorata. Dum in templo ſuperfuit virgineum corpus quàmplurimis manifeſtam ſalutem attulit, veluti Elizabethæ Duran, cujus brachium à multo tempore ſiccum, & inutile humana ope curari non poſſe, Medici ſtatuerant: Et ſervus Æthiops qui dexteri brachii, manuſque uſum ex plica, & nervorum attractione amiſerat: Et Georgius de Aranda Presbyter qui ob excepta in ſiniſtro brachio vulnera in bello Chilenſi, ſanie, convulſione, ac tumore attractam manum, vegetã, ſanam, & flexibilem reperit: Et Alphonſus Diaz mendicus toti Limæ notiſſimus, qui humili nixus fulcro manumque & pedem ex attractione inutiles per ſolum trahens, illicò exilivit in pedes, poſtquam ad Roſæ tumulum oravit: Adrepſerunt & pueri duo Æthiopes quorũ alter nec palmum à terra erigere ſe, alter vix grallis utcumque librare ſe poterat, & Roſæ beneficio extemplò incolumes duxere per templum choreas. Pueros quamplures variis morbis implicitos repentè Roſa incolumitate donavit, ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, ut ad ſalutiferum contactum pervenirent. Quid porrò enumerem revocatos à faucibus mortis adhibito cingulò, velis, particulis veſtium, aut aliis, quæ pia ſedulitas

Ro-

Roſæ corpori admoverat? Nullum penè genus ægritudinis eſſe reor, quo aliqui pertentati ſalutem Roſæ non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dentium, & oculis aliquamdiu capti, & gangrena perusti, lepra, impetigine, apoſtemate, arthritide, hydrocela, angina, ad ultimum vitæ diſcrimen adducti: Et ex alto in profundas foveas prolapſi, & ab equis ſuper irruentibus oppreſſi: Et qui mortem hauſerant in poculis venenatis: Et quibus non niſi ad dolorem & onus luxata brachia, pedesve ſupererant. At quos urebat ardentiſſima febris, tàm præſentem Roſæ opem experti ſunt, ut omnem adnotandorum diligentiam ſuperaverint, & Joannes Lobo Presbyter ſacramento coram Judicibus firmaverit, ſe diverſiſſimis locis Chuquiſaquæ, Potoſij, Oruræ, alibi flagitantibus promiſcuè omnis ætatis, ſexus, conditionis infirmis præbuiſſe potum vivificæ terræ, exemptæ ſepulchro Roſæ, & illicò in omnium conſpectu ferè innumera curata fuiſſe languorum genera, & febres præcipuè ſtatim abactas. Pepercerat hæc terra prodigiosè corpori Roſæ, namque cum Limenſe Cœnobium trecentos numeret Religioſos viros, ut aula Capitularis excipere poſſit omnia decedentium cadavera, ex agro Panamæ advecta gleba fuit tenuis, ſoluta, arenoſa, & innato calore ſubtiliter vorax, quo extemplò reſolvat, oſſium duritiem, & ingeſta funera abſumat. Mirum

rum dictu! unico, totoque illo ſpatio, ubi ſacrum Roſæ corpus immiſſum fuit, gleba mutavit indolem, ac ferè pumicea ſoliditate in ſe coacta obduruit, ut ſolùm ibi digitis, levique manu teri, aut frangi nequeat, quin ferro opus ſit ut excavetur: non ſic reliqua illius cœmeterii ſuburra tritu facillimâ, tractabilis, fluida. Porrò in hoc Roſæ Cœnotaphio ad perennè humani generis beneficium viva ſalutiferi pulveris ſcaturigo latet, quod præſertim patuit anno 1632. cum poſt exportatos inde, totoque Regno diſtributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cavo ſcrobiculo eruta viſa ſunt. Et cum P. F. Bernardus Marques paucis antè diebus totum immiſiſſet brachium foramini; paulò poſt ſuccreſcente intus pulvere, vix manum immergere totam potuit. Sexenni Virgini muſculos gutturales inflammarat ſynnanche, & Chirurgus ulcere inſpecto negaverat puellá curari poſſe, namque gangrena ſe plagæ inſinuaverat, & eroſæ carnes fruſtillatim ulceri excidebant: atque indies ſerpebat malum. At epoto ſalutifero pulvere convaluit. Ab annis viginti Abbatiſſa Monaſterij S. Claræ miſerrimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in qua ſparſim pluſquàm quadraginta ulcerum hiabant ora, ſed & febrim per viſcera ſævientem extinxit, & vulnera clauſit pulvis hic ſalutaris. Sed quid ſingula enumerem? Fœminas præcipuè puerperii doloribus tabeſcentes præſentiſſimo au-

auxilio Roſa ſæpiſſimè recreavit, idcircô quamplurimis pueris, ac puellis, additum fuit cognomen de Roſa in perpetuum beneficii monumentum. Ipſa natura voluit aliquando ſupereſſe mnemoſynon beneficii à Roſa collati, veluti in Petro de Quixano, qui cùm transverſum actus in utero matrem exanimaret, ope Roſæ prodivit ſtatim, pictam gerens in dextera palpebra Roſam. Et aliàs huic novi Orbis Thaumaturgæ obtemperarunt mutatæ naturæ vices, ut quando tauros ferociter irruentes compeſcuit, & piſcibus imperavit, ut in retia confluerent, & puellæ decenni, vires addidit, ut pondus erigeret, cui quatuor robuſti bajuli impares fore credebantur. Quin etiam mentem aliquibus ab ejus ſtatu dimotis illicò redonavit. Hinc univerſæ Peruviæ incolis commune ſtudium fuit, in prodigioſæ virtutis memoriam paſſim per ædes, Roſæ effigiem habere, cujus oſculo quamplurimi cum morte luctantes, enormiter ſaucij, per humum ſolutis membris repentes, ſalutem illicò receperunt. Ex his imaginibus aliquæ pallentem Roſæ vultum referentes, viſæ ſunt venuſtè in genis rubere, & blando fulgore hilaritatis ſuæ, omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ ſunt Apoſtolicæ litteræ compellentes undique fideles ad Roſæ prodigia ſacris Judicibus deferenda. Horum admirabilem & copioſam nar-

rationem qui velit, conſulat Hiſtoriam de Venerabilis Roſæ vita, elegantiſſimè, & ingenioſè contextam à R. P. M. Leonardo Hanſen Provinciali Angliæ Ordinis Prædicatorum.

F. Antonius Gonzalez.

HAbes Compendio, pie Lector, delineatam Roſam Peruanam, in qua utique non ſine devoti animi ſenſu divini roris, Gratiæ inquam cœleſtis, qua vegetata, aucta, dilatata, æternùm florebit, miram percipis virtutem, nunc quo honore ab Eccleſia Militante in Vrbe affecta, & culta ſit, paucis accipe.

EX

EX RELATIONE
SOLEMNISSIMÆ FESTIVITATIS BEATIFICATIONIS
B. ROSÆ
DE S. MARIA.

OBtento præmemorato Brevi Apoſtolico, conſtituto loco, dicta die, ut videlicet in Baſilica S. Petri, die 15. Aprilis labentis anni 1668. feſtiva Roſæ Beatificatio ageretur, omni ſtudio, à Diffinitore Peruano P. M. F. Antonio Gonzalez, quidquid ad diei illius feſtivitatem neceſſarium ducebatur, utque dicta Baſilica quàm ſplendidiſſimè ornata eſſet proviſum eſt.

In fronte Baſilicæ ſupra propylæum, magnum viſebatur ſcutum cælatum figuræ ovalis, pictam B. ROSÆ in cœlum ab Angelis delatæ imaginem referens, ſub qua hoc legebatur Epigramma

Quæ tulerat dudum ſpinas America profanas
Cœleſtem gaudet ferre ſacrata ROSAM
Inferit hanc faſtis Clemens, unde illa coruſcās
Virtutum noſtras replet odore plagas.

Infra poſita erant inſignia Summi Pontificis, ac hinc atque inde Regis Catholici & Vrbis Limenſis, cum duabus coronatis columnis adjecto lemmate *Plus ultra.*

In porticu S. Petri pretioſiſſimis aulæis adornata, duodecim rotunda ſimiliter cælata pendebant ſcuta, prodigioſum Vitæ B. ROSÆ curſum pictis imaginibus exhibentia. Primum, Roſam infantem in cunis vultu flo-

ris inſtar roſæ apparentem exhibebat, hoc idipſum exprimente diſticho:

Auroram roſeis imitatur vultibus infans,
Ut foret Occiduis nuncia Solis aquis.

Quadrum inferius, ſpeculum referebat objecti ſibi luminis radios, cum ingenti claritate reflectens, ſubjecto lemmate, *Cum fœnore reddit.*

In ſecundo picta erat Roſa ad pedes S. Catharinæ Senenſis habitum Tertii Ordinis S. Dominici recipiens, in quo ex latere myſticus ille papilio, religioſæ quam aſſumptura erat veſtis colorem referens, ſubſcriptum;

Ad ſpinas avibus Roſa ſponſa vocaris ſecundis,
Te decet hic bicolor cultus, & arma decent.

Emblema, erat lauri ramus in flamma ſtrepens ac ſcintillans, cui ſubſcriptum, *Et ſua ſigna dedit*

Ad veterum alludendo augurium de quo Cœlius Rodiginus: Laurus tacita funeſtos eventus, loquax felices portendebat.

In tertio ſcuto, Chriſtus Roſæ in genua procumbenti, bilance auream ſpineamque exhibebat coronam, pœnis præmia, cruci gratiam coæquans, ut ſubſequens inſinuabat diſtichum,

Hinc tormenta cruces, illinc divina coruſcat
Gratia: utrumque probat Pondus & æquat Amor.

Hyeroglyphicum ſuberat, pulcherrima Roſa partim florida partim velut radiis ſolaribus aduſta langueſcens, cum ſubſcriptione *Inter utrumque.*

In quarto ſcuto repræſentabatur Virgo Deipara mane excitans Roſam ad orationem. Subſcriptum;

Ros matutini te ſideris evocat: olli
Eja age pande ſinum: Stella Maria monet.

Em-

Emblema, pixis nautica cujus acus ſtellam polarem ſpectabat, cui ſubſcriptum, *Trahit quo dirigit.*

In quinto Roſa IESVLVM ulnis gerens picta erat, verſus ſubſcripti:

Expedit amplexus, Sponſæ blanditur Jesus,
Inſpicit, arridet Puppulus, ardet amor.

Inferius depictum roſetum cui mellificantes inſiderent apes, ſubſcripto lemmate, *Generandi gloria mellis*

In ſexto IESVLVS & Roſa conſertis manibus in porticu obambulantes cernebantur, pedum veſtigiis quâ humum calcabant reſplendentibus, quod & hi verſus exprimebant.

Flos ſequitur florem; plantæ ſplendore coruſcāt,
Utraque Virginei planta pudoris erat.

Symboli locum implebat, malus limonia cui cedrus inſerebatur, ſubjuncto lemmate, *Vt afferat inſerit.*

In ſeptimo Salvator hianti ex vulnere lateri ſuo languentem Roſam admovebat, quod Poëta ſic expreſſerat

Languet, & æternum dilecto innixa liquorem
Haurit, odoratam lactet ut ille Roſam.

Infra, vitis ulmum amplexa, cui ſubſcriptum *Creſcit ab amplexu.*

In Octavo Roſa flagello Stygium draconem in fugam conjiciens, dépicta erat, his eidem virium ſuarum imbecillitatem exprobrans:

Oblatrare potes, nunquam mordere tenellā,
Quæ te invicta fugat Cerbere dire Roſam.

Emblema, Sol oriens nubes & nebulas primo ſplendore diſſipans, Lemma, *Ad primos victa calores.*

In nono Roſa præ amoris divini incendio animum linquens ac prorſus languens, Angelicis manibus ſuſtentata repræſentabatur, ſubſequente verſu

Deliquium decrevit amor, ſuſpiria legat
Ad Sponſum, Aligeros ille, Roſamq; beat.

Emblematis loco, in parvulo prato avicula filo alligata in altum evolans, veluti, deſiderio exprimens.

Cupio diſſolvi.

In decimo Sacerdos ſacram Roſæ præbiturus hoſtiam præ nimio calore ex præfulgido Roſæ vultu ſe diffundente manum ad pectus reducere cernebatur, ſubſcriptum:

Splendentem Regũ Regem, Solemq; decebant
Splendida quæ Sponſo tecta parabat amans.

In quadro lucebat Sol radiis fœcundiſſimus, ſub quo legebatur *Candor ab æſtu*

In undecimo, quod ſupra lateralem portam veſtibuli poſitum, Vrbem Limam proceræ imago Virginis crocodilo inſidentis exhibebat, quæ tribus redimita coronis manipulum roſarum manu tenebat, ad latus habens catellum S. P. Dominici facem ore præferentẽ, qua omnis ea regio collucebat, ſubiuncto diſticho:

Quòd tenebræ didicere diẽ, quòd acuta nitentẽ
Spina Roſam, ſplendet quæ propè, flamma (dedit.

Pro Symbolo, concha ad primos ſolis radios pulcherrimam concipiens margaritam, cui ſubſcriptum,

Tanto fœcunda marito

Duodecimum, priori huic oppoſitum, repræſentabat Regiam ſuam Majeſtatem Catholicam Carolum II. intra duos Orbes, Paganiſmo Novi orbis imperantem, quo ſe obedientiæ Eccleſiæ, deſignatæ in ſua Sanctitate Clemente IX. illic aſſidente, ſubjiciat. Sceda inferior hoc continebat diſtichon,

Ite animos & corda ſacris ſupponite plantis,
Quis Clemens Nonus ſit Roſa veſtra docet.

Sym-

Symbolum erat, Sol oriens ad cujus primos radios ſe decenter inclinabant ac diſcedebant ſidera, cum dicto

Inclinata colunt.

Erant prædicta hæc ſcuta extraordinariæ magnitudinis, puro auro oblita, in medio pretioſiſſimorum periſtromatum quibus Baſilicæ veſtibulum operiebatur pendula.

In ipſa porrò Baſilica, quàm cuncta ſplendida, quàm culta, quàm magnifica, calamus etiam illius qui coram viderit non aſſequetur. Quare ne ad divina properantem Templi ornatus detineat, ad theatrum S. Rituum Congregationi & Clero D. Petri erectum accedo. Erat illud & in ipſo conſidentibus & ſpectantibus percommodũ. Ex utroq; ejus latere auro rigentia dependebant aulæa, quibus ſuper eminebant quatuor maximæ tabulæ altitudinis palmorũ 20. latitudinis 14. opus celeberrimi pictoris Lazari Baldi, quatuor maximè ſingularia huic Famulę Dei conceſſa privilegia ob oculos ponentès.

Prior earum referebat Speciosum præ filiis hominum habitu latomi, Roſam in ſocietatem aliarum nobilium Virginum ad incidenda marmora invitantem, quo ſuis illa ſe nuptiis dignam redderet.

Secunda, IESV cum Roſa nobiliſſimam deſponſationem continebat, cujus conciliatrix Magna Dei cernebatur Mater. In tertia Sponſus cœleſtis Roſam ſuo lateri admovens, eamque pretioſiſſimi ſanguinis ſui nectare refocillans. In quarta Regina Angelorum Roſam à ſomno ad orandum excitans, coloribus expreſſa erat.

Ad finem theatri in meditullio ſupra Altare Cathedræ D. Petri, alia pendebat elegantiſſima B. Roſæ imago æqualis cum prioribus magnitudinis ejuſdemque pictoris opus præſtantiſſimum. Exhibebat hæc Roſam puerulum IESVM ulnis gerentem inter nubes elatam, ad cuius verticem duo cœleſtes genii pulcherrimo ex roſis ſerto ipſam coronaturi, in imo populus Pe-

ruanus vicinarumque regionum in genua procumbens humillimè Virginem Roſam venerari conſpiciebantur.

Prædicta imago proximè ſub ipſa Cathedra collocata erat, ita ut hæc illi inſtar coronæ eſſet, quæ interlucente auro decorem eius mirùm augebat. Mitto reliquum Altaris ornatum longè pretioſiſſimum ac ſplendidiſſimum, mitto ſuperbum utrimque haud procul theatro erectum pegma, alterum videlicet Excellentiſſ. D. Antonio Petro Alvarez Oſorio Marchioni de Aſtorga & S. Romano, Regis Catholici in Curia Romana Miniſtro, cuius locum, quòd infirmus adeſſe non poſſet, tenuit Excellentiſſ. Princeps de Sermonetta, cum multis aliis Viris Principibus; alterum Principibus Matronis ab Excellentiſſima Dn. Eleonora Pimentelli Principe de Sermonetta invitatis; mitto elegantiſſimæ adornata ſex pegmata totidem Choris Muſicis, qui non modo ſub Miſſæ ſacrificio ſed etiam ad horam Veſperarum ſuaviſſimo contentu novas ab Horatio Benevoli digniſſimo Capellæ D. Petri Magiſtro concinnatas, eum in finem Cantiones, qua voce qua varii generis Muſicorum organis doctè inſonuerunt.

Omnibus itaque ritè diſpoſitis Illuſtriſſ. D. Phœbeus Commendator S. Spiritus, S. D. N. Prælatus domeſticus S. Rituum Congregationis Conſultor, & Archiepiſcopus Tarſenſis, à Capitulo ad ſolemniter Miſſæ ſacrificium celebrandum invitatus, candido amictus pluviali ac mitra aſſiſtentibus duobus DD. Canonicis, Diacono & Subdiacono, Cruce prælata, cum univerſo Baſilicæ Clero ad adorandum SS. Sacramentum acceſſit, in cujus ſacello ſex argenteæ egregii operis magniq́ue pretii lampades pendebant quibus præter inſignia ſuæ Sanctitatis Vrbisque Limenſis, inſculpta erat effigies B. ROSÆ, cum hac epigrahe: Beata Rosa de S. Maria Ordinis S. P. Dominici nata Limæ 20. Apri-

prilis 1586. Denata ibidem 1617. Beatis adſcripta à Clemente IX. Anno 1668.

Finita adoratione SS. celebrans ad Aram Apoſtolorum proceſſit, ſacraq; eorum lipſana veneratus, theatrum conſcendit, ac prævia demiſſa inclinatione, coram altari Beatæ, cuius frontem elegantiſsimùm Phrygio opere, filis argenteis textum, operiebatur velum in centro Roſæ effigiem præferens, præparatum ad lævam Faldiſtorium occupavit.

Dextrorsùm verò pretioſis ſtrata tapetibus ſedilia habebant Eminentiſſ. DD. Cardinales SS. Rituum Congregationis, juxta quos inferiori aliquantulum gradu ejusdem Congregationis Conſultores, poſt illos ſedebant omnes RR. PP. Generales Religionum à R. P. F. Ioan. Bapt. de Marinis Ordinis S. Dominici M. Generali ibidē præſenti invitati. Siniſtrorsùm DD. Canonici Baſilicæ quos inter Carolus Cardinalis Barberinus, ut eiusdē Archipresbyter præſidebat. Poſt Dominos Canonicos ſedebant Reverendiſſ. P. F. Petrus Maria Paſſerinus de Sextula Procurator Ordinis Prædicatorum, & Adm. R. P. M. F. Anton. Gonzalez Provinciæ Limanæ, & ſpecialis hujus Cauſæ Procurator. Alia inferiora ſedilia reliquus occupabat Clerus, & Beneficiati S. Petri.

Suis porrò locis cunctis conſidentibus Reverendiſſ. D. Caſalius Congregationis Rituum Secretarius, deducente ipſum uno Capituli Cæremoniarum Magiſtro, Eminentiſsimum Cardinalem Ginettum Præfectum eiusdem Congregationis accеſsit ſimulque coram eodem ab alio Cæremoniarum Magiſtro deducti comparuere uterque & Ordinis & Cauſæ Procurator, ac Breve Beatificationis omni cum reverentia eidem Cardinali Præfecto in manus conſignarunt, inſtanter his ipſis rogantes ut illud executioni dari mandaret.

Reverendiſſ. & Eminentiſſ. Patres

In hac ſacra Congregatione viſis meritis Venerabilis Servæ Dei Sororis Roſæ de S. Maria Ordinis S. Dominici Limæ in Regno Peruano Indiarum Occidentalium ortæ & mortuæ, conſtitoque de eius Sanctitate Vitæ & virtutibus Theologicis, & Cardinalibus, & miraculis pluribus quæ Dei omnipotentia poſt eius mortem ad eiusdem intercesſionem operata fuit, eadem S. Congregatio decrevit quandocunque Sanctiſſ. placuerit, tutò deveniri poſſe ad ejusdem ſolennem Canonizationem, & interim indulgeri ut Beatæ nomine nuncupetur. Continuò verò inſtantibus Regis Catholici Caroli II, & Reginæ Mariannæ Auſtriacæ eius Matris, Ordinisque Prædicatorum Procuratoribus humiliter ſupplicando, Sanctiſſ. pro ſua benignitate per Breve datū die 12. Februarii præſentis anni 1668. ut ipſa Beatæ nomine, nuncupari poſsit conceſsit, cultumque & venerationem eidem impertitus fuit. Quamobrem ut de hoc omnibus fidelibus conſtet, ego tanquam Procurator dicti Ordinis humiliter ſupplico hanc S. Congregationem & E. V. Ejusdem Præfectum ut jubeat illud debitæ dari executioni ad majorem Dei & Servæ ſuæ gloriam.

Acceptatum ad hæc à S. E. Breve, per manus Reverendiſſ. D. Caſalii Carolo Cardinali Barberino transmiſſum, ut tanquam eius Baſilicæ Archipresbyter eius executionem concederet, quæ obtenta conſenſu mox hunc in modum ſecuta.

Conſcendens pulpitum ad id præparatum unus è S. Petri Menſionariis alta & intelligibili voce Breve legit, illique ſecundùm hunc actum S. Rituum Congregationis Notarius, ibidem aſsiſtens, ſubſcripſit. His peractis Illuſtriſſ & Reverendiſſ. D. Phœbeus Celebrans ex Faldiſtorio ſtipantibus eum Diacono & Subdiacono ad medium Altaris veniens, ac reverenter inclinans, depoſita mi-

mitra intonuit Hymnum Ambroſianum *Te Deum laudamus*, quem deinde Chorus Muſicorum exactiſsimo concentu proſecutus fuit.

Simulac Hymnus inchoatus vela quibus ſupra memoratæ Beatæ imagines operiebantur diducta fuere, tumque iisdem tam à Celebrante & Miniſtris quàm ab Eminentiſſ. DD. Cardinalibus, Prælatis, Clero & Populo, curvato poplite debitus reverenter cultus exhibitus fuit, eodemque momento diſcooperta fuit imago Beatæ ſupra maiorem Baſilicæ portam poſita, ſubindeque in ſignum univerſalis jubili in maiori S. Petri platea & circum circa Baſilicam audiebatur ſonus tubarum, ſtepitus tympanorū, æneatum baliſtarum fragor, pluſquam trecenties ignem ejaculantium, conſonabant his egregio ordine totidem pedales cannæ catapultariæ diverſis locis diſpoſitæ, videlicet in platea Hiſpanorum, ad S. Iacobum nationis Hiſpanæ, ad Minervam, ad S. Xyſtum, & S. Sabinam Ordinis Prædicatorum Conventus, uti quoque ad Parthenones eiusdem Religionis, videlicet S. Dominici, S. Catharinæ, S. Magdalenæ & Humilitatis, nec dici poteſt quàm vivus & efficax ſub his lætitiæ ſignis accedente continuo campanarū ſono, eodem momento in univerſa Roma devotionis ſenſus tenerrimique affectus lacrymæ excitatæ fuerint.

Finito Hymno & dicto Verſu, *Ora pro nobis B. Roſa* &c. ſubjunxit Prælatus celebrans Orationem de eadem, tum in ſuperiori Aræ gradu conſiſtens incenſo thure imaginem Beatæ veneratus, inde ad Faldiſtorium recedens pretioſiſsima indumenta Pontificalia, quo ſacris operaretur, aſſumpſit.

Interea P. Procurator Cauſæ cuilibet DD. Cardinalium præſentium Copiam Brevis, Vitæ Synopſin, cum imaginibus Beatæ in ſerico raſo expreſsis auroque undique ornatis diſtribuit: Aliæ in alterius generis ſerico impreſſo cum eodem Compendio DD. Conſultoribus S. Con-

S. Congregationis & DD. Canonicis Baſilicæ oblatæ fuerunt. Beneficiatis & reliquo Clero etiam ſericæ datæ fuerunt imagines ſed forma minores.

Facta hac diſtributione Miſſæ ſolemni de Communi unius Virginis non Martyris initium datum; ſub qua cum SS. Chriſti Corpus adorandum exhiberetur Familia Legati Hiſpaniarum, faces magno numero accenſas præferens pari cum devotione ac ſplendore adſtitit.

Auxit ſpiritualem hanc lætitiam, & applauſum gratia S. D. N. conceſſis plenariis Indulgentiis omnibus utriusque ſexus fidelibus qui prævia peccatorum ſuorum confeſſione ſumptaque Euchariſtia in Baſilica S. Petri Miſſæ Officio de B. Roſa, eo die illic adeſſent vel ſaltem dictam Baſilicam viſitarent.

Quantus proinde illuc devoti populi concurſus fuerit, non ſolùm ante meridiano ſed & reliquo diei tempore ad venerationem Beatæ exhibendam confluentis, dici non poteſt. Ipſemet S. D. N. magno Principum Prælatorum, ac Nobilium comitatu pro ſua devotione ad eandem ſe contulit, quibus omnibus diverſæ icones, libelli & compendia Vitæ B. ROSÆ oblata fuere, uti & reliquo univerſo populo. Acceſſere quoque ad eandem Eminentiſſ. DD. Cardinales, DD. Legati, & utriusque ſexus Principes ita quidem ut rarò Roma tantùm tot Magnatum concurſum viderit.

Verbo tam Nobiles quàm plebei certatim Beatam in ſua imagine, quæ tota ea die publico cultui expoſita fuit, magna ſanè devotione venerati ſunt, cunctis ad feſtivam hanc ſolemnitatem convolantibus, quæ & ſub veſperum eius diei continuata fuit, accenſis feſtivis ignibus, collucentibus ubique ad feneſtras facibus reſonante campani æris clangore, tonantibus rurſum tormentis bellicis, crepitantibus emiſſis in altum pyrobolis. Atque his quidem quam breviſſimè relatis feſtivis gaudiis, plau-

plauſu, jubilo, Roſa in Vaticano Beatis annumerata, atque in prima Vrbis & Orbis Eccleſia honorata fuit.

EXcepit hanc ſolemnitatem domeſtica Ordinis Prædicatorum in Templo S. Mariæ ad Minervam 13. die Maij magno quoque apparatu, mira devotione ac multo maximo exultantis populi confluxu.

Templum ſiquidem ipſum non modo interius pretioſiſſimis erat veſtitum aulæis, condecoratum pulcherrimis picturis & ſtatuis, colluſtratum innumeris facibus ac cereis; ſed & ipſa exterior Templi ac Cœnobii facies elegantiſſimis ornabatur ſcutis, in quibus miranda quædam Roſæ prodigia ac cœlitus conceſſi favores oculis ſubiciebantur, conſonis metris, ſymbolis, apophtegmati bus adumbratæ.

In fronte, ſuperiore aliquantum Templi loco, novem æquali ab invicem intervallo pendebant ſcuta quæ quibus inſignitæ fuerint imaginibus non eſt quod pluribus referam, ſubbjecta ſat exprimunt diſticha. Illi quod medium & cæteris maius erat, Beatæ effigiem habens, hoc ſubſcriptum

Flos fuit huic Genitor, fuit huic quoq; Mater, (Oliva
Illo eſt Pacifico Margaris orta mari.

Eorũ quæ juxta erant, alterum hos verſus habebat:

Erubuere nives, primo dum Phosphorus ortu
Purpureo æthereas ſpargeret ore faces.

Alterum iſtos:

Pondera librat Amor, nil eſt tibi Sponſa timendũ
Juſtitiæ, hic æqua lance miniſtrat Amor.

Illis quæ utrimque ſequebantur uni hoc ſubiungebatur carmen

Te

Te nulli poterunt fluctus, Stygiæq; procellæ
Frangere, quam Cœli nectare potat Amor.

Alteri illud:

Phœnici volucres jus non habuere nocendi,
Nocturnas Phœnix iſta flagellat aves

Hinc proximum; hanc habebat epigraphen:

Te Catharina Roſam decet, & Spinoſa Roſetis
Debita Majeſtas, Spina Magiſtra Roſæ eſt

Illinc proximum hanc:

Inſita ſideribus venerare Roſaria Limæ
Roma coronatis ambitioſa jugis

Extimo hinc, illud ſubſcriptum:

Mellis amor te traxit apem mitiſſime JESU,
Limenſis toto te Roſa flore decet

Illinc verò hoc diſtichon:

Integer eſt claudus, redduntur lumina cæco,
Detulit in terras pharmaca mille Roſa.

Sub hiſce ſcutis quatuor magnæ; elegantiſſimè quadra in tabula pictæ erant imagines. Prima referebat Roſam ore admotam lateri Chriſti ſuaviſſimum eius pretioſi ſanguinis liquorem hauriens: ſubſcriptum

Quàm benè caſta Roſis ſe Lilia rite maritant
Tam benè Jeſſæus te Roſa ſtringit Amans.

Secunda Deiparam Virginem cum Filio in ulnis Roſæ apparentem monſtrabat, appoſito diſticho:

Urit amor, Diva & ſacro Roſa carpitur igne
Nullaq; divinas temperat umbra faces.

Tertia repræſentabat Beatiſſ. Virginem Roſam à ſomno excitantem; cum diſticho:

Sidera dum ſudant Mater te Diva Tonantis
Ducit ad Æthereos officioſa Choros.

Quar-

Quarta Chriſtum in Viſione Roſam inter nobiles virgines ad ſecanda marmora invitantem exhibebat, eratque ſubſcriptum,

Emollire alii ſcalpro ſua marmora detur,
Emolli lacrymis tu Roſa ſaxa tuis

Prætereo cætera minora ſcuta quibus Cœnobii facies inſignita erat. Ad portam maiorem accedo cui ſuper impoſita erant Arma Gentilitia Pontificis Clementis IX, hoc cum elogio

Regiam attolle frontem
Peruani Regni moderatrix Lima.
Solis morientis Occaſum nova pietas afflavit
Roſæ orientis æternitati novus adſpectus,
Quam tuis lectam è Roſariis
Cœlo inſeruit Clemens IX.
P. M.

Te aurea virtute magis quàm auro pretioſam
Miratur Roma, mundi utriuſq; miraculum.

Subtus erant inſignia Eminentiſſ. D. Cardinalis Donghi Titularis, cum ſcuto in quo pictus erat hortus cum lemmate: *Ornat & arcet.*

Hinc ad majorem Templi portam ſpectanti ampla objiciebatur ſceda, in qua hæc legebantur:

Peruani floris Api, argumentoſæ Hiberiæ,
Quæ eius odori propagando conſuluit,
Americanæ Roſæ propagatori
S. Dominico,
Qui eam inter Guſmana lilia vernare dedit.
Feliciſſimi partus felici matri Americæ,
Gratatur & gratulatur Orbis terrarum.

Supra ſchedam hanc pretioſiſsimus auro ſericoq; contextus tapes ad vivum Americam repræſentabat ſub qua legebatur.

Siſte,

Siſte, ſtans audiens peregrina
Ultra terminum ires, ubi Roſa, non plus ultra.
Intuere in Roſæ muricem Beatæ Americam
Limanũ Aſtrũ, Peruanũ Unionem, ab uno pretiũ
Oſtenſum terris, debitũ cœlo, redditũ Superis.
Adde Clementis IX. P. M. Primogenitam.
abi Viator.
Odores hinc, & divitias reporta, & ſcies,
In America olim fuiſſe ſpinas, nunc eſſe Roſam.

Subtus prope ad inſignia S. Sanctitatis erant inſignia S. Majeſtatis Catholicæ, atque ex altera parte inſignia Eminentiſſ. Cardinalis Antonii Barberini Protectoris Ordinis Prædicatorum, ſequente cum elogio:

Tot peperit Vaticano ſceptra
Quot regna ſubegit Regnatrix Hiberia.
Roſam ab Hiſpania oriundam accepit Peruvia
Magno ſed fœnore Sanctitatis reſtituit.
Ea enim acerba ætate, Deo & æternitate ma-(tura,
Natale ſolum virtute conſecravit,
Et ſacris fœcundam Heroibus Hiſpaniam
Cœlo intulit regnaturam.

Non immoror cæteris. Templum ipſum undique & undique ſplendidiſſimum. Supra maiorem eius portam ingreſsis ſublimiori loco ſe offerebant vivæ effigies Summi Pont. Clementis IX. Caroli II. ejusque Matris Reginæ Hiſpaniarum regnantis, quæ in promovenda Cauſa Beatificationis Roſæ maximo effulſit zelo. Ab imo teſtudinis uſque ad pavimentum, & columnæ & parietes nobiliſsimis auro ſericoque contextis operiebantur velamentis, Altiori aliquantulum lo-

co ſupra teſtudinis arcus,octo miræ artis viſebantur periſtromata, ſub quibus totidem multo auro relucebant figuræ portarum, quarum quælibet Prædicatorij Ordinis Sanctum,in imagine exhibebat. Interque hos arcus octo erant erecti Chori Muſici magnificè adornati quorum ſingulis ſingulæ imminebant portarum figuræ auro quoque effigiatæ in quibus Dominicanæ Religionis Beatarum cernebantur effigies. Pendebant & inter hos arcus ſex candelabra , quorum unumquodque duodecim grandes habebat cereos qui ſuo fulgore totum illud ampliſſimum Templum mirum in modum illuſtrabant. Ante majorem Aram magnificum erectum erat theatrum argento obductum ac rara arte fabricatum. Fulciebatur ſex columnis quibus ejus innitebantur architrabes. Superimpoſitæ erant ſex grandes ſtatuæ referentes diverſas Sanctas ac Beatas prædictæ Religionis in quarum medio ſcutum erat Glorioſæ ac Beatæ Roſæ effigie inſignitum. In medio theatri permagnificum extabat Altare ſacra ſuppellectili omnem pretii modum excedente inſtructiſſimum, in cujus faſtigio Glorioſa Dei Mater filiolum ſuum ulnis geſtans, Angelorum cincta choris Roſam à ſomno excitans periti manu artificis marmore ſculpta conſpiciebatur. Quid innumera argenti vaſa, quid candelabra cryſtallina referam? quid cereorum, albis purpureiſque roſis ad Beatæ nomen alludentibus, ornatorum, numerum ineam? quid Eminentiſſimorum DD. Cardinalium Collegio, in eodemmet theatro collocata, mirificeque culta ſedilia memorem? Calamum fidemque cuncta ſuperant.

Tempus eſt ut Veſpertinum, à quo conſueto Eccleſiæ more, ſacra inchoantur ſolemnia, adeamus Officium, quod die Maij 12. Sabbatho videlicet ante Dominicam infra Octavas Aſcenſionis Domini,non minore, devotionis ſenſu quam ſplendoris apparatu celebratum, Confluxerat ingens & primatum, & vulgi multitudo,

cujus ampliſſimum illud Templum capax vix eſſet. Cunctis itaque Beatæ Roſæ venerationi aggratulantibus, templique cultum & majeſtatem admirantibus, ſuaviſſimi audiri cœperunt concentus & harmonicæ præſtantiſſimorum Muſicorum concertationes, quibus Pſalmi, Hymni, & quidquid ad præſcriptum ea die divinum pertinebat cultum, tam vocum quàm diverſi generis organorum modulatione, per diſpoſitos Choros, decantatum fuit. Simulac Veſperarum ſolemnia finierunt, magnificentiſſimum in platea viſebatur altare, quod accenſis magno numero tedis ac cereis plurimùm colluceſcebat, in cujus ſublimiore nonnihil tholo inter diverſas ex argento imagines ſtatua Beatæ Dominicani Ordinis habitu conſpicua erat.

Poſtero mane die Maij 13. maxima cum ſolemnitate eodem in templo ſacris ſolemniſſimo ritu operatus eſt Illuſtriſſ. D. de Cornia Epiſcopus Vrbevetanus ex Ordine Prædicatorum aſſumptus, eodemmet præcellentiſſimorum Muſicorum concentu, ac vocum & inſtrumentorum ſonora aures animosque mulcentium harmonia. Aderant divinis Eminentiſſimi DD. Cardinales, magnus Principum ac Nobilium numerus atque innumerabilis populi multitudo. Eodem mane Reverendiſſ. P. Generalis Societatis IESV P. Oliva, Prædicator Apoſtolicus doctiſſimam elegantiſſimamque habuit Panegyrin de glorioſis Roſæ operibus. Atque hoc eodem ſolemni ritu, Miſſæ Officio, Veſperisque, Muſico concentu quotidie decantatis, dictisque ad veſperum Panegyricis à diverſorum Ordinum diſertiſſimis Prædicatoribus & Oratoribus toto octiduo ea celebritas continuata fuit. Dies verò Octava, quæ Pentecoſtes erat, Communione generali in eodem Templo celebritati finem dedit: *ubi*, ut Romanæ loquuntur litteræ *numerus communicantium parum abfuit à* 22000. *Vrget*(ſubjungunt) *ipſemet S. D. N. eiusdem Virginis Canonizationem*

nem, quia jam ſecundum eius miraculum coruſcavit Romæ.

Eò uſque ſe diffudit fragrantiſſimus odor, ac medicinalis vis ROSÆ noſtræ Peruanæ, ut non modo in ſalutem Gentium Americanarum, ſed & Europæarum cœlitus datam eſſe appareat. Deficiente ſiquidem à fide & pietate Septentrionali noſtra Europa, ſuſcepere easdem maximo cœli gaudio multo latius diffuſæ Gentes Indiarum, tam à veræ fidei luce remotæ quam procul ab Orbe noſtro diſſitæ. Et ecce tibi Evangelici germinis florem Roſam de S. Maria *fructum* nobiliſſimum, eo ipſo anno cœlo illatum quo in hoc mundi angulo de abjecta Majorum Fide, ſine qua nec ſalus nec ſanctitas, eheu à quam multis! vaniſſimè jubilatum eſt; tanti *honoris* tantæ *honeſtatis*, ut à mari uſque ad mare, ab Occaſu ad Ortum, celebre ROSÆ Peruanæ, Beatis inſertæ, nomen inclaruerit. Quare meritò ſacros illi decrevit honores Chriſti in terris Vicarius CLEMENS IX. meritò exultat omnis Eccleſia Sanctorum, meritò cum Peruano Regno omnis jubilat America, meritò applaudunt cunctæ Hiſpaniarum ditiones, meritò Sacer Ordo Prædicatorum, ex cuius hortulo floſculus hic prodiit, conſtituit diem ſolemnem in condenſis, qui cùm diverſis in locis jam feſtivè celebratus ſit, in aliis quoque ut ea qua fieri poteſt ſolemnitate celebretur, par & æquum eſt. Ad quod univerſos Chriſti fideles plenarijs etiam Indulgentiis invitat S. D. N. conceſſione quam ſubiungo.

CLEMENS
PAPA IX.

Univerſis Chriſti-fidelibus præſentes litteras inſpecturis Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

AD augendam fidelium religionem, & animarum ſalutem, cœleſtibus Eccleſiæ theſauris, pia charitate intenti, Omnibus utriusque ſexus Chriſti-fidelibus, verè pœnitentibus & confeſsis ac ſacra Communione refectis, qui aliquam ex Eccleſiis Civitatis & Diœceſis Limanæ ac univerſi Ordinis S. Dominici tam Fratrum quàm Monialium, necnon Cathedralibus & Metropolitanis Hiſpaniarum, & Indiarum, ac etiam Oppidi Matriti, in quibus ſolemnitas Beatificationis Beatæ ROSÆ die per Ordinarios locorum ſpecificanda celebrabitur à primis Veſperis uſque ad occaſum Solis diei huiusmodi devotè viſitaverint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, & ſanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium ſuorum peccatorum Indulgentiam & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Præſentibus tantùm pro hac vice valituris. Volumus autem &c. Datæ Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XXVIII. Aprilis M. DC. LXVIII. Pontificatus noſtri Anno Primo.

(L. S.)

I. G. Sluſius.

In Honorem & Laudem

BEATÆ ROSÆ

TERTII ORDINIS S. P. DOMINICI

Beatificatæ à Sanctiſſ. Domino Noſtro

CLEMENTE IX.

PONTIFICE MAXIMO

Quem Deus Summus, Optimus, & Potentiſſimus, longævè tueatur, & clementiſſimè conſervet.

ROSA.

Ex Ethymo, rore cœli ſata dicitur. (a)

(a) *Secundum Noſtrum Eximium Magiſtr. P.F. Bernard. Luxenburgenſem Serm. 1. de Roſario olim Theol. Profeſſ. Coloniæ.*

DVm ros, *Te* Cœli, benè dixero, gratia Chriſti,
Tam magnam fecit, *Virgo*, *Beata*, *Roſa*, es.
Hoc benè perpendens, *Clemens* nunc *Papa* gubernans
Nonus; proclamat, *Virgo*, Beata, *Roſa*, es.

Monodiſticha.

Alludentia ad Roſam naturalem, & Beatificatã.

1. TErra roſas profert, cunctos, ſed ſydera, flores;
Hos inter flores: nunc *Roſa noſtra* viret.
2. Quem *Roſa* Virgineo vidiſti lumine Sponſum,
Æternùm cernis, *lumen*, adeſſe tibi.

3. Fert

3. Fert Roſa nunc ſpinas, ſine ſpinis condita quondã, (b)
Noſtra caret ſpinis, jure, *Beata Roſa* eſt.
4. Non ſemper flores fragrant, nec lilia ſpirant;
Fragrat at æternùm, dicta, *Beata Roſa.*
5. Eſt DEUS ipſe *Roſa* (c) eſt *flos* ſelectiſſimus, *Orbis*:
Hinc ſibi dilectas *quærit* habere *Roſas.*

(b) *Sententia SS. PP. Ambroſii & Baſilii in ſuo Hexam. ante lapſum Adami roſam fuiſſe ſine ſpinis.*

Super hoc diſtichum Amice Lector brevem, accipe gloſſam.

(*c*) Cant. 2. cap. ℣. 1. ſic ait Scriptura. *Ego flos campi, & lilium convallium.* Alia litera legit. *Ego ſum Roſa Saron.* Hoc eſt prout gloſſa Franciſci Vatabli habet *Roſa ſaturitatis.* Solus Deus ſatiare poteſt, Summum enim & omne bonum eſt. *Qui replet in bonis deſiderium tuum.* Pſal. 102. ℣. 5. Et antecedenter dixerat Sanctus Rex, & Magnus Propheta David. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Pſal. 16. ℣. 17. Ob hoc dicitur *DEUS* Hebræis, *Sadai*, id eſt *ſatians*, pleniſſimè.

Ergò

BEATA ROSA ora pro nobis, ut de Labyrintho, Spinis, & Spinetis, immundi mundi, ad Roſeta Cœli & Paradiſum tui dilectiſſimi Sponſi JESU CHRISTI perveniamus, & illo æternùm fruamur. Amen.

M. S. B. R.

M S B R

SER-

SERTUM
B. ROSÆ
DE S. MARIA
Rhythmis illigatum.

O Formoſa Virgo Roſa,
Virgo pientiſſima,
Indiarum germen clarum,
Gemma nobiliſsima.
Novum decus noſtri cœtus,
Noſtri ſplendor Ordinis.
Infans bella Iſabella
In Baptiſmo diceris;
At formoſæ nomen Roſæ
Mox in cunis accipis.
A Maria inde pia
Virgo dicta Virgine,
Cum ætate, pietate
Creſcis & prudentia.
Diſcis truces ferre cruces
Animosè trimula.
Luſtro primo Vni trino
Votum Deo nuncupas.
Veſtis formam juxta normã
Vitæ quam deſideras,
Novo more, ſub colore
Bino dat papilio.
Argentato ſed dentato
Caput cingis circulo.
Crudis herbis quàm acerbis
Duram famem mitigas.
Felle litis, non conditis
Melle cibis veſceris.

Diris pœnis & catenis
Oneras corpuſculum,
Duro ſtrato pro parato
Vigil cubas lectulo.
Per anguſta ad arbuſta
Sedem ponis cellula,
Illic ploras, illic oras,
Pſallis, cantas, jubilas.
Chriſti crucem, cœli lucem
Contemplaris jugiter.
Inque vices cantatrices
Tecum pſallunt culices
Sed & aves tecum ſuaves
Melodias concinunt.
Quin maiore te honore
Venerantur arbores,
Tuæ pronæ dum coronæ
Inclinantur vertice.
Ad ſecanda & formanda
Dura ferro marmora,
Inter raras at præclaras
Parentela Virgines,
Te invitat atque citat
Sponſus forma latomi.
Nec labores, etſi fores
Adhuc rudis, abnuis.
Sed quòd menſum tibi penſũ
Non præſtiſti quereris.

Quod

0779

Quòd optatas tamen gratas
Non retardat nuptias,
Nam dilecta & electa
Matre Dei pronuba,
Deſponſaris & amaris
Sponſa Dei Filio.
Cuius ore præ amore
Tuis ſonat auribus.
Vox jucunda! Sponſa mūda
Cordis mei ſis Roſa.
Tantæ duras tuas curas
Condiunt delitiæ.
Quin ſereno & amœno
Illuſtrata lumine
Quæ nos latent tibi patent
Superûm Conſilia.
Hinc divino pota vino
Exclamare geſtiis
Nemo credit, nemo credit
Quanta virtus ſit Crucis.

Quam cōſtanter & amanter
Tota vita toleras,
Atque totis optas votis
Solum Deum diligi.
Nil paveſcens nec timeſcēs
Sævas Orci beſtias:
Nam flagellis tuis pellis
Quosvis cacodæmonas.
Cum beatis & cognatis
Semper læta mentibus
Quæ actutùm vel ad nutum
Tibi gaudent obſequi.
Per diverſas & adverſas
Tandem Flammas igniū.
Sic parata ſic ornata
Tranſis ad cœleſtia.
Quo tuorum meritorum
Pertrahat fragrantia
Quotquot Roſæ glorioſæ
Gratulantur gloriæ.

FINIS.

Cum facultate Superiorum.
AUGUSTÆ VINDELICORUM
M. DC. LXVIII.

BA668
G643r

HT